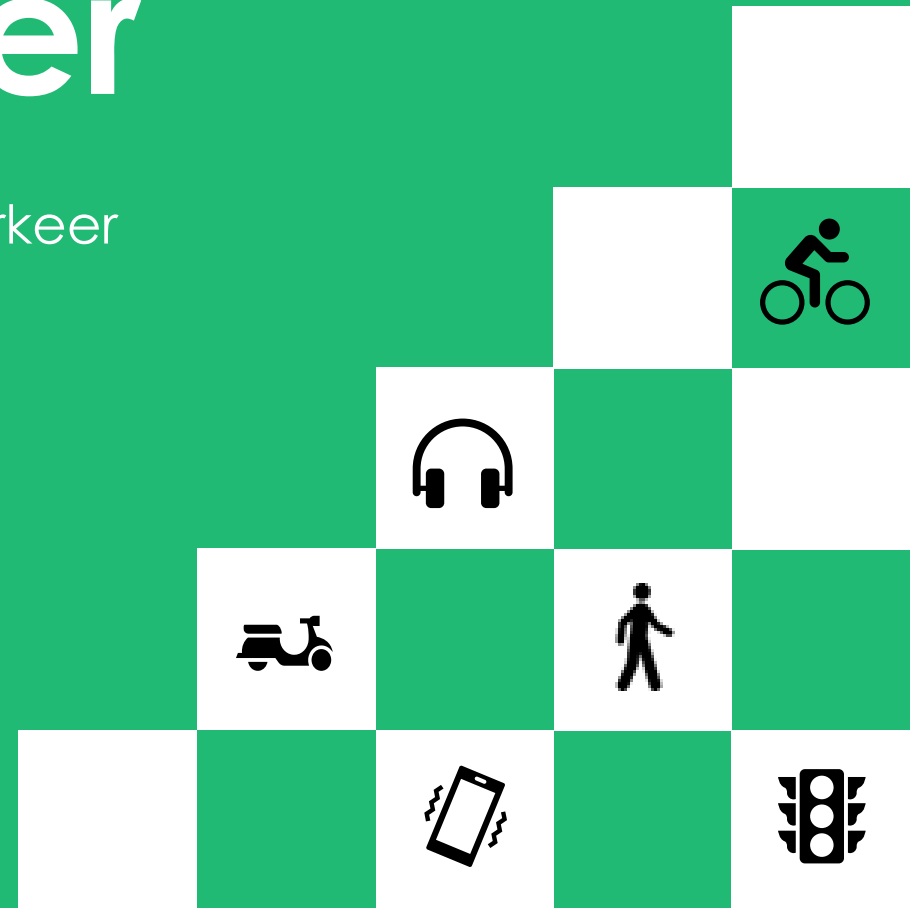

Jongeren & verkeer

Een onderzoek naar het gedrag van 12-18 jarigen in het verkeer

VSV

veilig verkeer

Inhoud

I. Inleiding

II. Methode

III. Resultaten

1. Hoe verplaatsen jongeren zich?

2. Hoe staan jongeren tegenover verkeersveiligheid?

3. Hoe gedragen jongeren zich in het verkeer?

4. Waarom nemen jongeren risico's in het verkeer?

IV. Conclusies

VSV

veilig verkeer

Inleiding

Jongeren uit het secundair onderwijs zijn een belangrijke doelgroep voor de VSV.

Tussen de 11 en 18 jaar komen jongeren in contact met nieuwe vervoersmiddelen (bromfietsen, e-steps...), krijgen ze meer vrijheden om zich te verplaatsen, waardoor ze alleen of in groep langere afstanden gaan afleggen en komen ze ook in contact met risicovolle situaties zoals 's nachts rijden, alcohol of andere drugs. Daarbij komt ook de jeugdige onbezonnenheid horend bij de leeftijd en de ontwikkelingsfase van de hersenen die ertoe leidt dat jongeren sneller risicogedrag vertonen.

Met die uitdagingen in het achterhoofd wil de VSV een zicht krijgen op **welk (risico)gedrag jongeren in het verkeer tonen en waarom ze dit mogelijk doen.**

Inhoud

I. Inleiding

II. Methode

III. Resultaten

1. Hoe verplaatsen jongeren zich?
2. Hoe staan jongeren tegenover verkeersveiligheid?
3. Hoe gedragen jongeren zich in het verkeer?
4. Waarom nemen jongeren risico's in het verkeer?

IV. Conclusies

VSV

veilig verkeer

Onderzoeksvragen

Hoofdvragen

- I. Hoe **verplaatsen** jongeren (12-18j) zich in het verkeer?
- II. Hoe **staan jongeren** (12-18j) **tegenover verkeersveiligheid**?
- III. Welk **risicogedrag** vertonen jongeren (12-18j) in het verkeer?
- IV. Welke **gedragsfactoren** zijn voorspellers van (de intentie) tot gewenst gedrag in het verkeer bij jongeren (12-18j)?

Subvragen

- a. Zijn er verschillen in **geslacht**?
- b. Zijn er verschillen in **leeftijd**?
- c. Zijn er verschillen in **onderwijsvorm**?

Methode

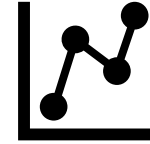
Vorbereitung

- Literatuurstudie
- Opstellen vragenlijst

Uitvoering

- Afname vragenlijst
- Bij jongeren 12-18 jaar
- Via secundaire scholen in Vlaanderen

Analyse
resultaten

- Hoe gedragen jongeren zich in het verkeer?

Online vragenlijst

- Periode afname: januari 2023
- Opgesteld op basis van literatuurstudie
- Afgenomen in 15 verschillende scholen in Vlaanderen
 - Rekening houdend met representativiteit
 - Geslacht
 - Onderwijsvorm
 - Woongebied (landelijk vs. stedelijk)
- Afname onder toezicht van lesgevers VSV
 - Online via gsm/tablet/computer
 - Aan begin van workshop
 - Heeft gezorgd voor een hoge en valide respons

Statistische analyses

- Via SPSS
- Gebruikte testen:
 - Gepaarde t-test
 - Chi-kwadraat
 - ANOVA
 - Post-hoc Bonferroni
 - Correlaties
 - Forward lineaire regressie

We danken prof. dr. Kris Brijs en Wisal Khattak (UHasselt) voor het advies in de keuze van statistische toetsen.

Respons

	Totaal	Totaal bruikbaar
1 ^e graad	1486	1298
2 ^e graad	1614	1437
3 ^e graad	1497	1324
	4597	4059 (88%)

Kenmerken deelnemers

Geslacht

Jongens	50% (2046)
Meisjes	46% (1860)
X*	4% (153)

Rijbewijs 3^e graad

Nee	83% (1104)
Voorlopig	13% (174)
Definitief	4% (46)

Graad

1 ^e graad	32% (1298)
2 ^e graad	35% (1437)
3 ^e graad	33% (1324)

Woongebied

Landelijk	51% (2056)
Stedelijk	49% (2003)

Onderwijsvorm

1^e graad

A-stroom	84% (1091)
B-stroom	16% (207)

Hogere graden

ASO	39% (1073)
BSO	26% (721)
KSO*	1% (33)
TSO	34% (934)

Representativiteit

		Populatie		Steekproef			Populatie		Steekproef	
1e graad (n=1298)	A-stroom	85%	84%	jongens	49%	53%	landelijk	46%	47%	
	B-stroom	15%	16%	meisjes	49%	44%	stedelijk	54%	53%	
					x*	2%	4%			
2e graad (n=1437)	ASO	49%	44%	jongens	49%	50%	landelijk	46%	59%	
	BSO	30%	24%	meisjes	49%	46%	stedelijk	54%	41%	
	KSO*	0,3%	0,3%	x*	2%	4%				
	TSO	21%	31%							
3e graad (n=1324)	ASO	38%	33%	jongens	49%	48%	landelijk	46%	45%	
	BSO	32%	28%	meisjes	49%	48%	stedelijk	54%	55%	
	KSO*	3%	2%	x*	2%	3%				
	TSO	28%	36%							

Representativiteit - detail

- Geslacht x graad

	Populatie			Steekproef			
	Jongens	Meisjes	Totaal	Jongens	Meisjes	X	Totaal (n=4151)
1e graad	17,2%	16,8%	34,0%	17,0%	13,9%	1,3%	32,2%
2e graad	17,0%	16,3%	33,2%	17,7%	16,0%	1,5%	35,2%
3e graad	16,6%	16,2%	32,8%	16,8%	15,8%	1,2%	33,8%
	50,7%	49,3%		51,5%	45,7%	4,0%	

- Onderwijsvorm

	1e graad			hogere graden			
	Populatie	Steekproef	n	Populatie	Steekproef	n	
A-stroom	85%	84%	1117	ASO	43%	39%	1088
B-stroom	15%	16%	216	TSO	30%	34%	955
				KSO	2%	1%	35
				BSO	24%	26%	740

- Woongebied

	Populatie	Steekproef
landelijk	46%	50%
stedelijk	54%	48%
onbekend		2%

Er zijn geen grote verschillen tussen steekproef en populatie dus de steekproef wordt als representatief beschouwd.

Inhoud

I. Inleiding

II. Methode

III. Resultaten

1. Hoe verplaatsen jongeren zich?

- Verplaatsingsgedrag in het algemeen
- Verplaatsingsgedrag naar school
- Tijd onderweg naar school
- Verkeersongevallen

2. Hoe staan jongeren tegenover verkeersveiligheid?

3. Hoe gedragen jongeren zich in het verkeer?

4. Waarom nemen jongeren risico's in het verkeer?

IV. Conclusies

VSV

veilig verkeer

1. Hoe verplaatsen jongeren zich?

Algemeen verplaatsingsgedrag

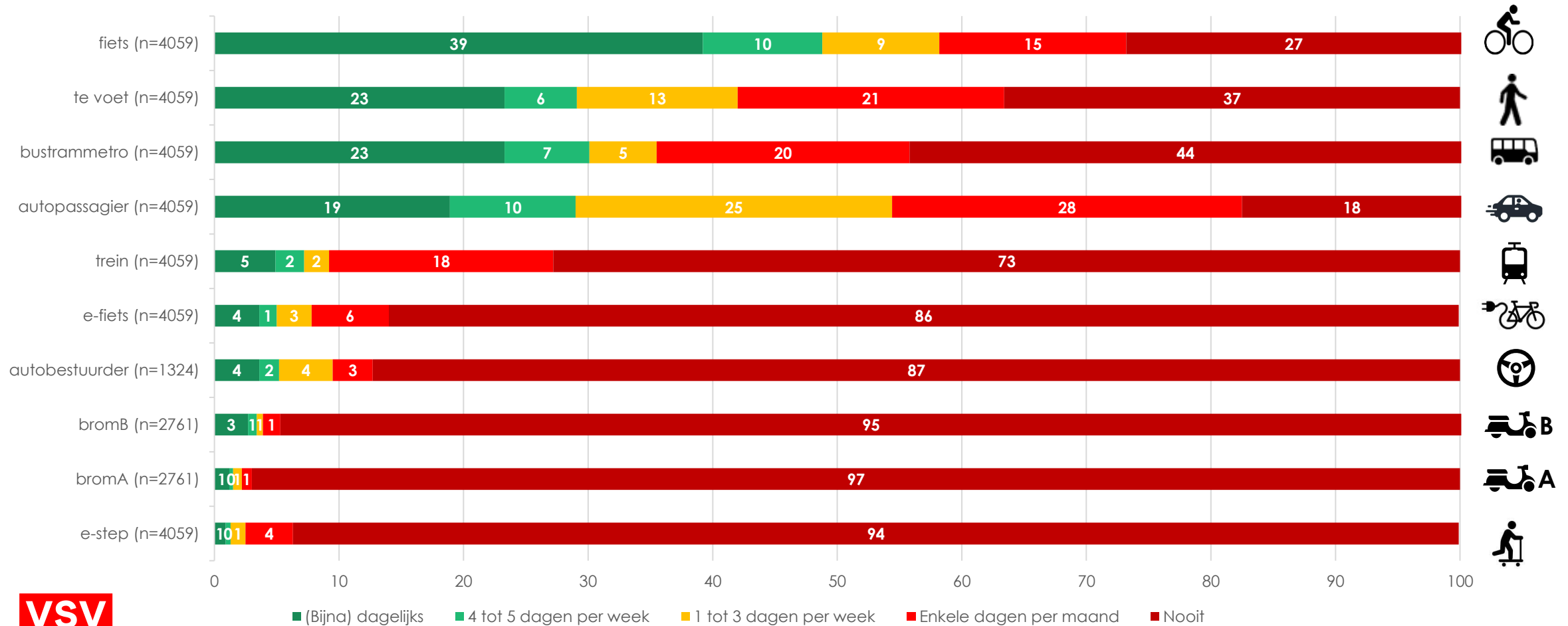
VSV

veilig verkeer

Verplaatsingsgedrag jongeren 12-18 jaar

Algemeen overzicht

Hoe heb je je de voorbije maand verplaatst?

Verplaatsingsgedrag jongeren 12-18 jaar

'(Bijna) dagelijks'

4/10 van de jongeren verplaatst zich (bijna) dagelijks met de **fiets**.

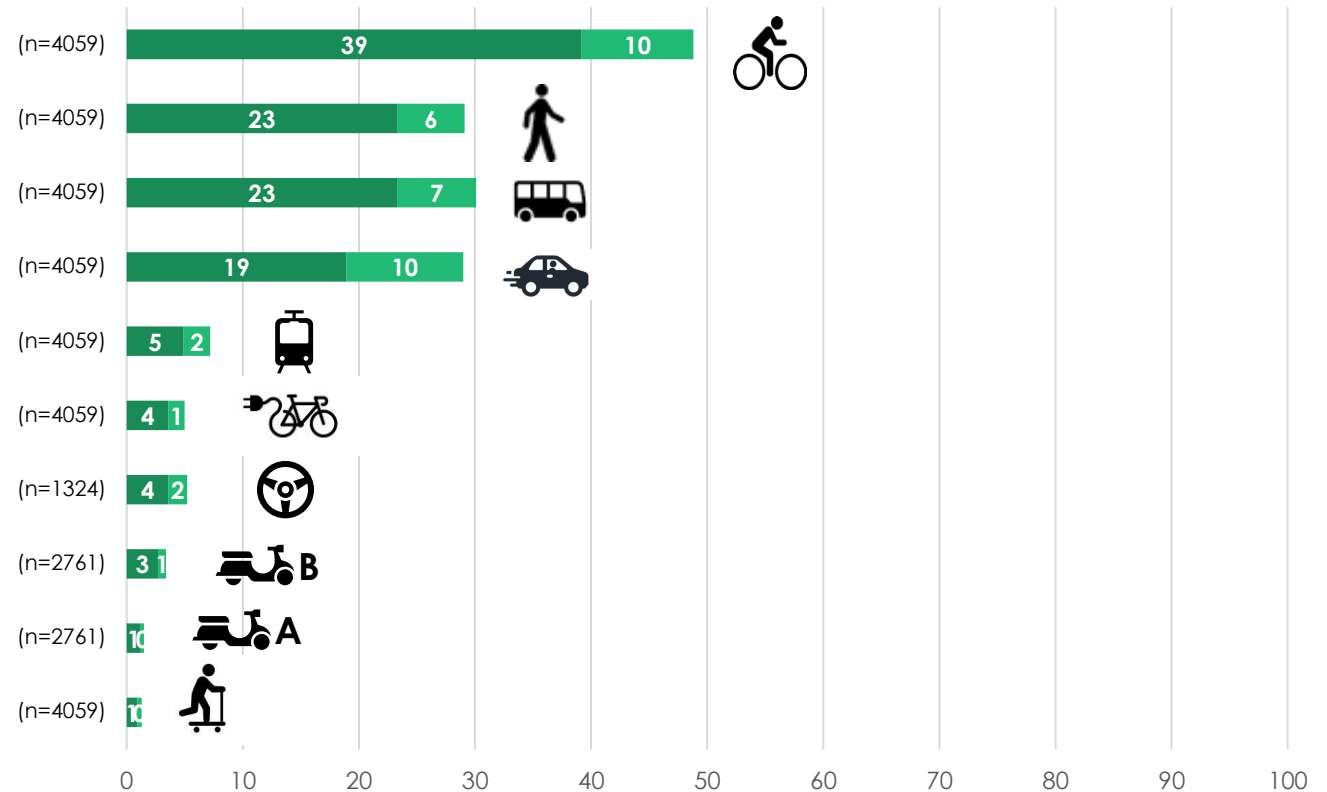
1/4 van de jongeren verplaatst zich (bijna) dagelijks **te voet, via bus/tram/metro**.

1/5 van de jongeren rijdt (bijna) dagelijks mee met de **auto**.

Minder dan 5% van de jongeren verplaatst zich (bijna) dagelijks met een **elektrische fiets, e-step, bromfiets of de auto (als bestuurder)**.

Hoe heb je je de voorbije maand verplaatst?

■ (Bijna) dagelijks ■ 4 tot 5 dagen per week

Verplaatsingsgedrag jongeren 12-18 jaar

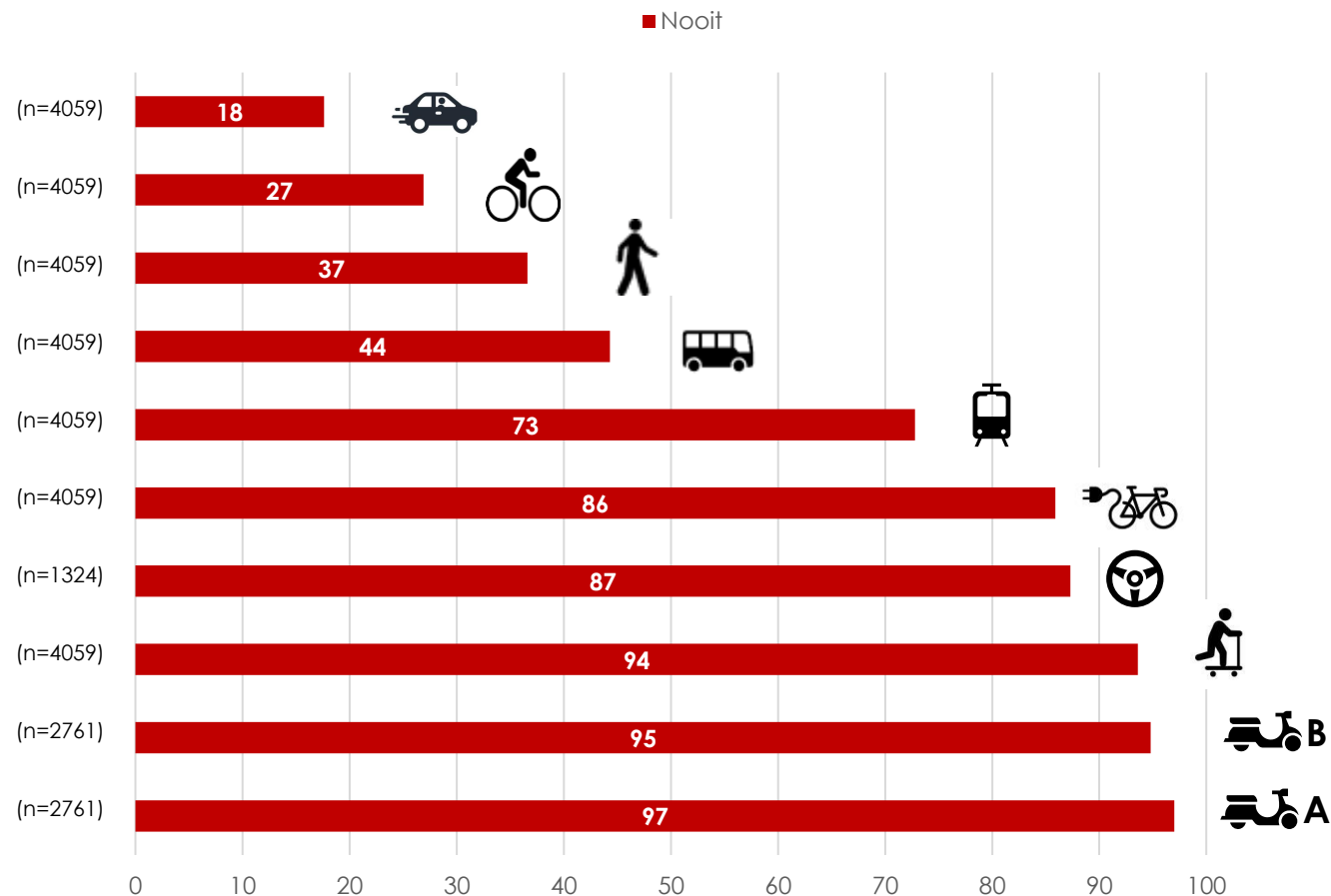
'Nooit'

1/5 jongeren rijdt nooit mee met de **auto**.

1/3 jongeren verplaatst zich nooit met de **fiets**.

Meer dan 9 op 10 jongeren heeft zich nog nooit met een **bromfiets of e-step** verplaatst.

Hoe heb je je de voorbije maand verplaatst?

Jongens vs. meisjes

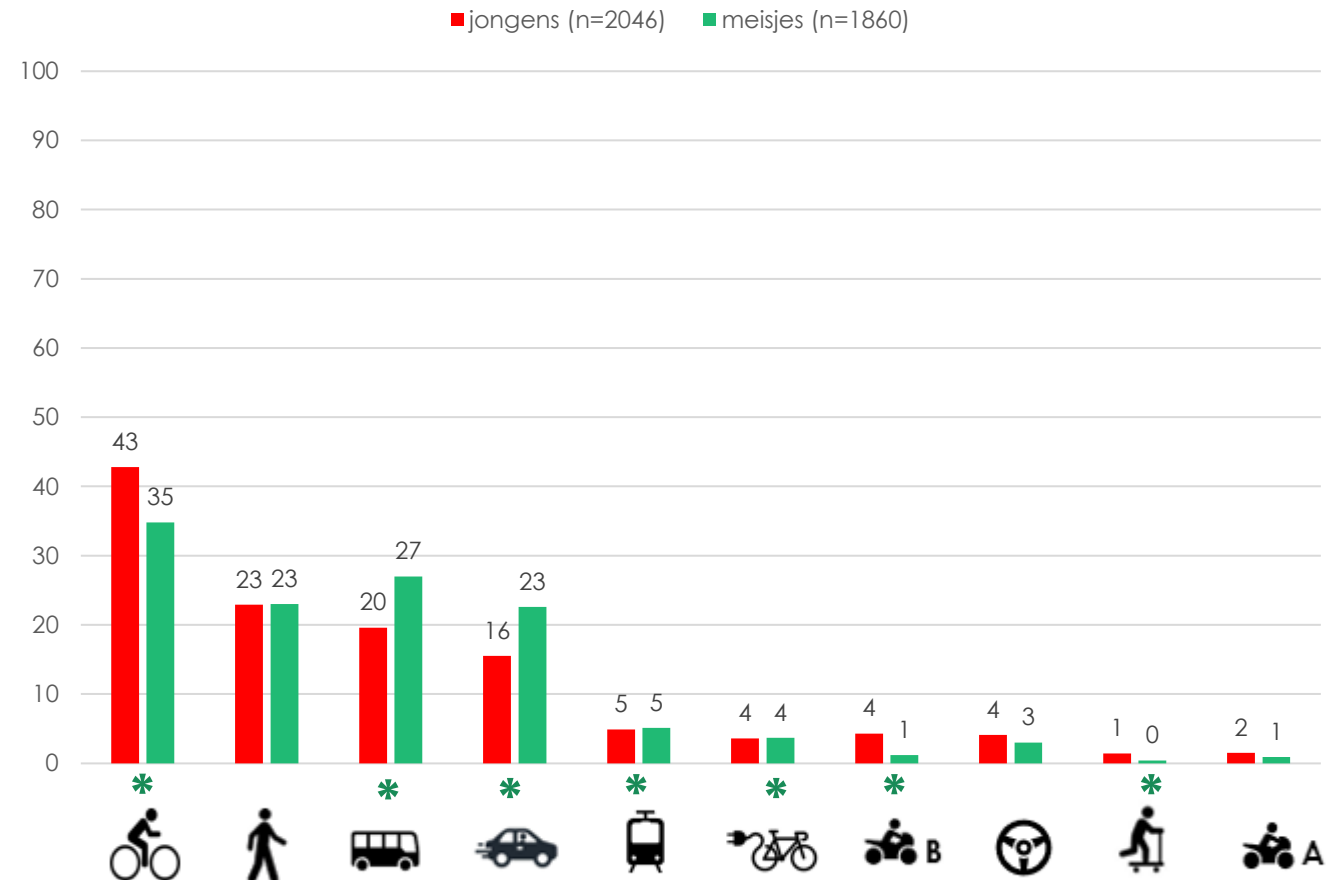
Jongens verplaatsen zich vaker met de

- fiets
- e-step
- bromfiets klasse B

Meisjes gebruiken net als jongens het vaakst de fiets maar verplaatsen zich vaker met de

- bus/tram/metro
- trein
- als autopassagier

Op welke manier heb je je de voorbije maand verplaatst?
(% (bijna) dagelijks)

Verschillen in graad

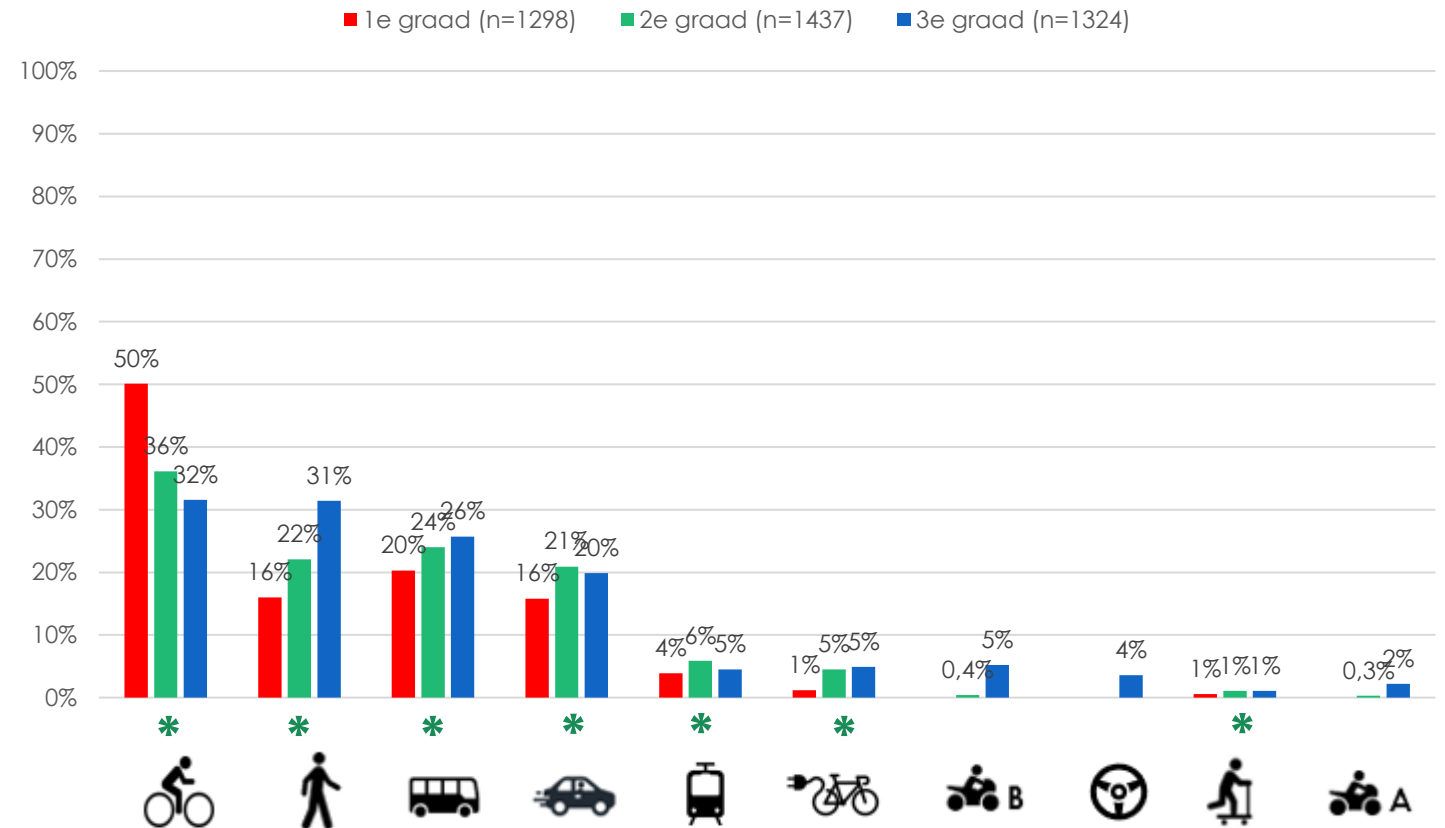
Hoe **jonger**, hoe meer jongeren zich met de **fiets** verplaatsen.

Hoe **ouder**, hoe meer jongeren zich **te voet** en via **bus/tram/metro** verplaatsen.

Jongeren uit de **2^e en 3^e graad** gebruiken vaker de **e-fiets** en de **trein** en zijn vaker **autopassagier** dan jongeren uit de 1^e graad.

Jongeren uit de **3^e graad** gebruiken vaker de **e-step** dan jongeren uit de 1^e graad.

Op welke manier heb je je de voorbije maand verplaatst?
(% (bijna) dagelijks)

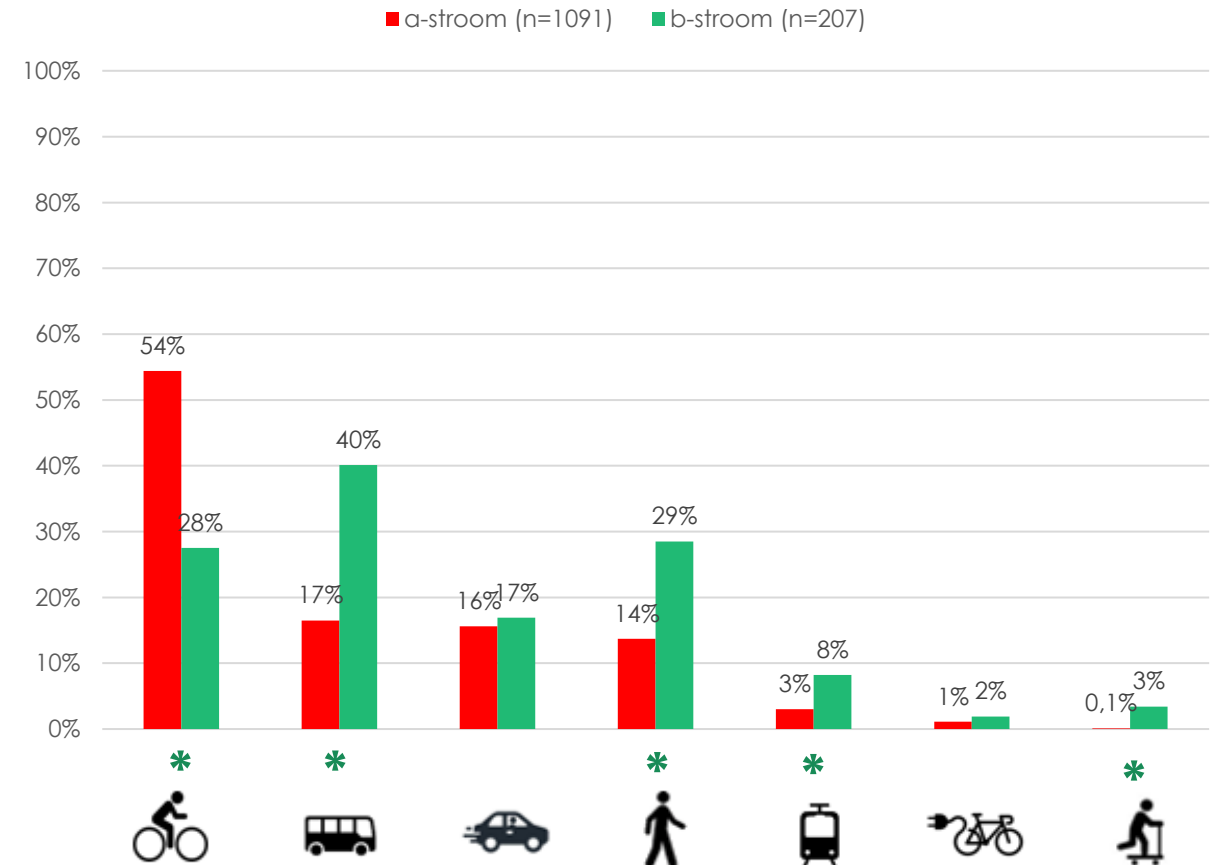
A-stroom vs. B-stroom

Jongeren uit de **A-stroom** gaan vaker met de **fiets**

Jongeren uit de **B-stroom** gaan vaker

- Te voet
- Met de e-step
- Met de trein
- Met bus/tram/metro

Hoe heb je je de voorbije maand verplaatst?
(% (bijna) dagelijks)

ASO vs. BSO vs. TSO

Jongeren uit ASO

- gebruiken het **vaakst de fiets**, gevolgd door jongeren uit TSO. Jongeren uit BSO gebruiken het minst vaak de fiets.
- zijn **vaker autopassagier** dan jongeren uit BSO.
- gaan **minder vaak te voet** dan jongeren uit BSO en TSO.

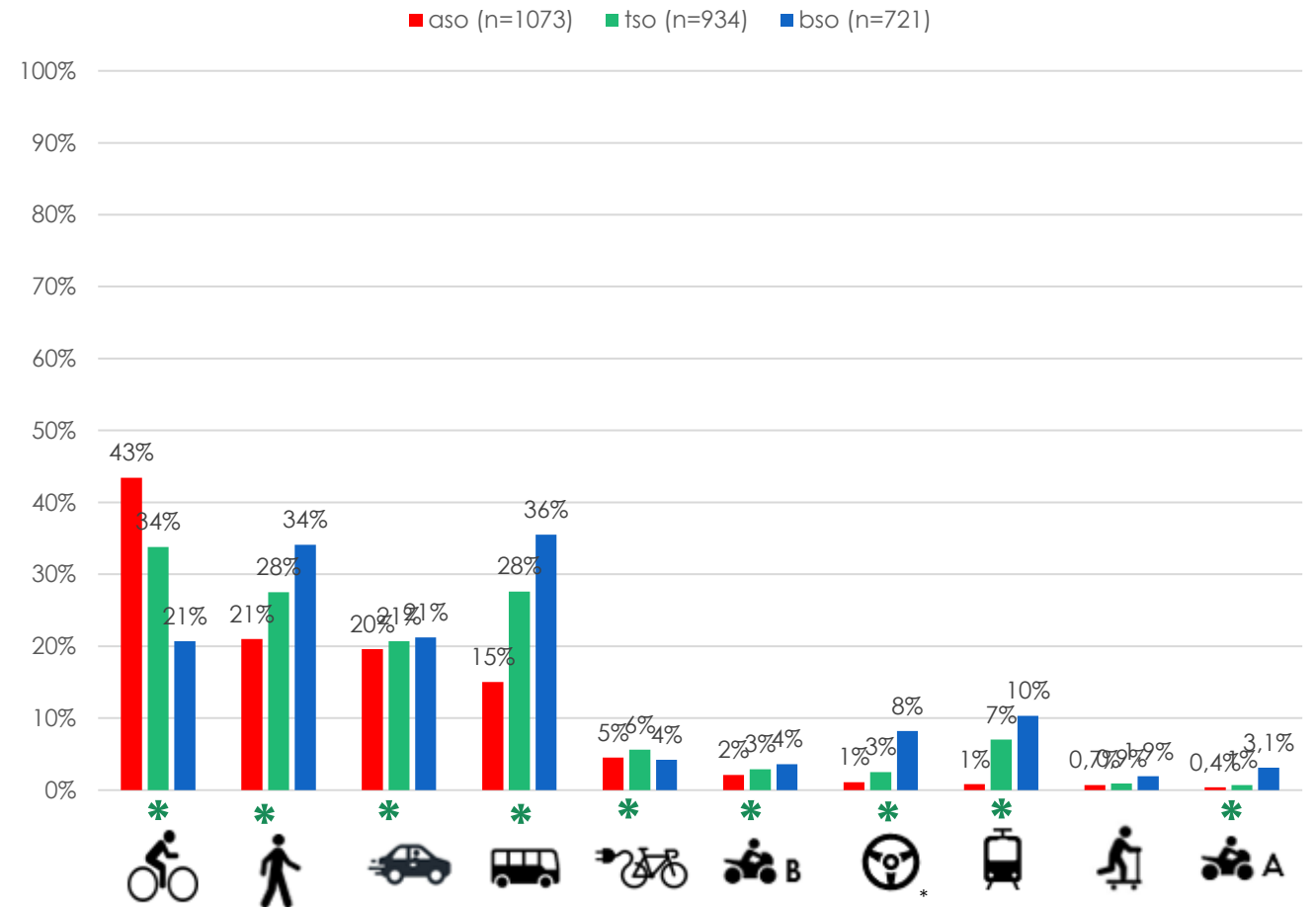
Jongeren uit BSO

- gebruiken het **vaakst het openbaar vervoer en de auto (als bestuurder)**, gevolgd door jongeren uit TSO. Jongeren uit ASO gebruiken deze het minst vaak.
- gebruiken vaker de **bromfiets** en **e-step** dan jongeren uit ASO en TSO.

Jongeren uit **TSO** sluiten naargelang het vervoersmiddel meer aan bij ASO of BSO.

*Significant verschil tussen graden (ANOVA & Bonferroni)
ANOVA: te voet (p<.001); fiets (p<.001); e-step (p<.001); bromfietsA (p<.001; bromfietsB (p=.018); autopassagier (p=.047); trein (p<.001); bustrammetro (p<.001); autobestuurder (p<.001)

Hoe vaak heb je je de voorbije maand verplaatst?
(% (bijna) dagelijks)

*aantallen autobestuurder (=enkel 3e graad):
aso (n=436); tso (n=483); bso (n=377)

Verplaatsingsgedrag: conclusies

Algemeen

Jongeren verplaatsen zich **vooral met de fiets**.

- Maar een grote groep (3 op 10) jongeren fietst nooit.

Geslacht

- **Jongens** verplaatsen zich vaker dan meisjes met de fiets, e-fiets en bromfiets.
- **Meisjes** verplaatsen net als jongens vooral met de fiets, maar gebruiken vaker dan jongens het openbaar vervoer en rijden vaker mee met de auto.

Leeftijd

- Hoe ouder men wordt, hoe minder vaak men de fiets gebruikt en hoe vaker men zich via alternatieve vervoersmiddelen verplaatst.

Onderwijsrichting

- Jongeren uit de **A-stroom en ASO** verplaatsen zich vooral met de fiets.
- Jongeren uit de **B-stroom en BSO** verplaatsen zich **vooral te voet en met het openbaar vervoer**. Jongeren uit het BSO geven meer aan dan jongeren uit ASO en TSO dat ze **(bijna) dagelijks een bromfiets** of e-step gebruiken.

1. Hoe verplaatsen jongeren zich?

Verplaatsingsgedrag naar school

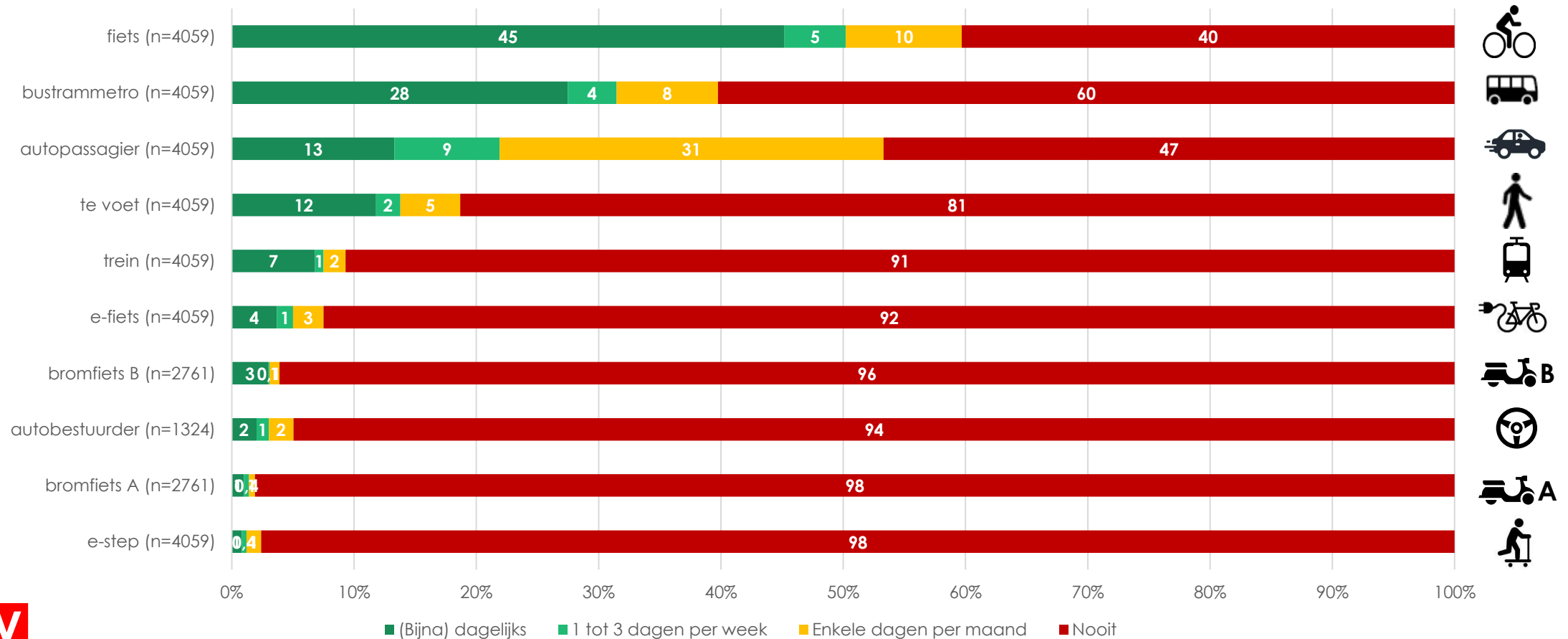
VSV

veilig verkeer

Verplaatsingsgedrag naar school

Algemeen overzicht

Op welke manier ga je naar school?

Verplaatsingen naar school - jongeren 12-18 jaar

'(Bijna) dagelijks'

Bijna de helft van de jongeren gaat (bijna) dagelijks met de **fiets** naar school.

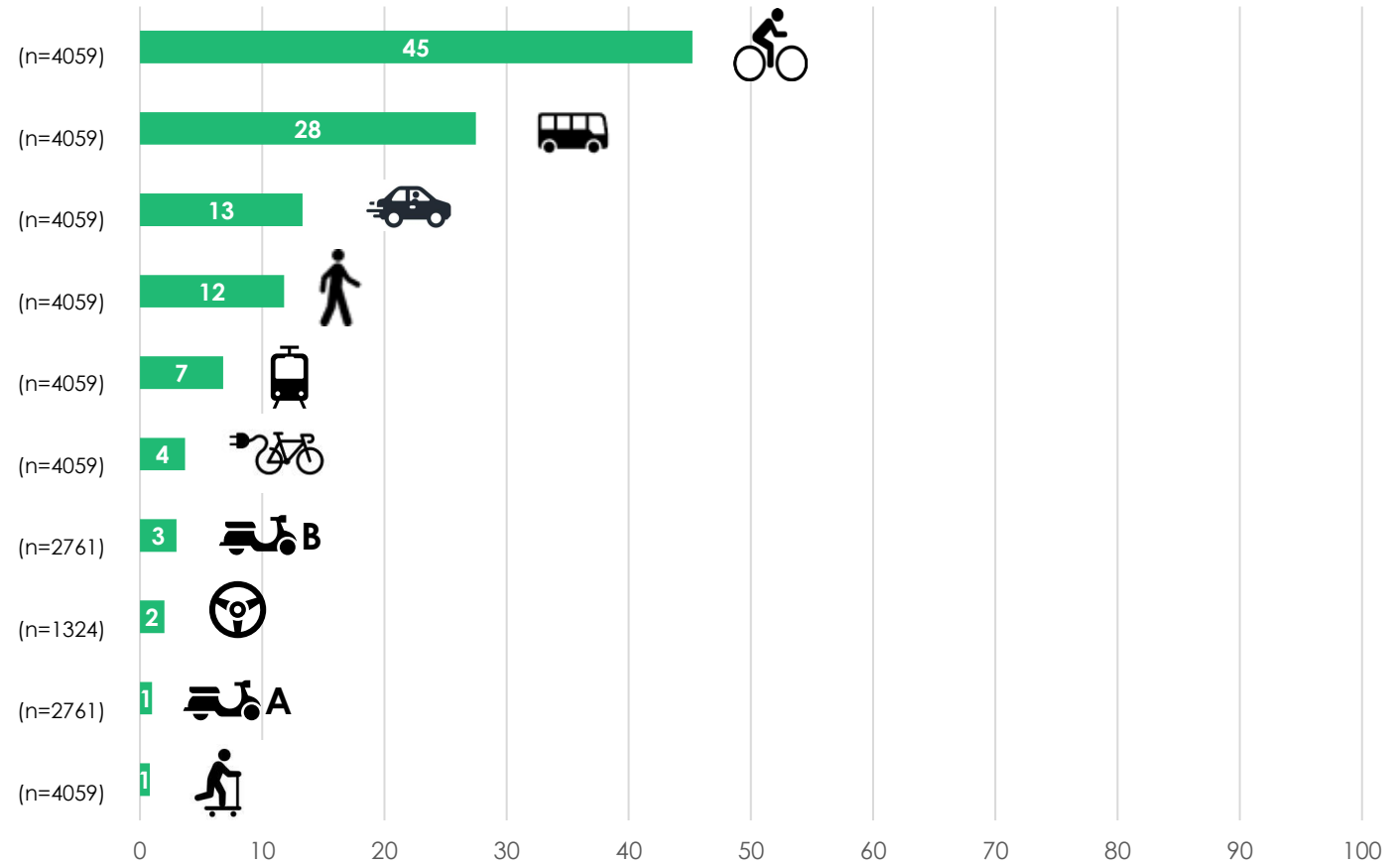
1/3 van de jongeren gaat (bijna) dagelijks via **bus/tram/metro** naar school.

1/10 van de jongeren laat zich (bijna) dagelijks **met de auto** naar school brengen of gaat **te voet**.

Minder dan 5% van de jongeren gaat (bijna) dagelijks met een **e-step, bromfiets** of **als autobestuurder** naar school.

Op welke manier ga je naar school?

■ (Bijna) dagelijks

Verplaatsingen naar school - jongeren 12-18 jaar

'Nooit'

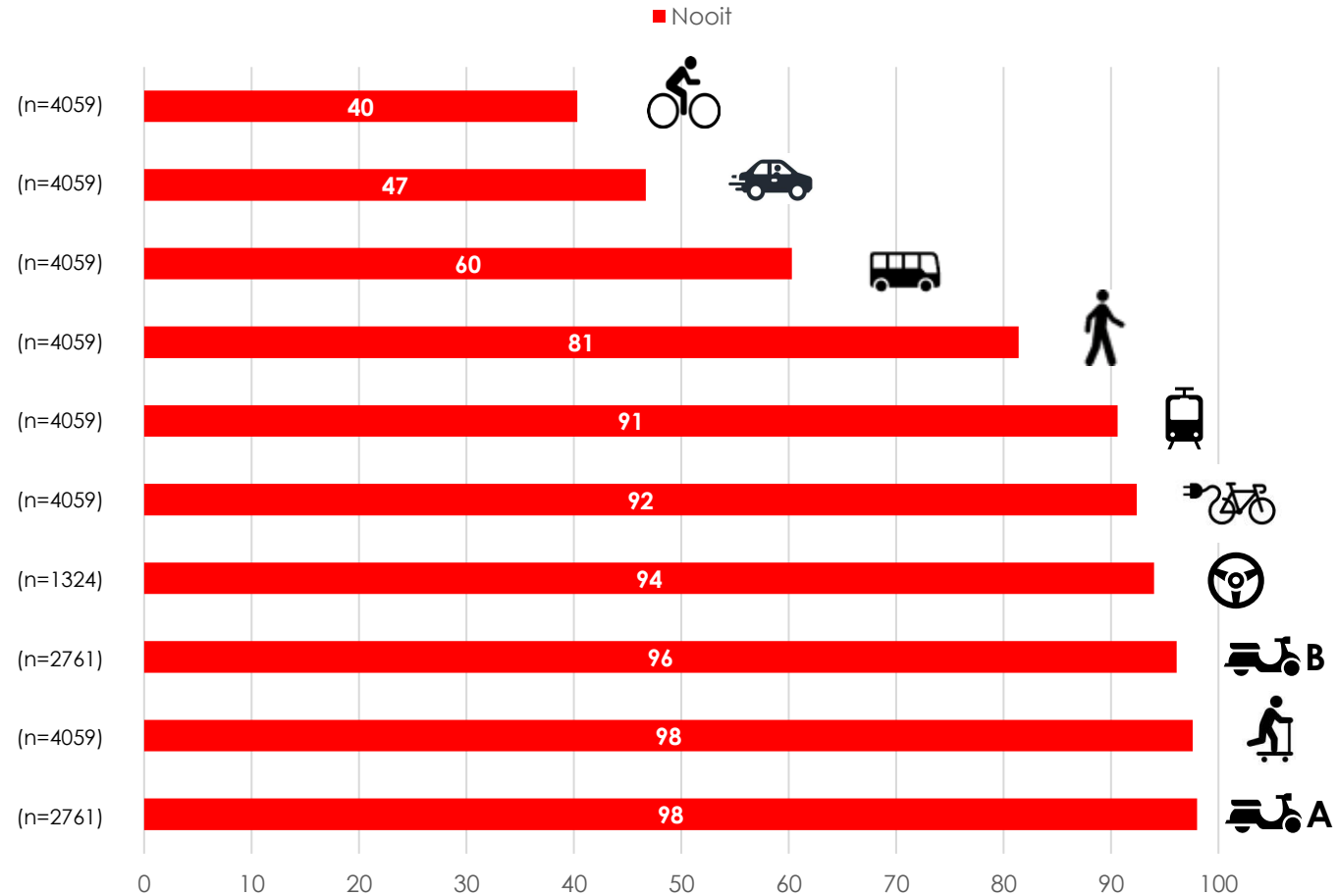
4/10 jongeren gaat **nooit** met de **fiets** naar school.

De **helft** van de jongeren laat zich **nooit** met de **auto** naar school brengen.

6/10 jongeren gaat **nooit** met de **bus, tram of metro** naar school.

Meer dan 9 op 10 jongeren zijn nog nooit met de **trein, e-fiets, e-step, bromfiets** of **als autobestuurder** naar school gegaan.

Op welke manier ga je naar school?

Jongens vs. meisjes

Jongens gaan vaker naar school met de

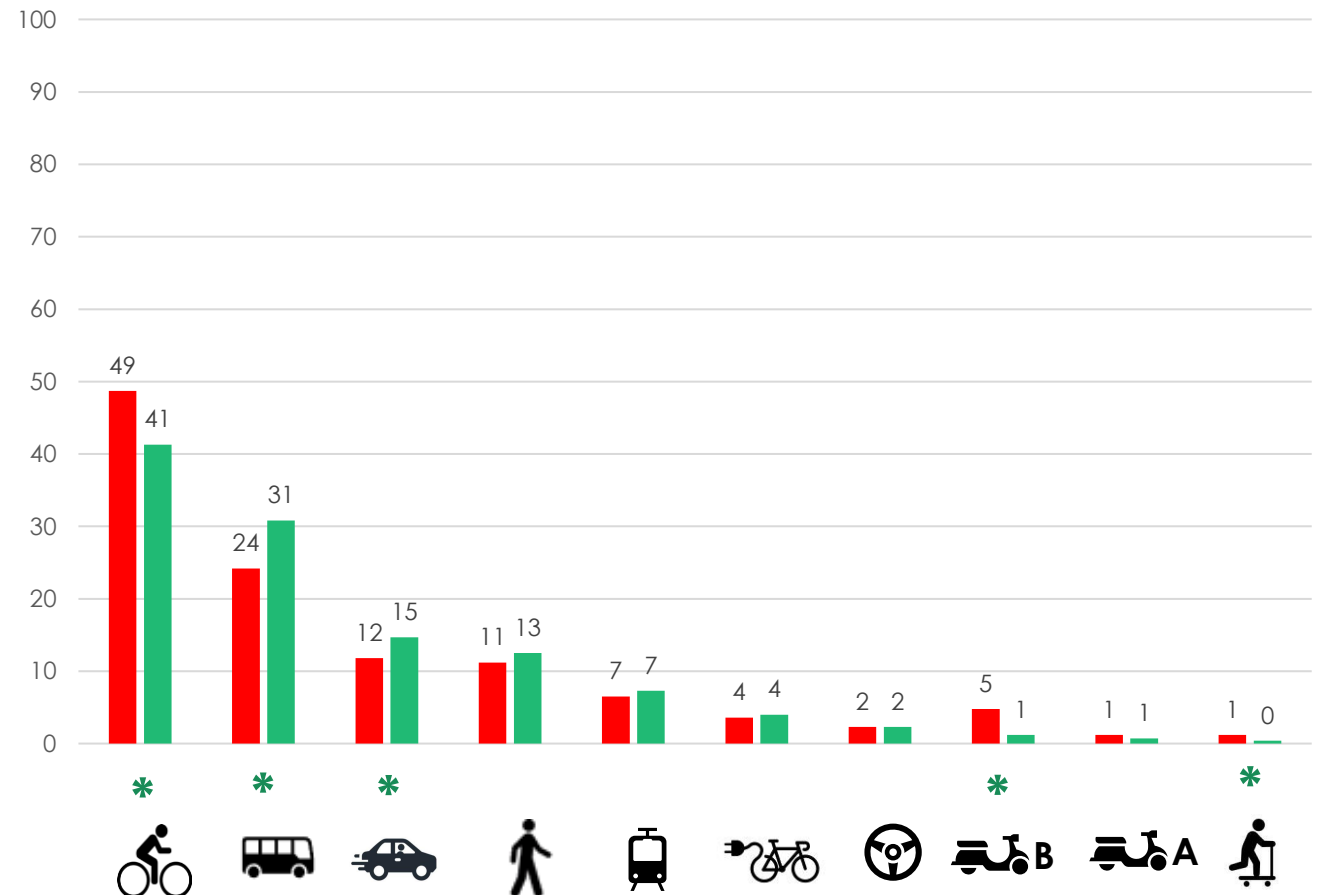
- fiets
- e-step
- bromfiets klasse B

Meisjes gebruiken net als jongens het vaakst de fiets maar gaan vaker naar school

- met bus/tram/metro
- als autopassagier

Op welke manier ga je naar school?
(% (bijna) elke dag)

■ jongens (n=2046) ■ meisjes (n=1860)

Verschillen in graad

Hoe ouder, hoe minder jongeren met de **fiets** naar school gaan.

Jongeren uit de 2^e graad:

- worden vaker naar school gebracht met de **auto** dan jongeren uit de 3^e graad

Jongeren uit de 3^e graad:

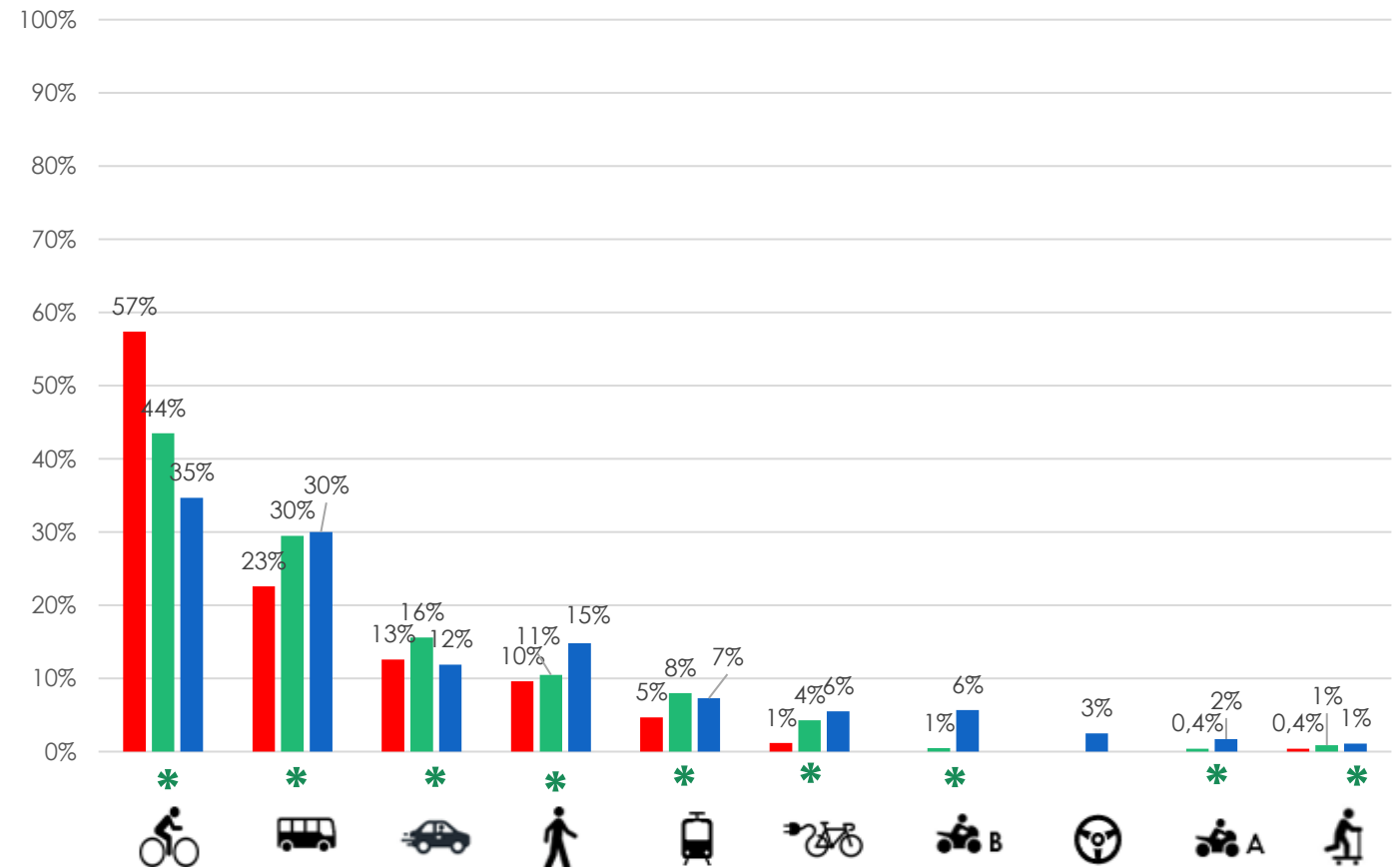
- Gebruiken vaker de **e-step** om naar school te gaan dan jongeren uit de 1^e graad
- Gebruiken vaker de **bromfiets** om naar school te gaan dan jongeren uit de 2^e graad.

Jongeren uit de 2^e en 3^e graad gaan vaker naar school:

- met **het openbaar vervoer**
 - met de **e-fiets**
 - **te voet**
- dan jongeren uit de 1^e graad.

Op welke manier ga je naar school?
(% (bijna) elke dag)

■ 1e graad (n=1298) ■ 2e graad (n=1437) ■ 3e graad (n=1324)

Verschillen in graad

Hoe ouder, hoe minder jongeren met de fiets naar school gaan en hoe meer ze gebruik maken van andere vervoersmiddelen zoals het openbaar vervoer.

Jongeren uit de 2^e graad:

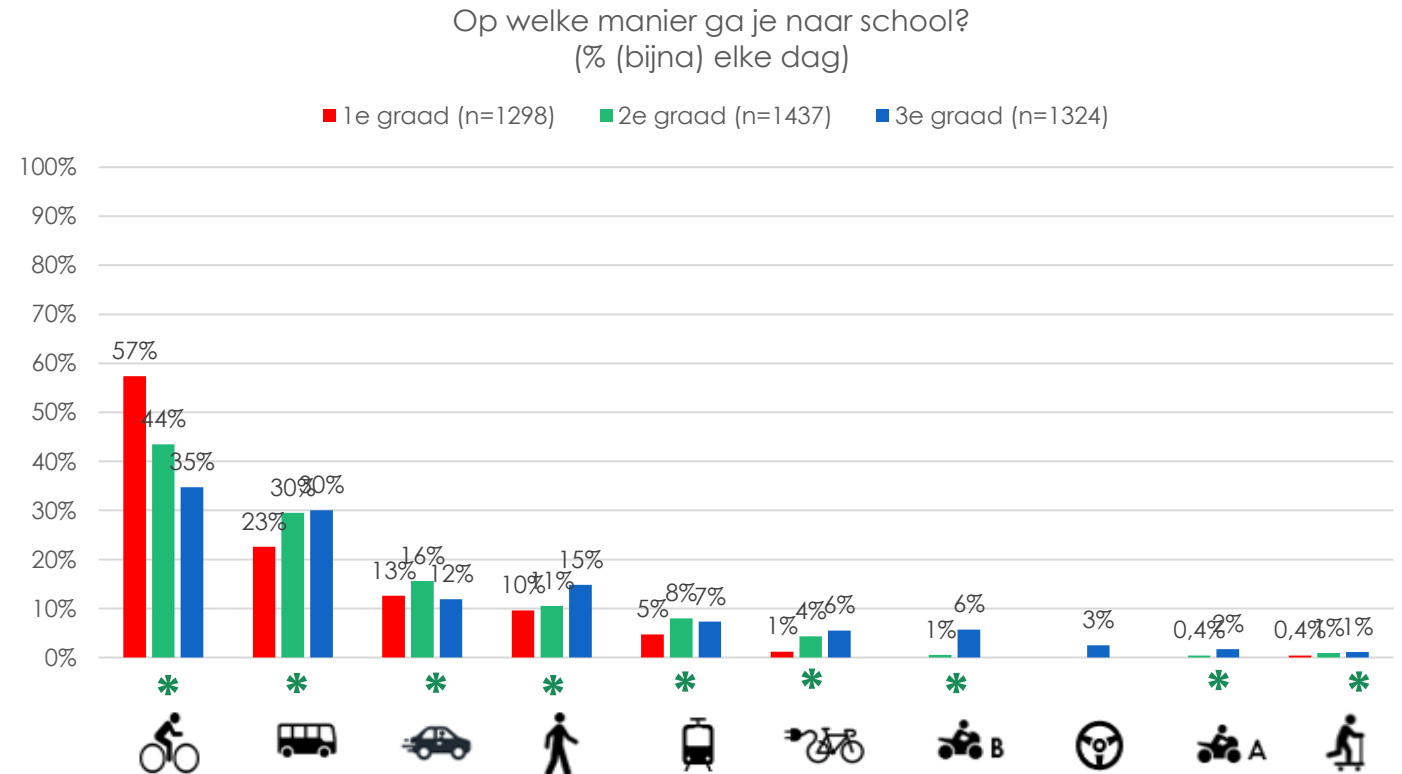
- worden vaker naar school gebracht met de **auto** dan jongeren uit de 3^e graad

Jongeren uit de 3^e graad:

- Gebruiken vaker de **e-step** om naar school te gaan dan jongeren uit de 1^e graad
- Gebruiken vaker de **bromfiets** om naar school te gaan dan jongeren uit de 2^e graad.

Jongeren uit de 2^e en 3^e graad gaan vaker naar school:

- met **het openbaar vervoer**
 - met de **e-fiets**
 - **te voet**
- dan jongeren uit de 1^e graad.

A-stroom vs. B-stroom

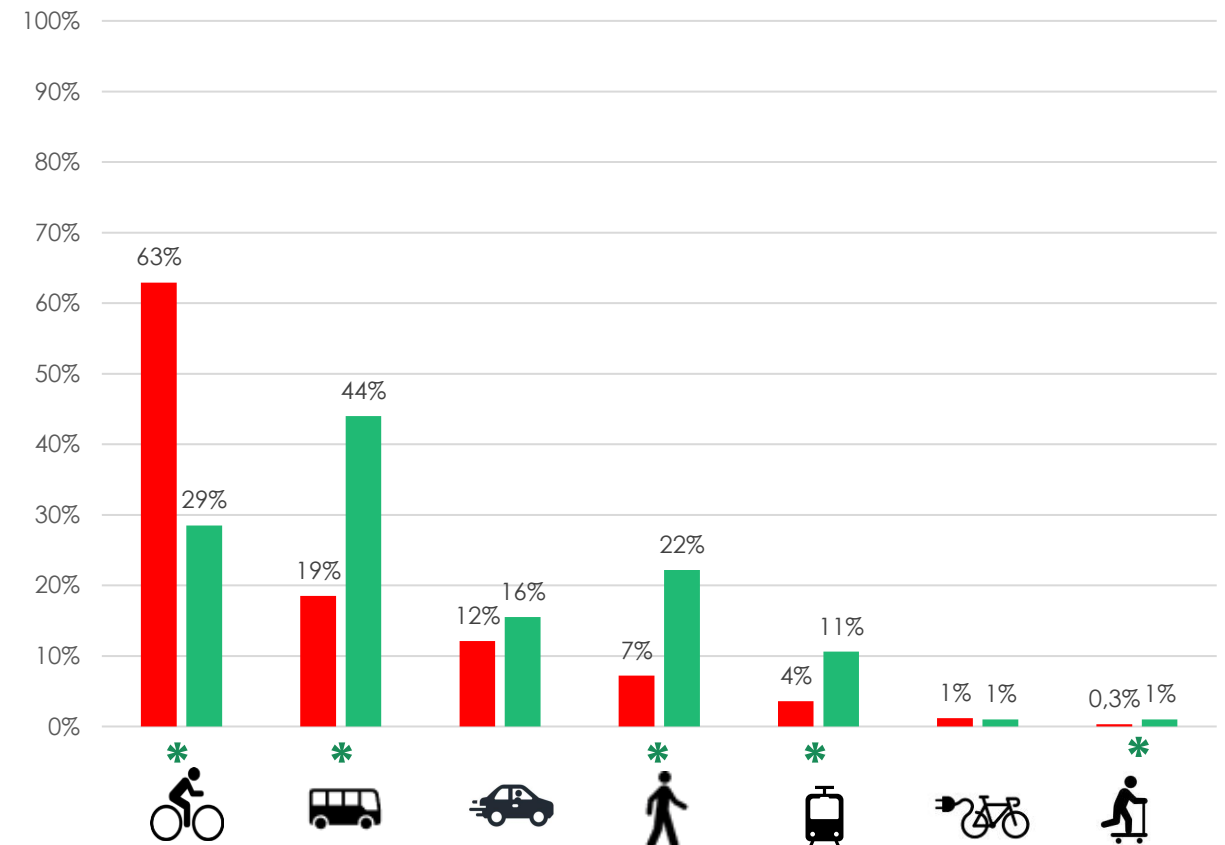
Jongeren uit de **A-stroom** gaan vaker met de **fiets**

Jongeren uit de **B-stroom** gaan vaker

- Te voet
- Met het openbaar vervoer
- Met de e-step

Op welke manier ga je naar school?
(% (bijna) elke dag)

■ a-stroom (n=1091) ■ b-stroom (n=207)

ASO vs. BSO vs. TSO

Jongeren uit ASO

- Gaan het **vaakst met de fiets** naar school, gevolgd door jongeren uit TSO. Jongeren uit BSO gebruiken het minst vaak de fiets om naar school te gaan.

Jongeren uit BSO

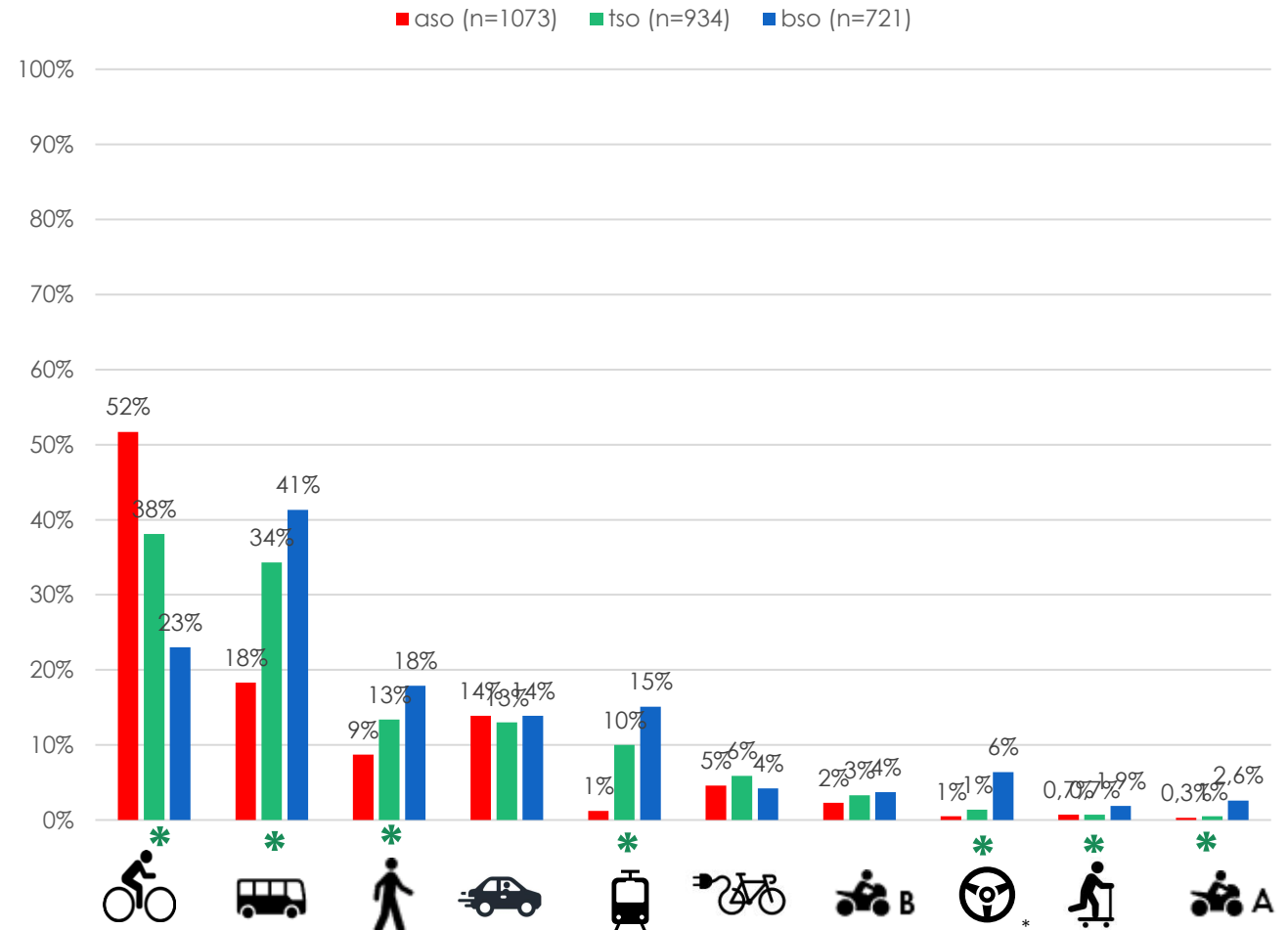
- Gaan het **vaakst te voet** en met het **openbaar vervoer** naar school, gevolgd door jongeren uit TSO. Jongeren uit ASO gaan het minst vaak te voet.
- gebruiken vaker de **bromfiets klasse A** en **e-step** dan jongeren uit ASO en TSO.

Jongeren uit **TSO** sluiten naargelang het vervoersmiddel meer aan bij ASO of BSO.

Jongeren uit **BSO** en **TSO** gaan vaker met de **auto (als bestuurder)** naar school dan jongeren uit ASO.

* Significant verschil tussen graden (ANOVA & Bonferroni)
ANOVA: te voet ($p < .001$); fiets ($p < .001$); e-step ($p < .001$); bromfiets A ($p < .001$); trein ($p < .001$); bustrammetro ($p < .001$); autobestuurder ($p < .001$)

Op welke manier ga je naar school?
(% (bijna) elke dag)

*aantallen autobestuurder: aso (n=436); tso (n=483); bso (n=377)

Verplaatsingsgedrag naar school: conclusies

Algemeen

Bijna de helft van de jongeren gaat **(bijna) elke dag met de fiets** naar school.

- Tegelijk gaat een grote groep jongeren (4 op 10) nooit met de fiets naar school.

Geslacht

- **Jongens** verplaatsen zich vaker dan meisjes met de fiets, e-fiets en bromfiets.
- **Meisjes** verplaatsen zich net als jongens vooral met de fiets maar gebruiken vaker dan jongens het openbaar vervoer en rijden vaker mee met de auto.

Leeftijd

- Hoe ouder men wordt, hoe minder jongeren met de fiets naar school gaan en hoe vaker men alternatieve vervoersmiddelen zoals het openbaar vervoer gebruikt.

Onderwijsvorm

- Jongeren uit de **A-stroom en ASO** verplaatsen zich vaker met de fiets naar school.
- Jongeren uit de **B-stroom en BSO** verplaatsen zich vaker te voet en met het openbaar vervoer. Jongeren uit BSO gebruiken vaker een bromfiets of een e-step dan jongeren uit ASO en TSO.

1. Hoe verplaatsen jongeren zich?

Tijd onderweg naar school

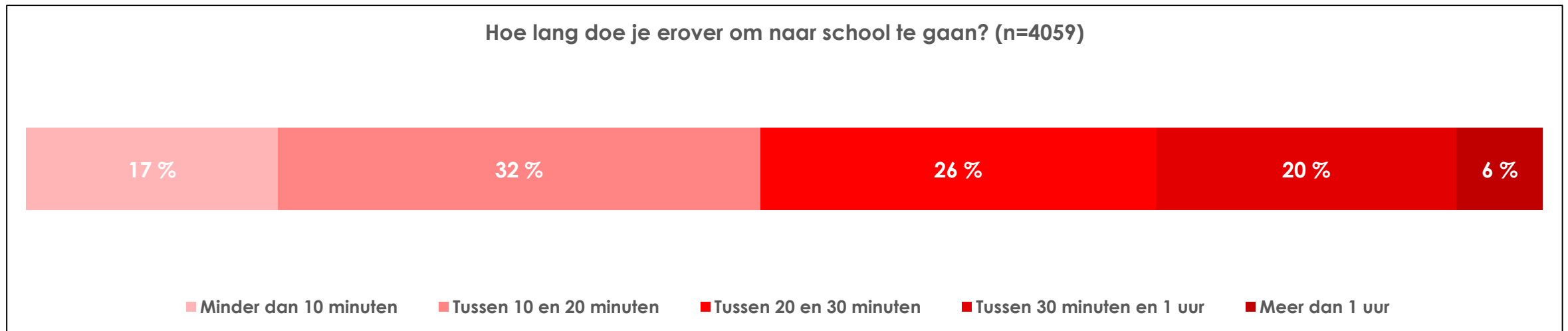
VSV

veilig verkeer

Hoe lang zijn jongeren onderweg naar school?

De meeste jongeren zijn **tussen de tien en 20 minuten** onderweg naar school.

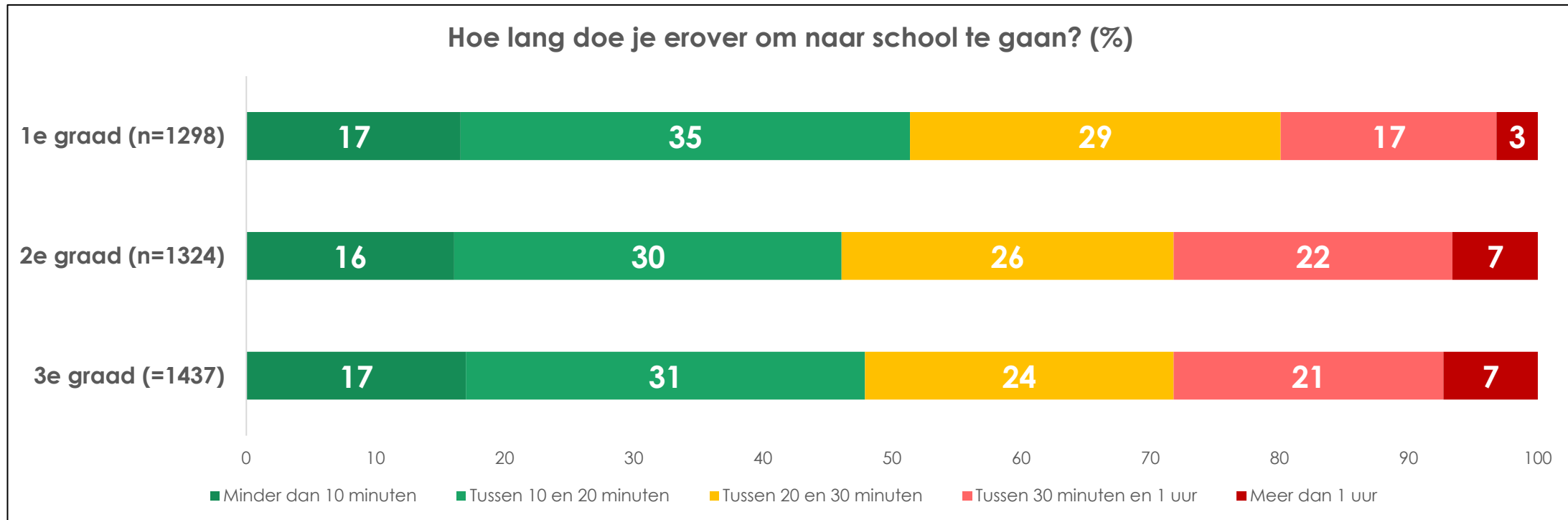
- **Bijna 1 op 5** jongeren staat op **minder dan tien minuten** op school.
- **Minder dan 1 op 10** is **langer dan een uur** onderweg.

Er zijn geen verschillen tussen jongens en meisjes.

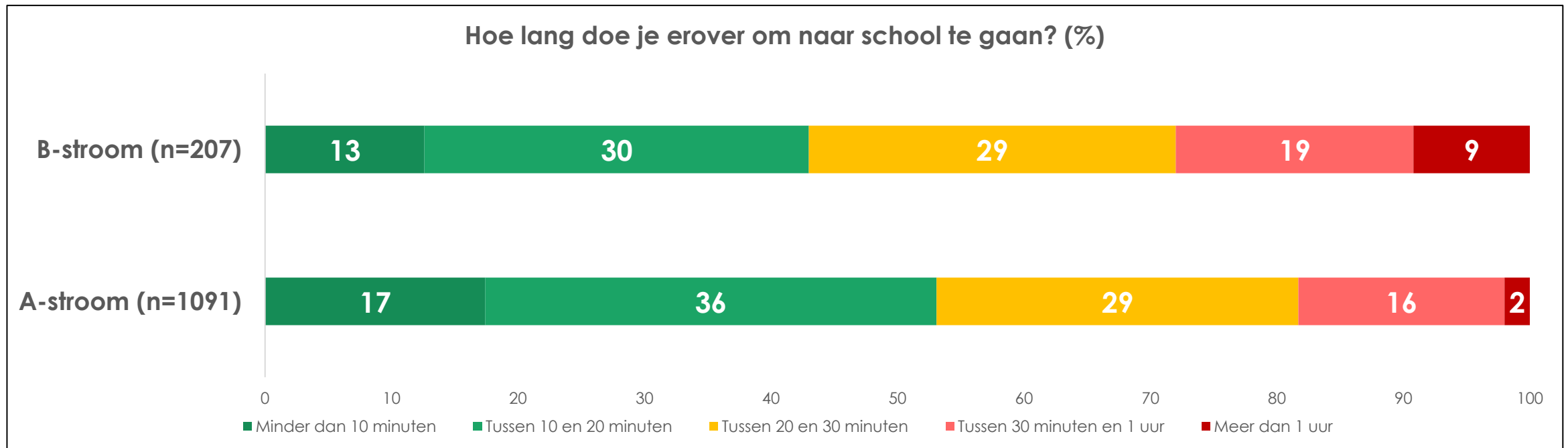
Hoe lang zijn jongeren onderweg naar school?

Jongeren uit de **2^e en 3^e graad** zijn gemiddeld **langer onderweg** dan jongeren uit de 1^e graad.

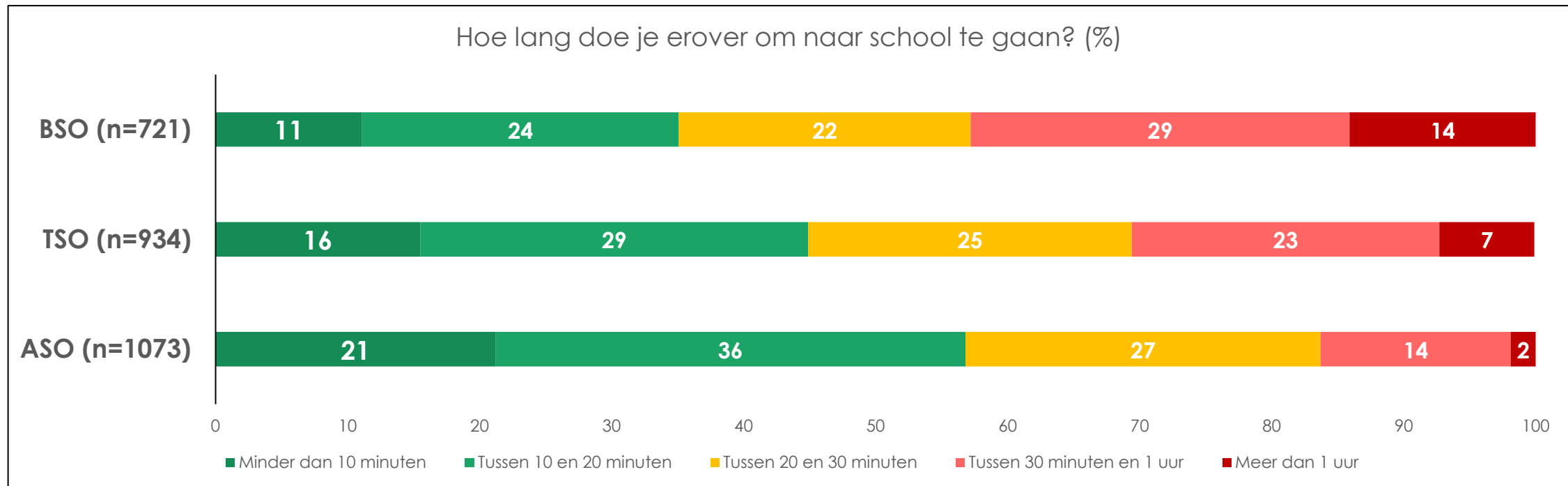
Verschillen in onderwijsvorm

Jongeren uit de **B-stroom** zijn gemiddeld **langer onderweg naar school** dan jongeren uit de A-stroom.

Verschillen in onderwijsvorm

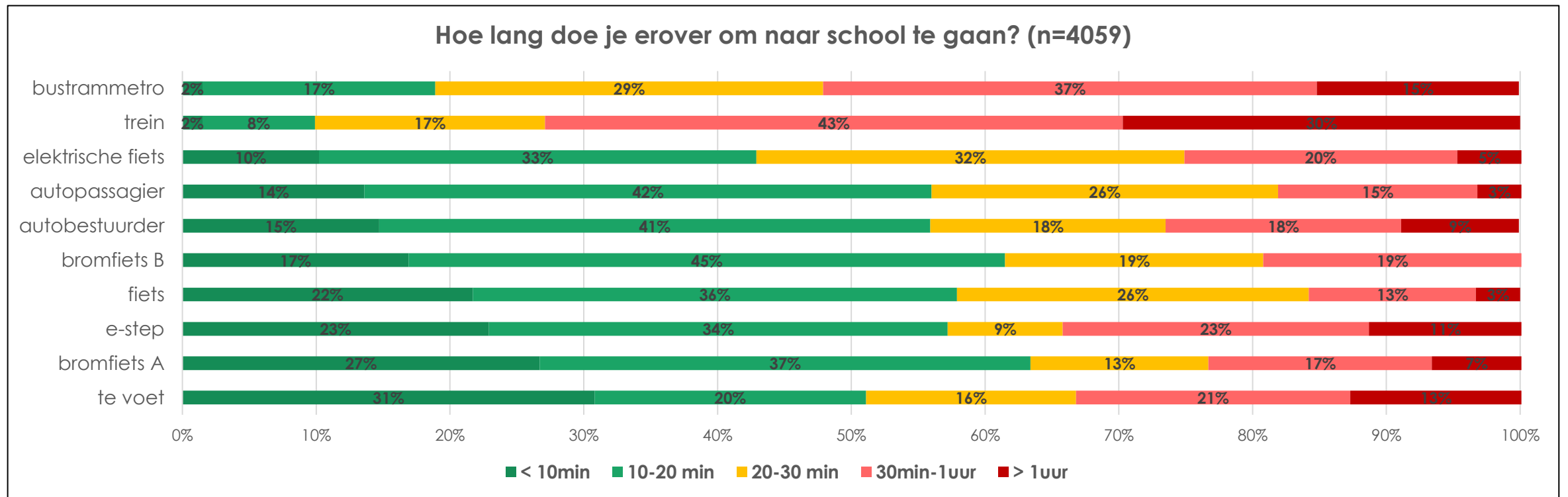
Jongeren uit **BSO** zijn het **langst onderweg** naar school, gevolgd door jongeren uit **TSO**. Jongeren uit **ASO** doen er het **snelste** over.

Tijd onderweg volgens vervoerswijze

Te voet is men het **snelst**, via het **openbaar vervoer** doet men er het **langste** over.

- 3/4 van zij die met de trein gaan doen er langer dan een halfuur over.
- 1/3 van zij die te voet gaan doen er minder dan 10 minuten over.

Tijd onderweg naar school: conclusies

Algemeen

- De meeste jongeren zijn **tussen de 10 en 20** minuten onderweg naar school.
- Te voet is men het snelst, via het openbaar vervoer doet men er het langst over.

Geslacht

- Er zijn geen verschillen tussen jongens en meisjes.

Leeftijd

- Jongeren uit de **2^e en 3^e graad** zijn gemiddeld **langer onderweg** dan jongeren uit de 1^e graad.

Onderwijsvorm

- Jongeren uit de **B-stroom** zijn **langer** onderweg dan jongeren uit de A-stroom.
- Jongeren uit **BSO** zijn het **langst onderweg** naar school, jongeren uit ASO doen er het snelste over.

1. Hoe verplaatsen jongeren zich?

Verkeersongevallen

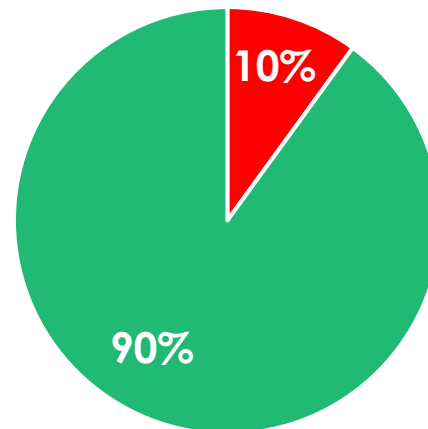
VSV

veilig verkeer

Verkeersongevallen

1 op 10 jongeren heeft de afgelopen 12 maanden een **verkeersongeval** meegemaakt waarbij ze naar de dokter of het ziekenhuis moesten.

Heb je de afgelopen 12 maanden een verkeersongeval meegemaakt waarbij je naar de dokter of het ziekenhuis moest?
(n=4059)

■ ja ■ nee

Verkeersongevallen

Jongeren die met de **bromfiets** rijden hebben verhoudingsgewijs het vaakst een ongeval.

- Van alle jongeren die met een bromfiets rijden had **1 op 5** het afgelopen jaar een ernstig ongeval.
- Nochtans rijdt slechts een **kleine groep** jongeren met de bromfiets.

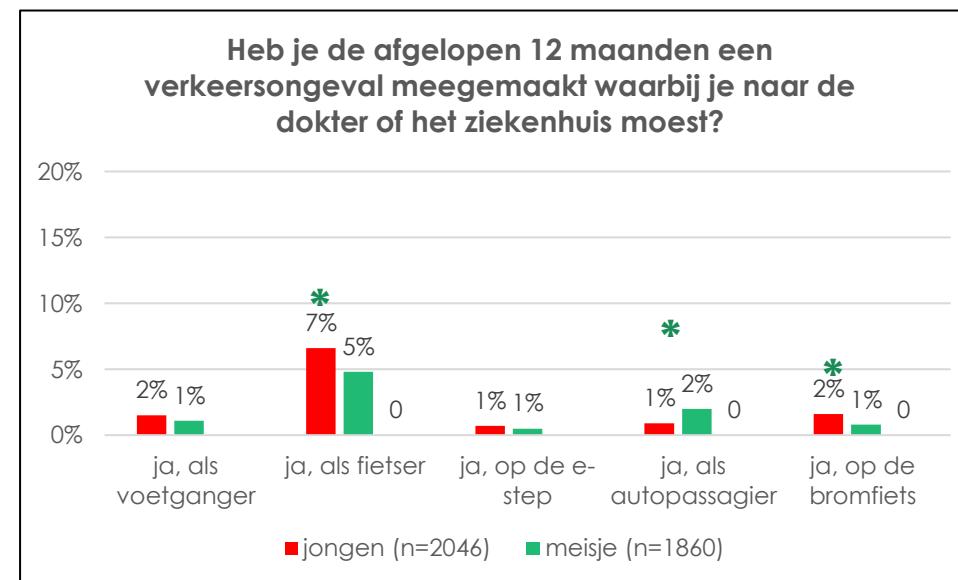
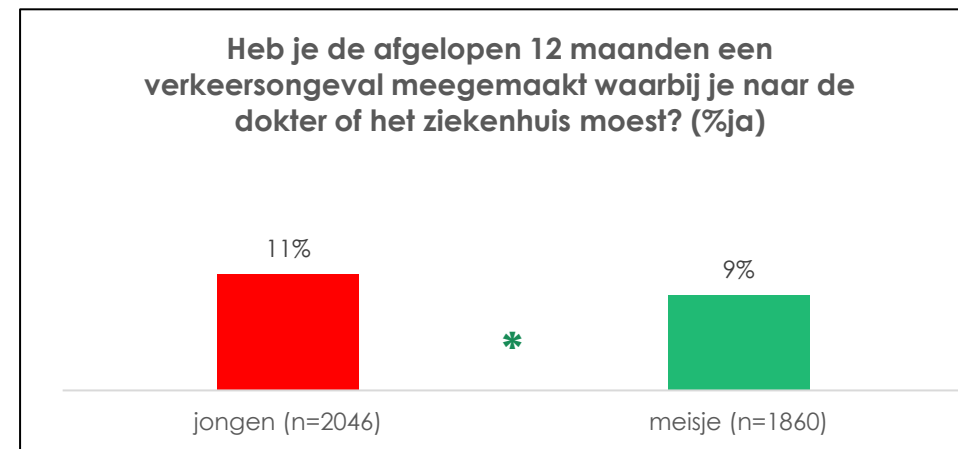
Jongens vs meisjes

Jongens zijn vaker betrokken in ongevallen dan meisjes.

Jongens zijn vaker betrokken in ongevallen met:

- De fiets
- De bromfiets

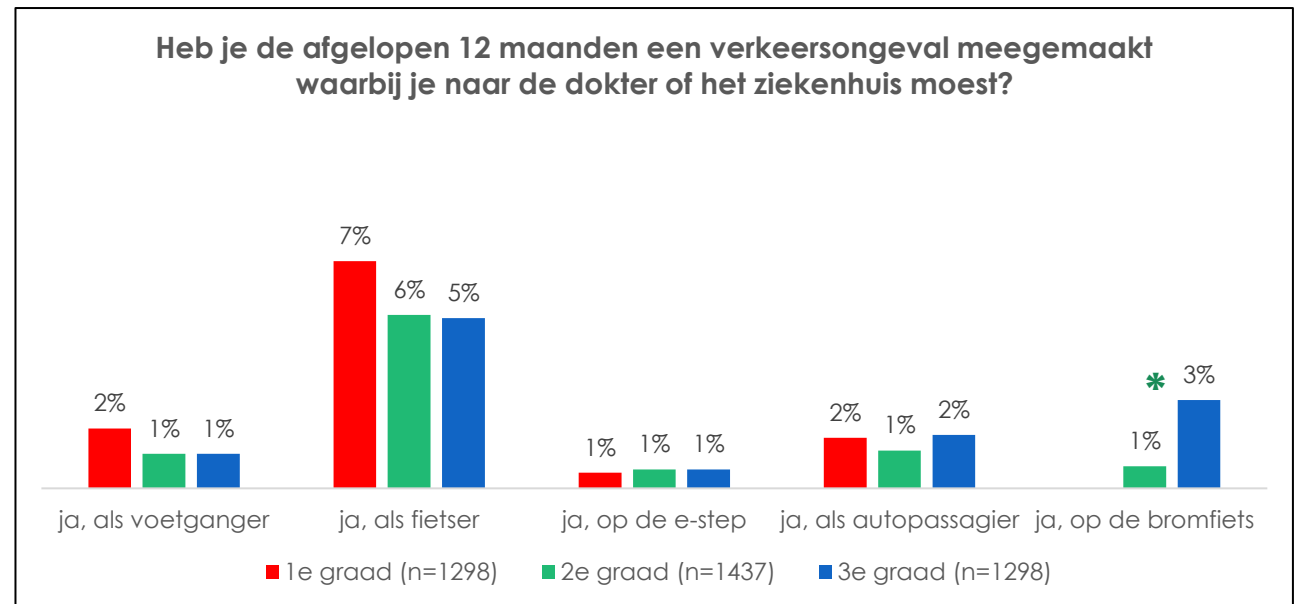
Meisjes zijn vaker betrokken in ongevallen als autopassagier

Verschillen in graad

Het verschil in verkeersongevallen tussen de verschillende graden is beperkt.

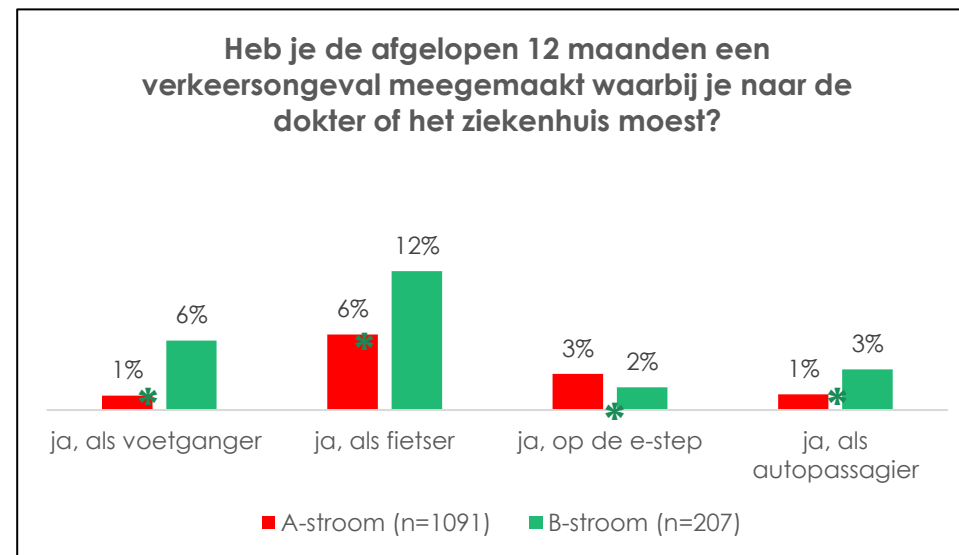
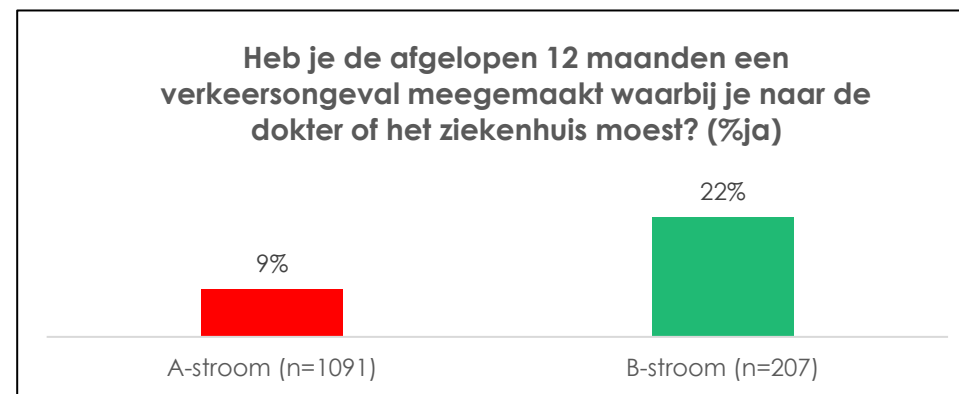
Jongeren uit de **3^e graad** hebben vaker een ongeval met de **bromfiets** dan jongeren uit de 2^e graad.

A-stroom vs B-stroom

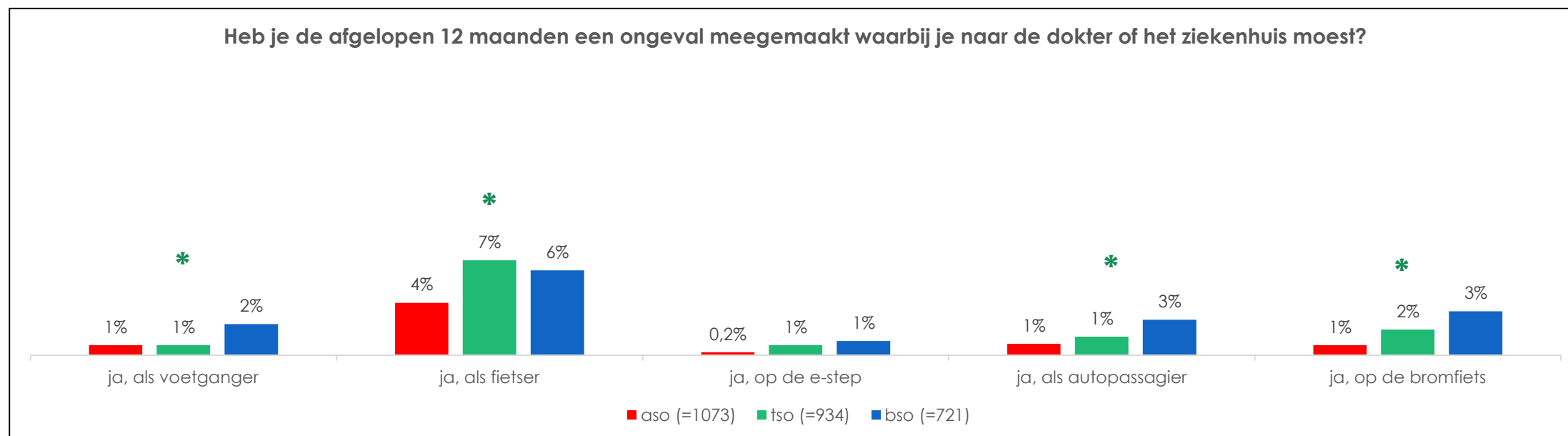
Jongeren uit de **B-stroom** zijn **vaker betrokken in een verkeersongeval** dan jongeren uit de A-stroom.

Jongeren uit de **B-stroom** zijn vaker betrokken in een ongeval **als voetganger, als fietser, op de e-step en als autopassagier**, dan jongeren uit de A-stroom.

ASO vs TSO vs BSO

Jongeren uit BSO en TSO zijn vaker betrokken in een verkeersongeval dan jongeren uit ASO.

Verkeersongevallen: conclusies

Algemeen

1 op 10 jongeren heeft de afgelopen 12 maanden een **verkeersongeval** meegemaakt waarbij ze naar de dokter of het ziekenhuis moesten.

- Jongeren die met de **bromfiets** rijden hebben verhoudingsgewijs het vaakst een ernstig ongeval (1 op 5).
- **Fietsers en e-steppers** waren even vaak betrokken in een ongeval waarbij ze in het ziekenhuis of bij de dokter belanden, nl. 7%.

Geslacht

In het algemeen zijn **jongens** vaker betrokken in ongevallen.

- Jongens zijn vaker betrokken in ongevallen met de fiets en de bromfiets.
- Meisjes zijn vaker betrokken in ongevallen als autopassagier.

Leeftijd

- Er zijn geen relevante verschillen in leeftijd.

Onderwijsvorm

- Jongeren uit de **B-stroom, BSO en TSO** zijn vaker betrokken in een verkeersongeval dan jongeren uit de A-stroom en ASO.

Inhoud

I. Inleiding

II. Methode

III. Resultaten

1. Hoe verplaatsen jongeren zich?

2. Hoe staan jongeren tegenover verkeersveiligheid?

- Attitudes
- Mogelijke gevolgen
- Intenties

3. Hoe gedragen jongeren zich in het verkeer?

4. Waarom nemen jongeren risico's in het verkeer?

IV. Conclusies

VSV

veilig verkeer

2. Hoe staan jongeren tegenover verkeersveiligheid?

Attitudes

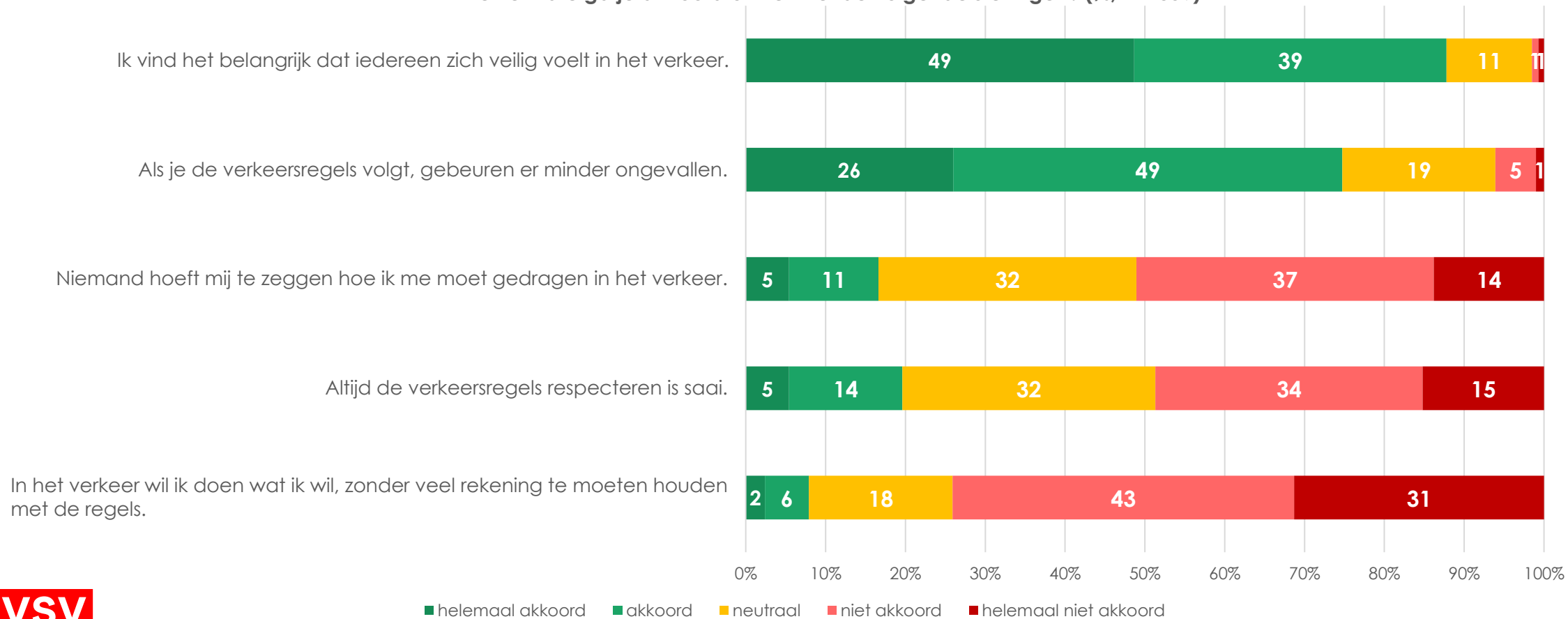
VSV

veilig verkeer

Attitudes

Algemeen overzicht

In welke mate ga je akkoord of niet met de volgende stellingen? (%; n=4059)

Belang

9 op 10 jongeren vindt het belangrijk dat iedereen zich veilig voelt in het verkeer.

Geslacht

Meisjes vinden dit **belangrijker** dan jongens.

Graad

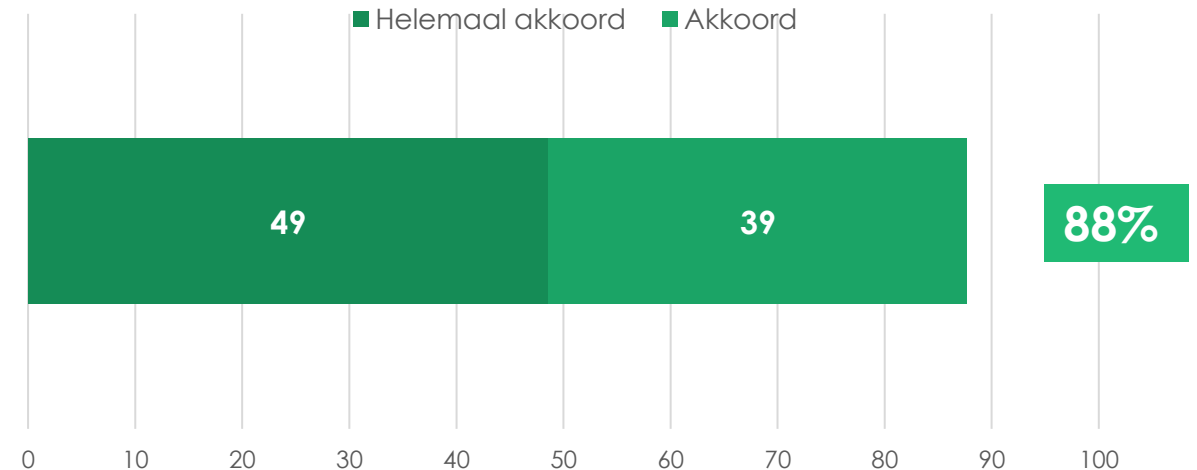
Jongeren uit de **2^e graad** vinden dit **minder belangrijk** dan jongeren uit de 1^e en 3^e graad.

Onderwijsvorm

Jongeren uit de **A-stroom** en **ASO** vinden dit belangrijker dan jongeren uit de B-stroom en BSO.

Ik vind het belangrijk dat iedereen zich veilig voelt in het verkeer (n=4054)

Doeltreffendheid

3 op 4 jongeren vindt dat er minder ongevallen gebeuren als je de verkeersregels volgt.

Geslacht

Meisjes zijn hier **meer akkoord** mee.

Graad

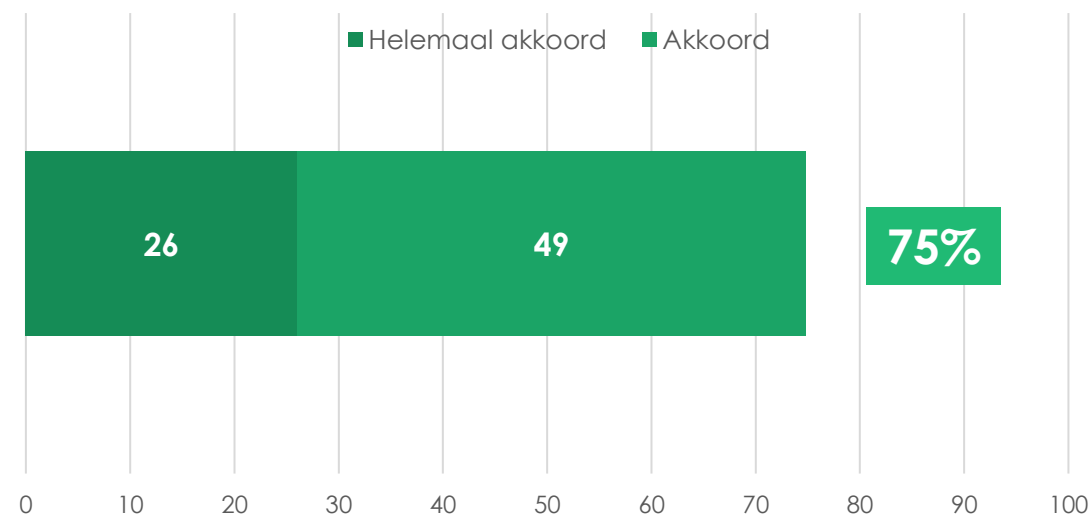
Jongeren uit de **1^e graad** vinden dit meer dan jongeren uit de 2^e en 3^e graad.

Onderwijsvorm

Geen verschillen in onderwijsvorm.

Als je de verkeersregels volgt gebeuren er minder ongevallen (n=4055)

Saai

1 op 5 jongeren vindt het saai om altijd de verkeersregels te respecteren.

Geslacht

Jongens vinden het **saaier** om altijd de verkeersregels te respecteren.

Graad

Jongeren uit de **2^e graad** vinden dit **saaier** dan jongeren uit de 1^e en 3^e graad.

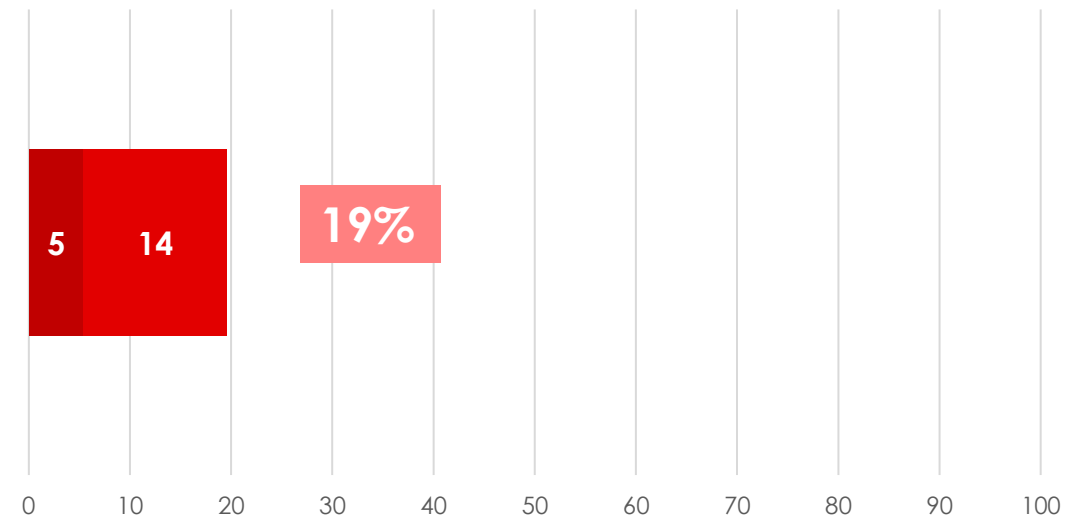

Onderwijsvorm

Jongeren uit de **B-stroom** vinden dit saaiër dan jongeren uit de A-stroom. In de hogere graden vinden jongeren uit **BSO** dit het saaiïst, gevolgd door jongeren uit TSO. Jongeren uit ASO vinden dit het minst saai.

Altijd de verkeersregels respecteren is saai (n=4054)

■ Helemaal akkoord ■ Akkoord

VSV

veilig verkeer

Unpaired T-test geslacht: $p < .001$

Anova graad: $p = .008$ (+ post-hoc Bonferroni)

Unpaired T-test 1^e graad: $p < .001$

Anova hogere graden: $p < .001$ (+ post-hoc Bonferroni)

Autonomie

1 op 7 jongeren vindt dat hen niet verteld moet worden hoe ze zich moeten gedragen in het verkeer.

Geslacht

Jongens vertonen meer aversie.

Graad

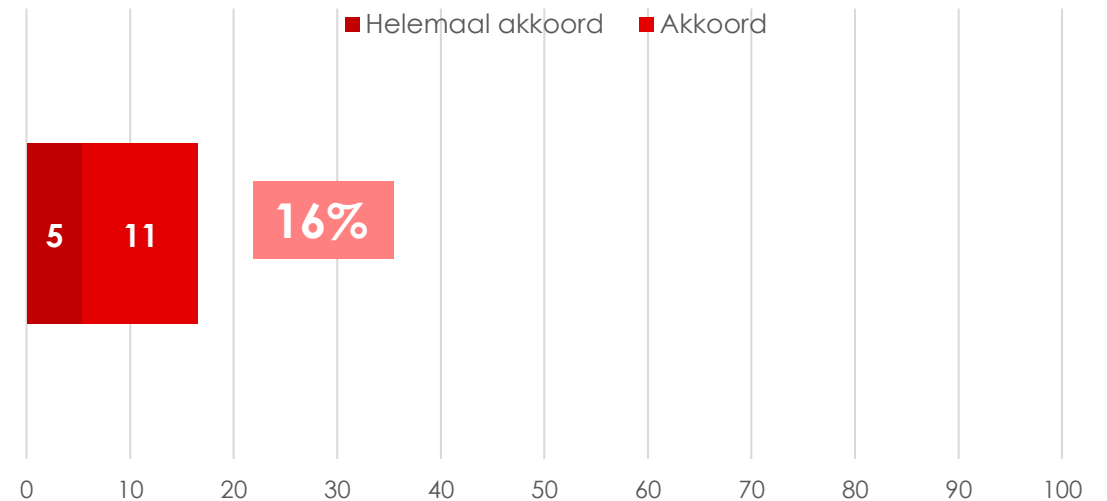
Jongeren uit de **1^e en 2^e graad** vertonen meer aversie dan jongeren uit de 3^e graad.

Onderwijsvorm

Jongeren uit de **B-stroom** en **BSO** vertonen meer aversie dan jongeren uit de A-stroom, ASO en TSO.

Niemand hoeft mij te zeggen hoe ik me moet gedragen in het verkeer (n=4054)

Autonomie

1 op 10 jongeren geeft aan te willen doen wat ze willen, zonder rekening te moeten houden met de verkeersregels.

Geslacht

Jongens hebben een **grotere behoefte** aan autonomie.

Graad

Jongeren uit de **2^e graad** hebben een **grotere behoefte** aan autonomie dan jongeren uit de 1^e en 3^e graad.

Onderwijsvorm

Jongeren uit de **B-stroom** en **BSO** hebben een grotere behoefte aan autonomie dan jongeren uit de A-stroom, ASO en TSO.

VSV

veilig verkeer

Unpaired T-test geslacht: $p < .001$

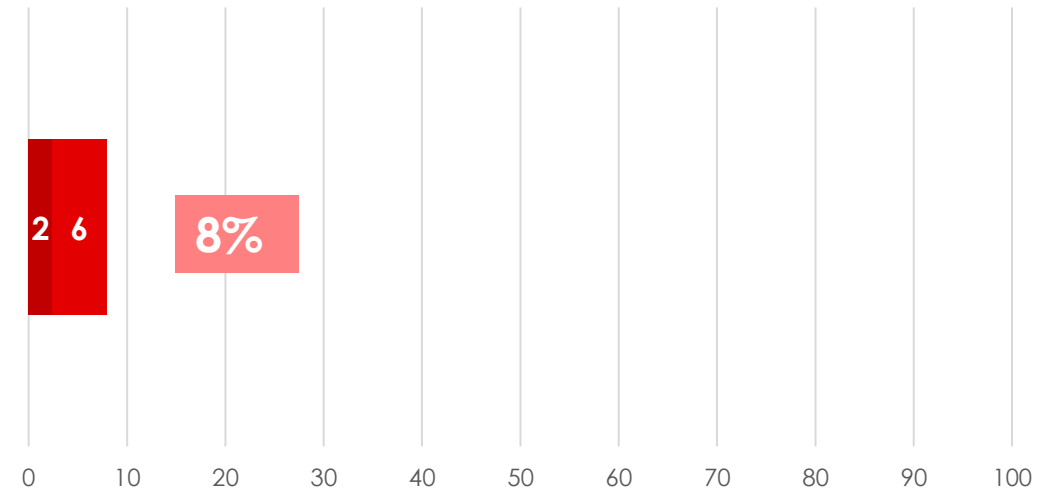
Anova graad: $p < .001$ (+ post-hoc Bonferroni)

Unpaired T-test onderwijsvorm 1^e graad: $p < .001$

Anova onderwijsvorm hogere graden: $p < .001$

In het verkeer wil ik doen wat ik wil, zonder veel rekening te moeten houden met de regels (n=4053)

■ Helemaal akkoord ■ Akkoord

Attitudes: conclusies

Algemeen

Jongeren hebben een **positieve attitude** t.o.v. verkeersveiligheid.

- De **meeste** jongeren vindt het belangrijk dat iedereen zich veilig voelt in het verkeer en dat er minder ongevallen gebeuren wanneer je de regels volgt.
- Een **kleine groep** vindt dat hen niet verteld moet worden hoe ze zich moeten gedragen in het verkeer en wilt doen wat ze willen, zonder rekening te houden met de regels.

Geslacht

- Meisjes hebben een positievere attitude dan jongens.

Leeftijd

- De houding verschilt naargelang de bevraagde factor.

Onderwijsvorm

- Jongeren uit de A-stroom en ASO hebben een positievere attitude t.o.v verkeersveiligheid.

2. Hoe staan jongeren tegenover verkeersveiligheid?

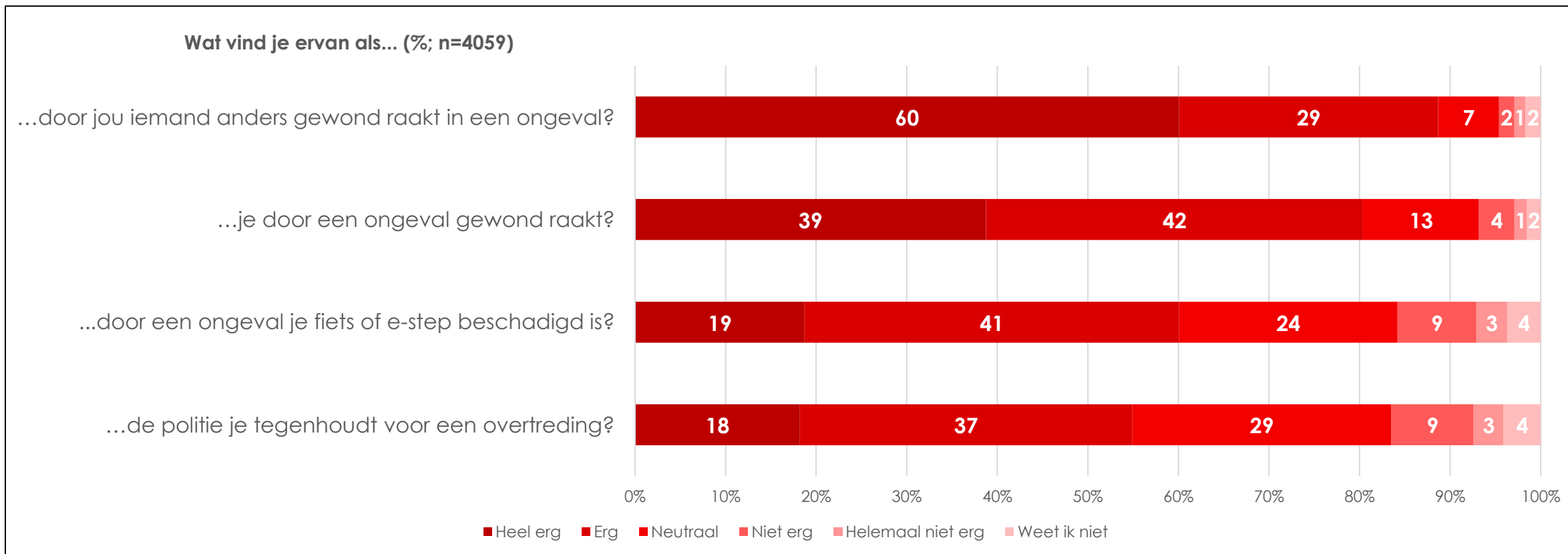
Mogelijke gevolgen

VSV

veilig verkeer

Inschatting ernst gevolgen

Algemeen overzicht

Inschatting ernst gevolgen

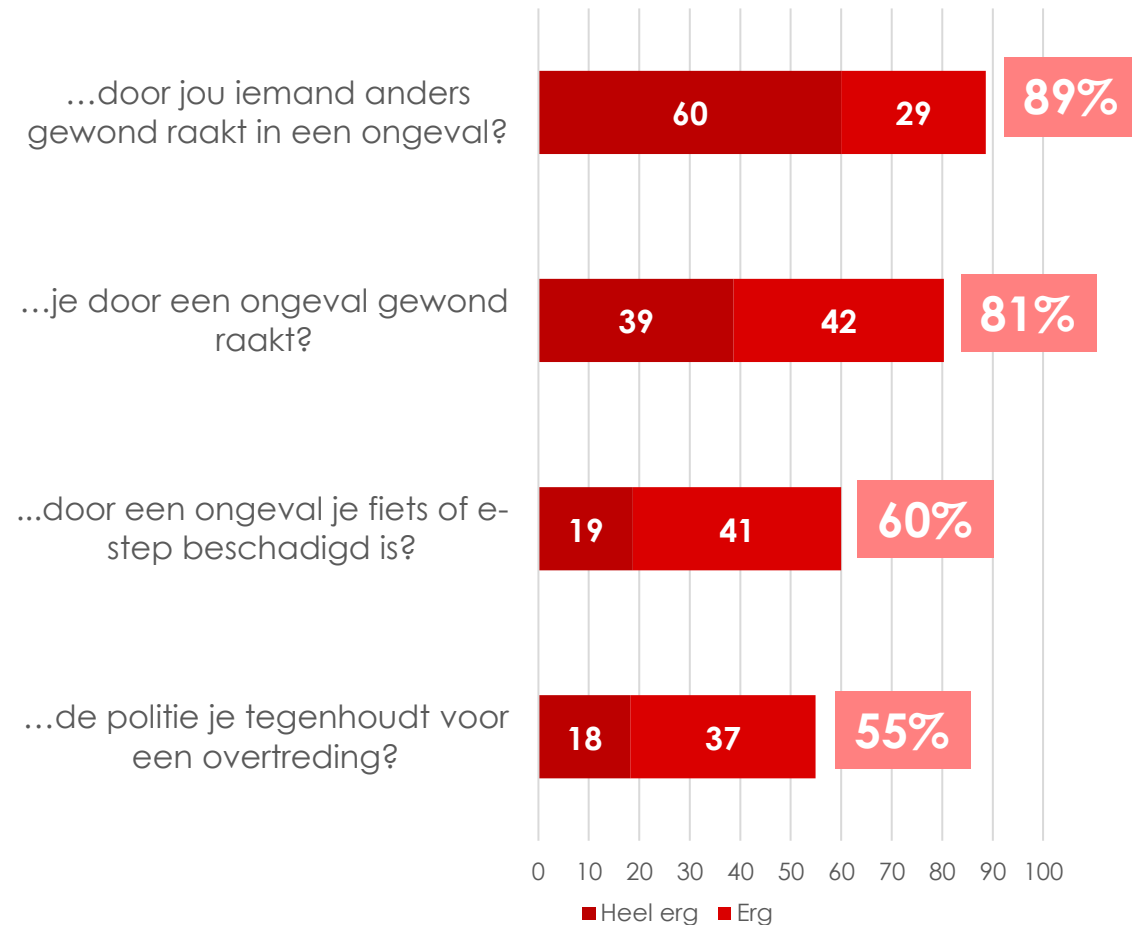
9 op 10 jongeren vindt het (heel) erg als door hen **iemand anders gewond** raakt.

8 op 10 jongeren vindt het (heel) erg als ze **zelf gewond** raken.

6 op 10 jongeren vindt het erg als door een ongeval hun **fiets of e-step beschadigd** is.

Iets meer dan de helft van de jongeren vindt het erg als de **politie hen tegenhoudt**.

Wat vind je ervan als... (n=4059)

Inschatting ernst gevolgen

Meisjes vinden de **gevolgen erger** dan jongens.

Het lijkt erop dat **hoe ouder** men wordt **hoe erger** men de gevolgen vindt.

- **Jongeren uit de 2^e en 3^e graad** vinden **schade aan hun fiets of e-step** erger dan jongeren uit de 1^e graad.
- **Jongeren uit de 3^e graad** vinden **zichzelf of iemand anders verwonden** in een ongeval, erger dan jongeren uit de 2^e graad.

Jongeren uit de **A-stroom en ASO** vinden de **gevolgen het ergste**.

- Jongeren uit de A-stroom vinden schade aan hun fiets of e-step erger dan jongeren uit de B-stroom.
- Jongeren uit ASO vinden het erger om zelf gewond te geraken in een ongeval dan jongeren uit BSO en TSO.
- Jongeren uit de A-stroom en ASO vinden het erger om iemand anders te verwonden in een ongeval dan jongeren uit de B-stroom, BSO en TSO. Jongeren uit BSO vinden dit het minst erg.
- Jongeren uit de A-stroom en ASO vinden tegengehouden worden door de politie erger dan jongeren uit de B-stroom, BSO en TSO.

Mogelijke gevolgen: conclusies

Algemeen

De meeste jongeren vinden het heel erg als ze zichzelf of iemand anders verwonden in een ongeval.

Geslacht

- **Meisjes** vinden de **gevolgen erger** dan jongens.

Leeftijd

- Het lijkt erop dat **hoe ouder** men wordt **hoe erger** men de gevolgen vindt.

Onderwijsvorm

- Jongeren uit de **A-stroom en ASO** vinden de **gevolgen het ergste**.

2. Hoe staan jongeren tegenover verkeersveiligheid?

Intenties

VSV

veilig verkeer

Welke intenties hebben jongeren?

Bevraagde gedragingen (7)

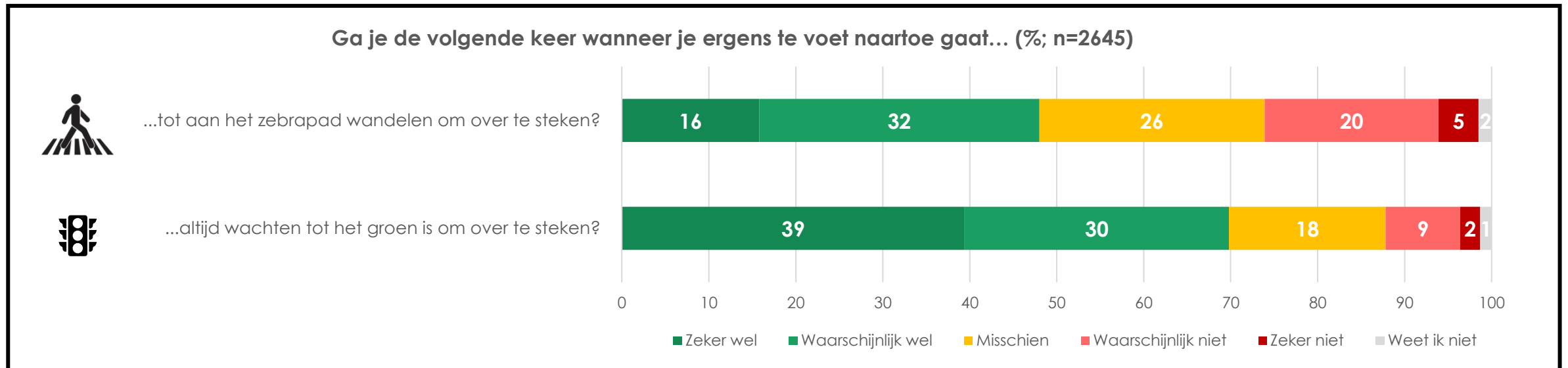
- Oversteken bij groen
- Oversteken op het zebrapad

- Oversteken bij groen
- Naar muziek luisteren
- Gsm-gebruik
- Helmdracht
- Met fietslicht rijden

Intenties als voetganger

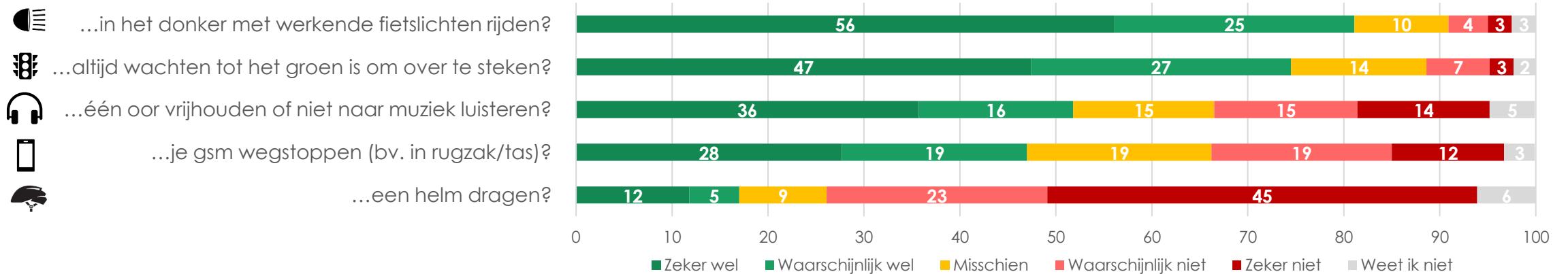
- **1 op 2** jongeren geeft aan dat ze (zeker) wel **tot aan een zebrapad zouden wandelen** om over te steken.
- **7 op 10** jongeren geeft aan dat ze (zeker) wel zouden **wachten tot het groen is** om over te steken.

Intenties als fietser

- **8 op 10** jongeren geeft aan dat ze in het donker (zeker) wel **met werkende fietslichten** zouden rijden
- **7 op 10** jongeren geeft aan dat ze (zeker) wel altijd zouden **wachten op groen** om over te steken.
- **1 op 2** jongeren geeft aan dat ze (zeker) wel **geen muziek zouden luisteren** of **één oor vrijhouden**.
- **1 op 2** jongeren geeft aan dat ze (zeker) wel hun **gsm zouden wegstoppen**.
- **2 op 10** jongeren geeft aan dat ze (zeker) wel een **helm** zouden dragen op de fiets.

Ga je de volgende keer wanneer je fietst... (%; n=3129)

Jongens vs meisjes

Meisjes hebben een **grotere intentie** om het **correcte gedrag** te stellen.

- Als voetganger om

- tot **aan het zebrapad** te wandelen om over te steken.
- altijd te **wachten tot het groen is** om over te steken.

- Als fietser om

- te **wachten tot het groen is** om over te steken.
- in het donker met **werkende fietslichten** te rijden.

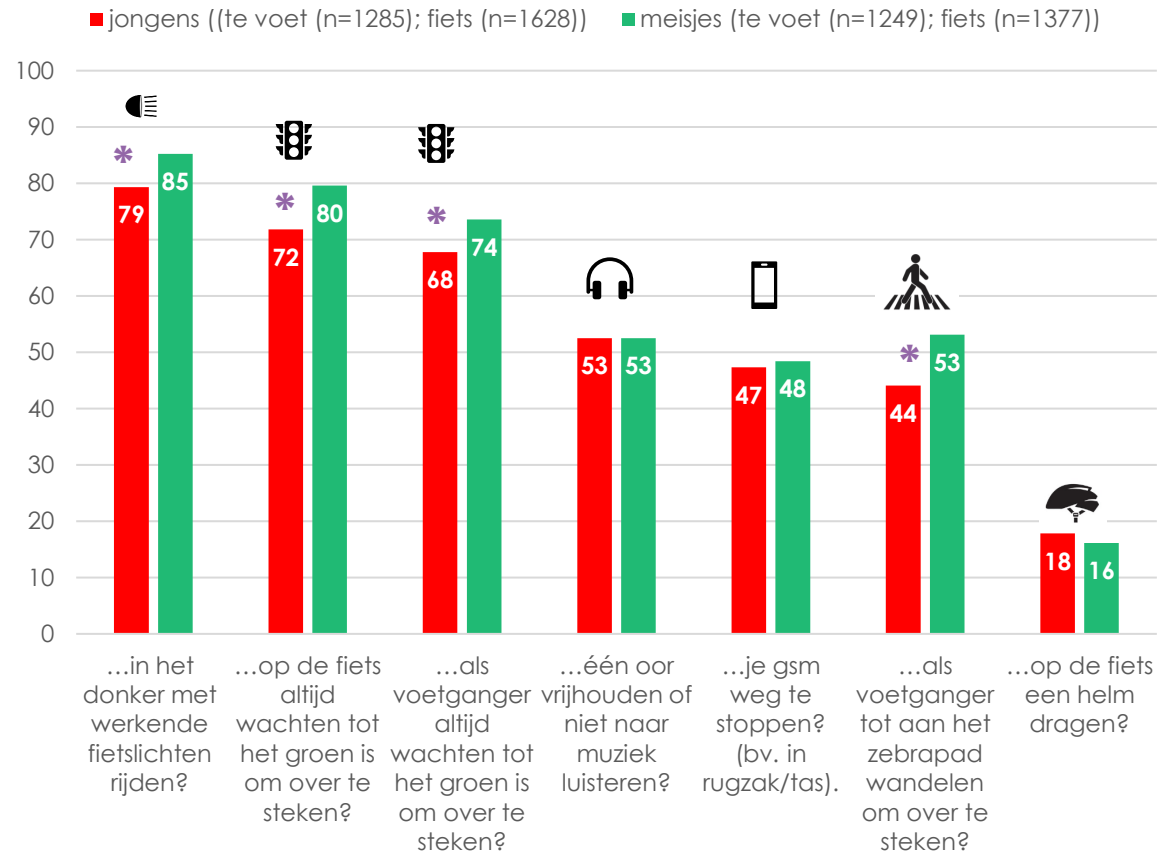
Er is **geen verschil** in intentie tussen jongens en meisjes voor:

- het dragen van de helm
- wegstoppen van de gsm
- niet naar muziek luisteren/één oor vrijhouden

VSV
veilig verkeer

*Significant verschil tussen jongens en meisjes
Unpaired T-test: Groen_VG (p<.001); zebrapad (p<.001); groen_F (p<.001); fietslicht (p<.001)

Ga je de volgende keer...
(% zeker wel + waarschijnlijk wel)

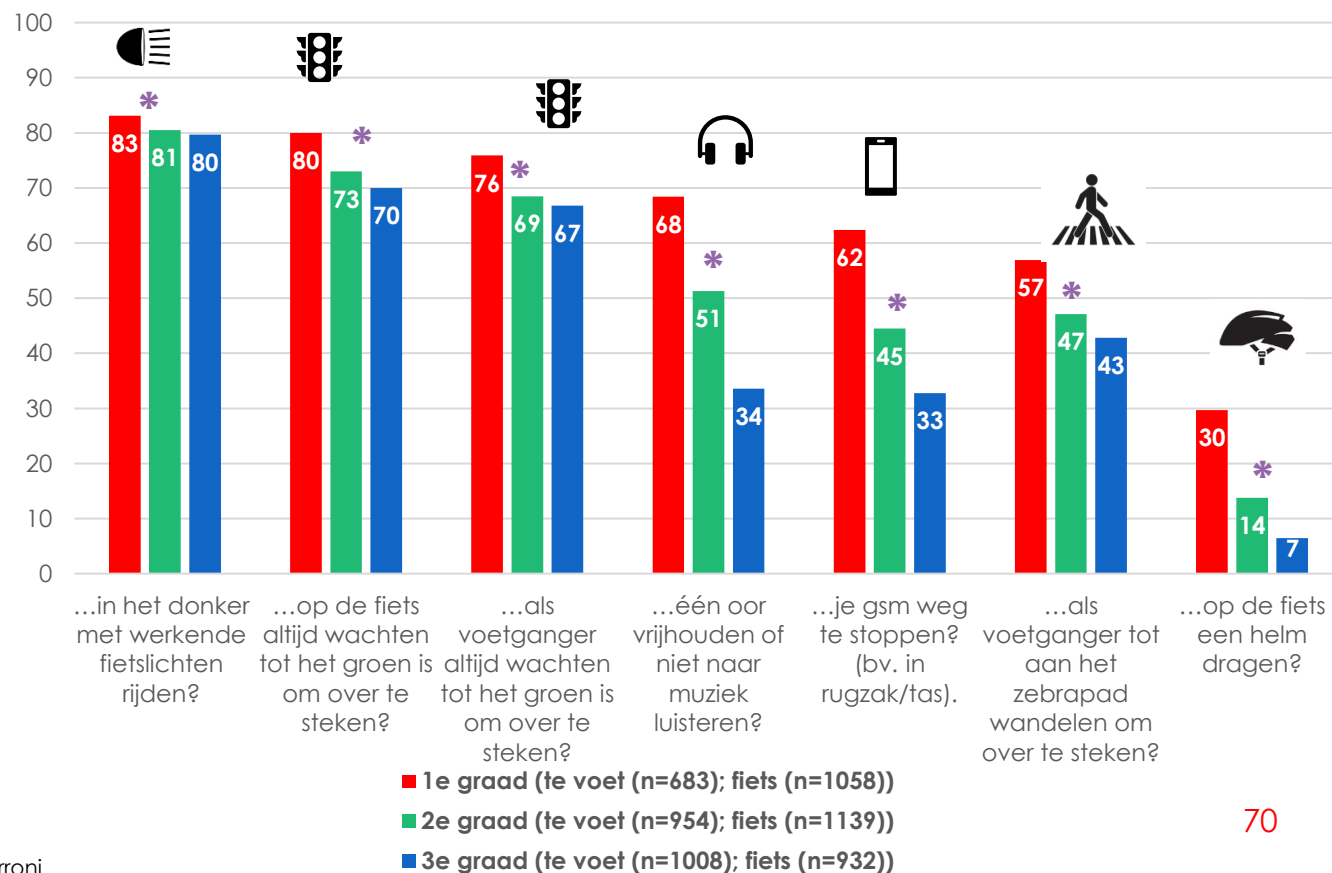
Verschillen in graad

Hoe jonger men is, hoe groter de intentie om het **correcte gedrag** te stellen.

Bv. Het aantal jongeren dat de intentie heeft om zijn gsm weg te steken op de fiets daalt met de leeftijd:

- 1^e graad: **6** op 10 jongeren
- 2^e graad: **4** op 10 jongeren
- 3^e graad: **3** op 10 jongeren

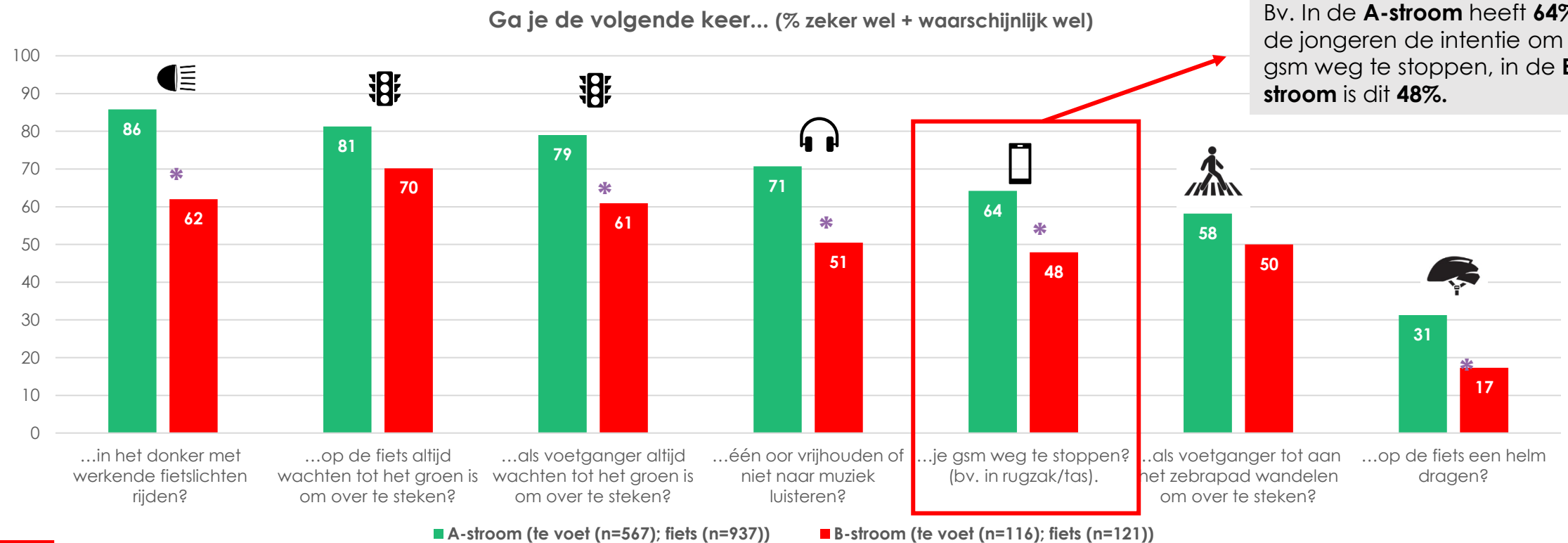
Ga je de volgende keer...
(% zeker wel + waarschijnlijk wel)

Verschillen in onderwijsvorm

1^e graad

Jongeren uit de **A-stroom** hebben een **grotere intentie** om het **correcte gedrag** te stellen dan jongeren uit de **B-stroom**.

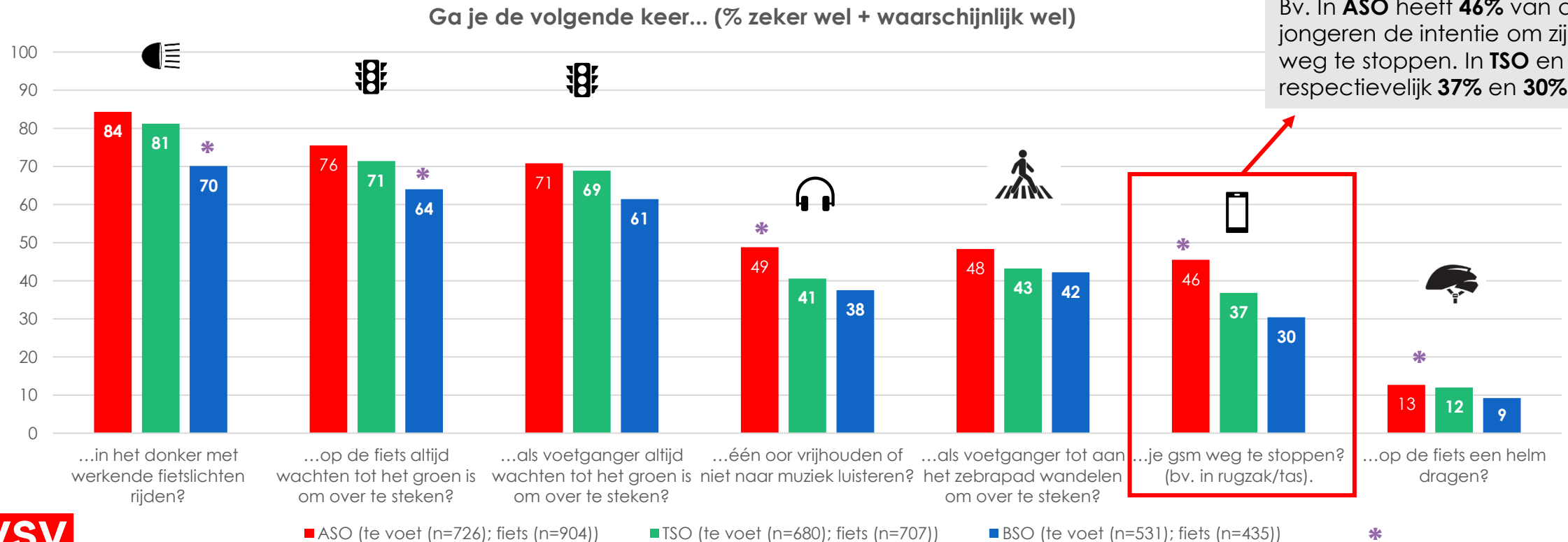

Bv. In de **A-stroom** heeft **64%** van de jongeren de intentie om zijn gsm weg te stoppen, in de **B-stroom** is dit **48%**.

Verschillen in onderwijsvorm

Hogere graden

Jongeren uit **ASO** hebben een **grotere intentie** om het **correcte gedrag** te stellen dan jongeren uit **BSO** en **TSO**.

Intenties: conclusies

Algemeen

De intentie verschilt naargelang het gevraagde gedrag:

- De **meerderheid** van de jongeren heeft de intentie om op groen te wachten om over te steken en om met werkende fietslichten te rijden.
- De **helft** van de jongeren heeft de intentie om geen koptelefoon, oortjes of gsm te gebruiken op de fiets, net als wandelen tot aan een zebrapad.
- Een **minderheid** van de jongeren geeft aan dat ze de intentie hebben om een helm te dragen op de fiets.

Geslacht

- **Meisjes** hebben een **grotere intentie** om het **correcte gedrag** te stellen.

Leeftijd

- **Hoe jonger** men is, **hoe groter de intentie** om het **correcte gedrag** te stellen.

Onderwijsvorm

- Jongeren uit de **A-stroom en ASO** hebben een **grotere intentie** om het **correcte gedrag** te stellen dan jongeren uit de **B-stroom, BSO en TSO**.

Inhoud

I. Inleiding

II. Methode

III. Resultaten

1. Hoe verplaatsen jongeren zich?

2. Hoe staan jongeren tegenover verkeersveiligheid?

3. Hoe gedragen jongeren zich in het verkeer?

- Voetganger
- Fietser
- Autopasagier
- E-step

4. Waarom nemen jongeren risico's in het verkeer?

IV. Conclusies

VSV

veilig verkeer

3. Hoe gedragen jongeren zich in het verkeer?

Voetganger

VSV

veilig verkeer

Hoe gedragen jongeren zich?

Als voetganger

- Oversteken door rood
- Naast een zebrapad oversteken

- Oversteken door rood
- Muziek luisteren
- Gsm vastnemen
- Zonder helm rijden
- Zonder fietslicht rijden
- Dode hoek
- Rijden onder invloed*

- Gordel vooraan
- Gordel achteraan

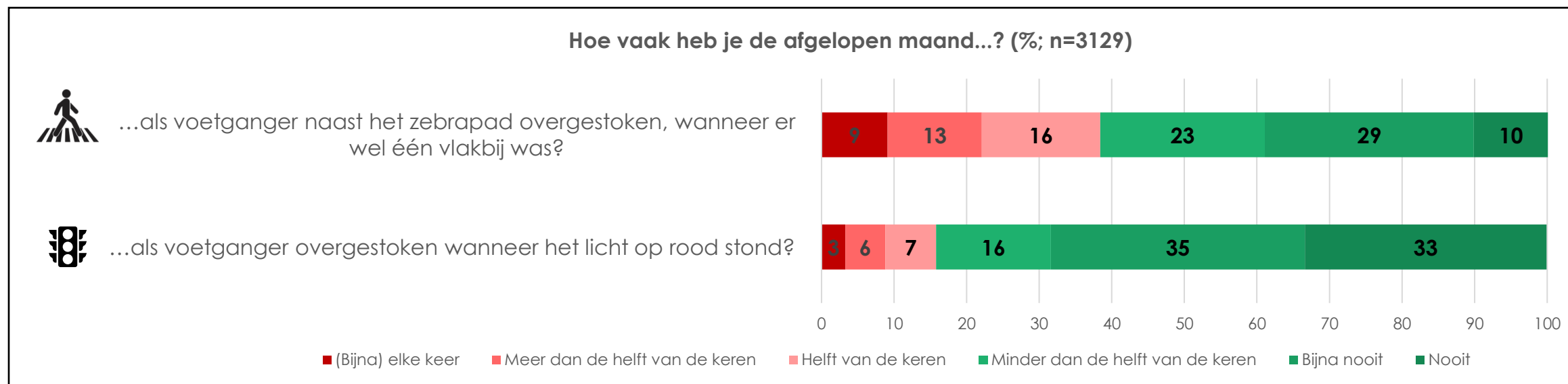

- Met 2 personen rijden*
- Muziek luisteren*
- Gsm vastnemen*
- Zonder helm rijden*

Voetganger

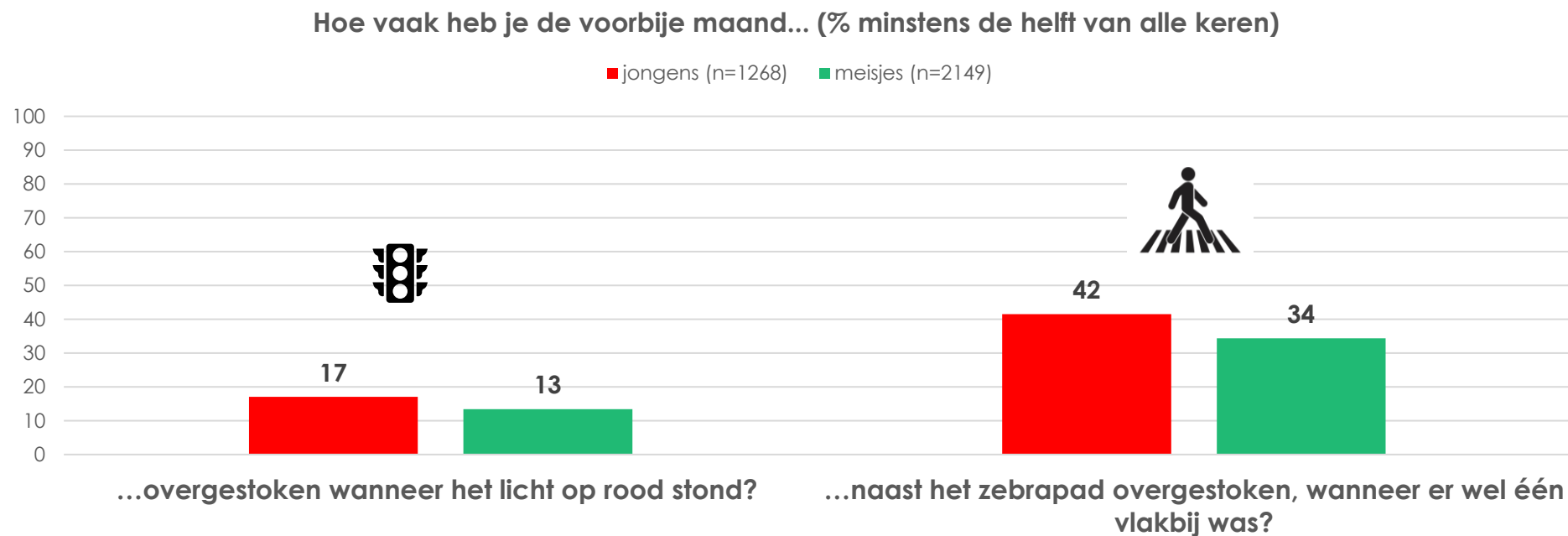
- **7 op 10** jongeren steekt (bijna)nooit over **wanneer het licht op rood** staat.
- **4 op 10** jongeren steekt (bijna) nooit over **naast het zebrapad**, wanneer er één vlakbij is.

Jongens vs. meisjes

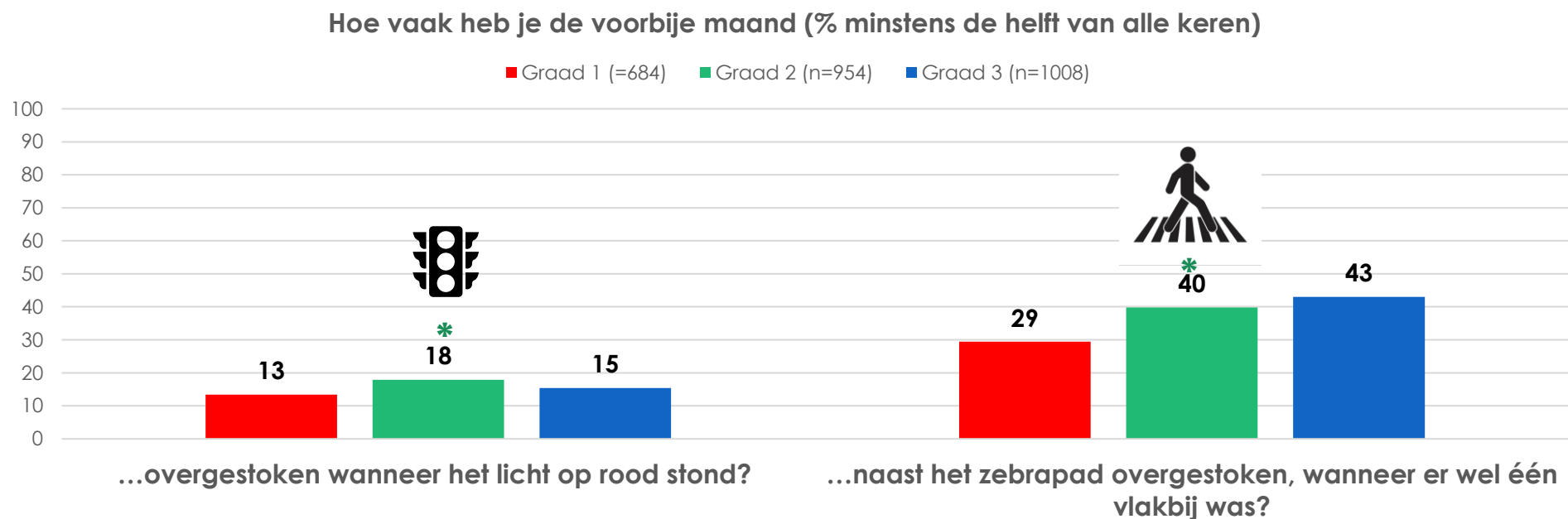
Jongens vertonen als voetganger vaker risicovol gedrag dan meisjes. Ze steken vaker over door het rood en steken vaker over naast een zebrapad.

Verschillen in graad

Jongeren uit de 2^e en 3^e graad gedragen zich als voetganger vaker risicovol dan jongeren uit de 1^e graad.

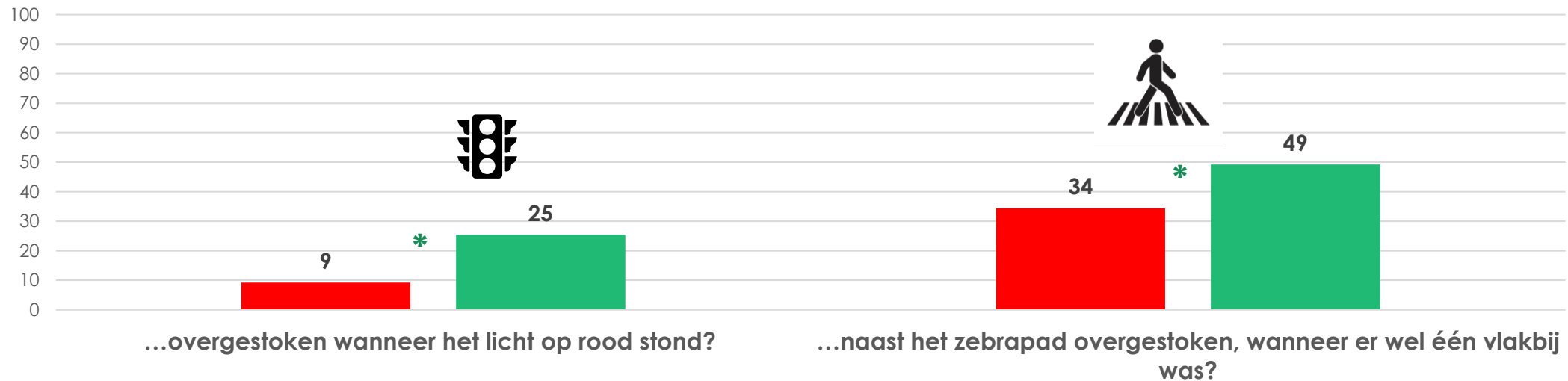
A-stroom vs B-stroom

Jongeren uit de B-stroom gedragen zich al voetganger vaker risicovol dan jongeren uit de A-stroom.

Hoe vaak heb je de voorbije maand... (% minstens de helft van alle keren)

■ A-stroom (n=568) ■ B-stroom (n=116)

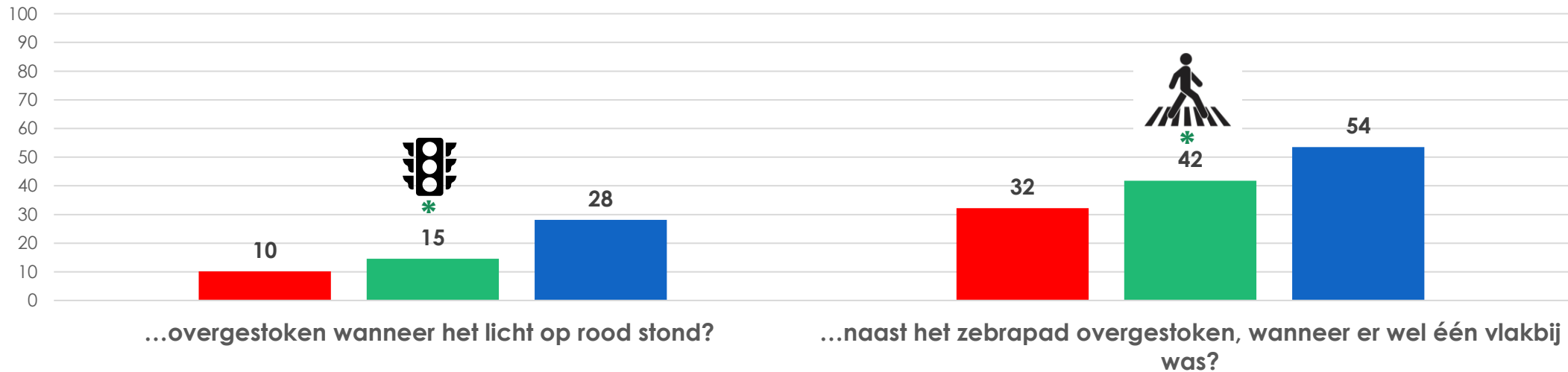
ASO vs TSO vs BSO

Jongeren uit BSO & TSO vertonen als voetganger vaker risicovol gedrag dan jongeren uit ASO.

Hoe vaak heb je de voorbije maand... (% minstens de helft van alle keren)

■ ASO (n=726) ■ TSO (n=680) ■ BSO (n=531)

Voetganger: conclusies

- De meeste jongeren gedragen zich veilig als voetganger.
- Jongens, jongeren uit de 2e graad en jongeren uit de B-stroom en BSO steken vaker over door het rood en steken vaker over naast een zebrapad wanneer er wel één in de buurt is.

3. Hoe gedragen jongeren zich in het verkeer?

Fietser

VSV

veilig verkeer

Hoe gedragen jongeren zich?

Als fietser

- Oversteken door rood
- Naast een zebrapad oversteken

- Oversteken door rood
- Muziek luisteren
- Gsm vastnemen
- Zonder helm rijden
- Zonder fietslicht rijden
- Dode hoek
- Rijden onder invloed*

- Gordel vooraan
- Gordel achteraan

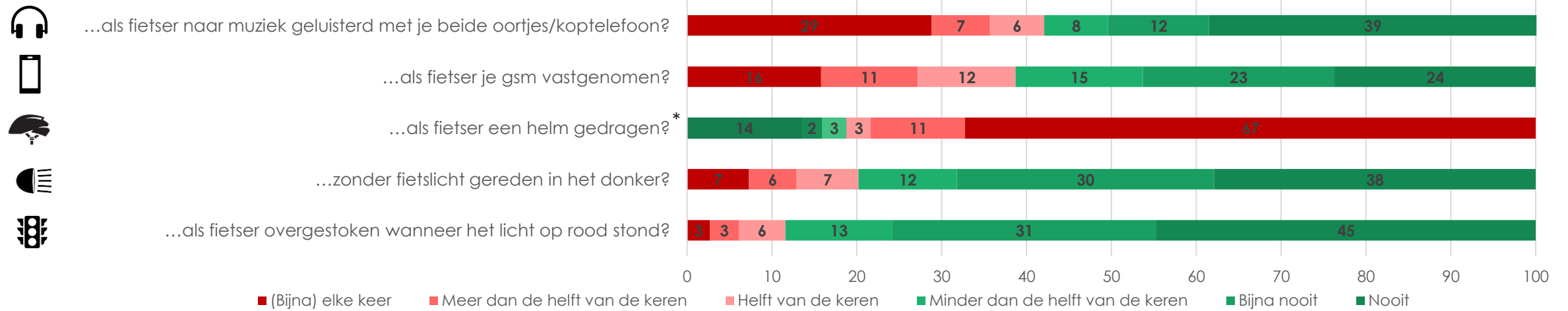
- Met 2 personen rijden*
- Muziek luisteren*
- Gsm vastnemen*
- Zonder helm rijden*

Fietser

- **8 op 10** van de fietsende jongeren draagt **(bijna) nooit een helm.**
- **3 op 10** van de fietsende jongeren luistert **(bijna) elke keer** naar muziek via een **koptelefoon of beide oortjes.**
- **2 op 10** van de fietsende jongeren **neemt (bijna) elke keer tijdens het fietsen zijn gsm** vast.
- **7%** van de fietsende jongeren rijdt **(bijna) elke keer zonder fietslicht** in het donker.
- **3%** van de fietsende jongeren **steekt als fietser (bijna) elke keer over** wanneer het **licht op rood** staat.

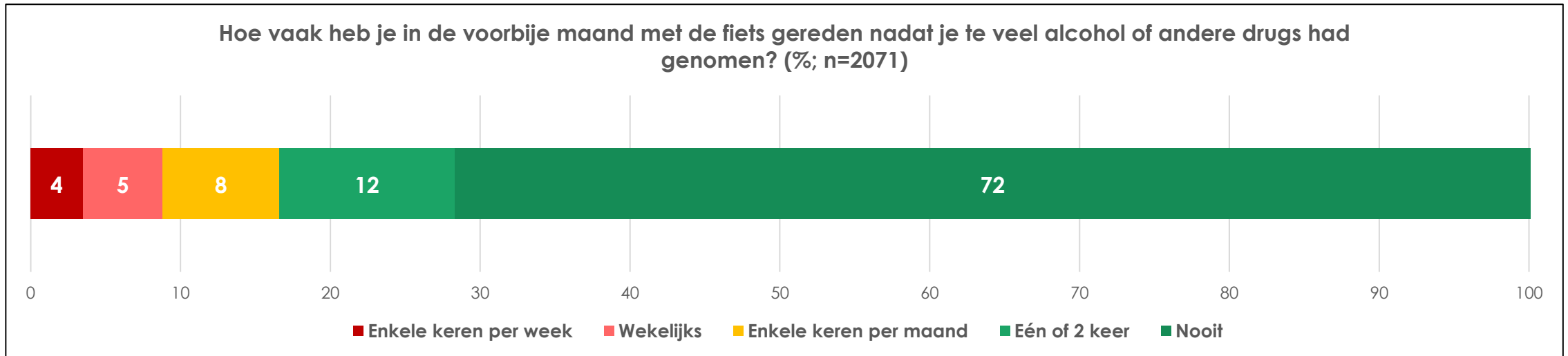
Hoe vaak heb je de afgelopen maand....? (%; n=3129)

Rijden onder invloed

- **7 op 10** jongeren uit de 2^e en 3^e graad hebben nog nooit onder invloed van alcohol of andere drugs met de fiets gereden.

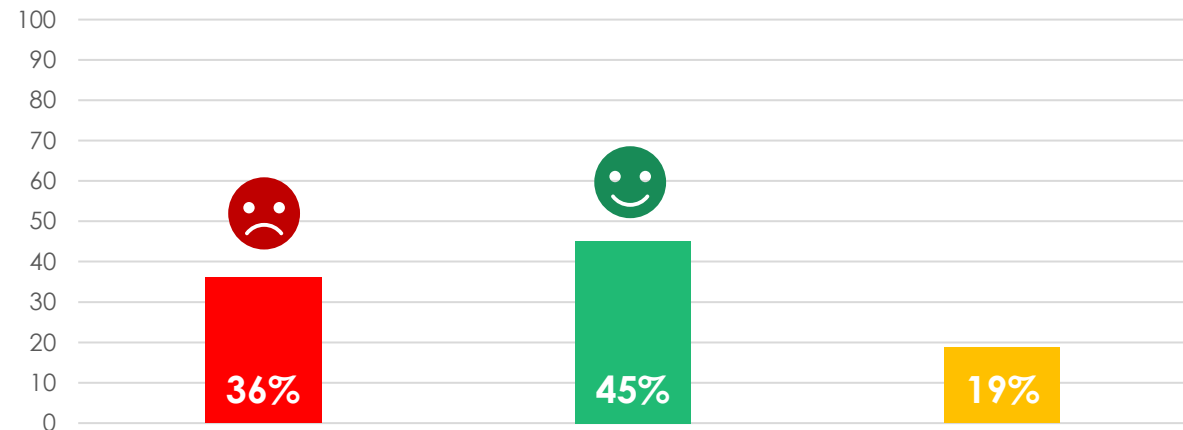

Dode hoek

- Meer dan de helft van de jongeren zet zich in een dodehoeksituatie niet op een veilige plek achter de vrachtwagenen.

Wat doe jij in deze situatie als je de fietser bent?
(n=3129)

- Ik fiets tot aan het stoplicht en wacht naast de vrachtwagen tot het groen is.
- Ik blijf achter de vrachtwagen wachten (op het fietspad) tot wanneer hij weg is.
- Ik zet me in het opstelvak voor fietsen voor de vrachtwagen.

Jongens vs. meisjes

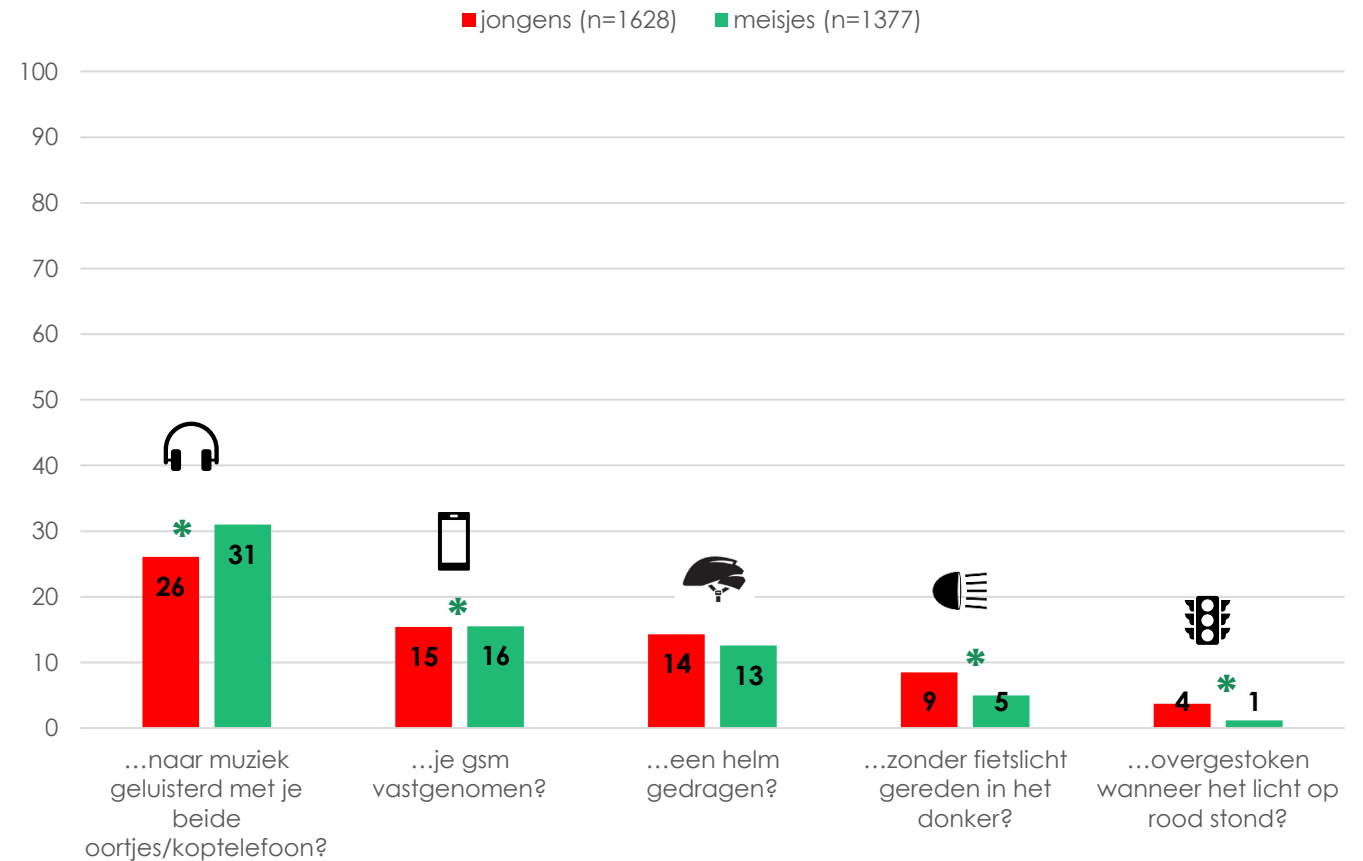
Jongens:

- Fietsen vaker door het rood
- Fietsen vaker zonder fietslicht
- Rijden vaker onder invloed op de fiets

Meisjes:

- Gebruiken vaker een koptelefoon of beide oortjes op de fiets
- Gebruiken vaker hun gsm op de fiets

Hoe vaak heb je de voorbije maand... (% (bijna) elke keer)

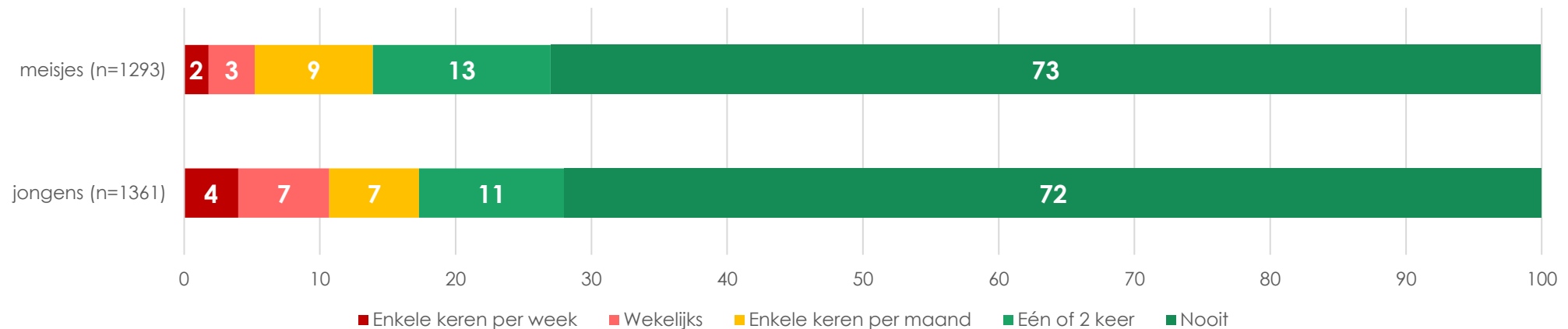

Jongens vs. meisjes

- Jongens rijden vaker onder invloed op de fiets dan meisjes
 - **11%** van de **jongens** geeft aan **minstens wekelijks** onder invloed op de fiets te rijden.
 - **5%** van de **meisjes** geeft aan **minstens wekelijks** onder invloed op de fiets te rijden.

Hoe vaak heb je in de voorbije maand met de fiets gereden nadat je te veel alcohol of andere drugs had genomen? (%)

Verschillen in graad

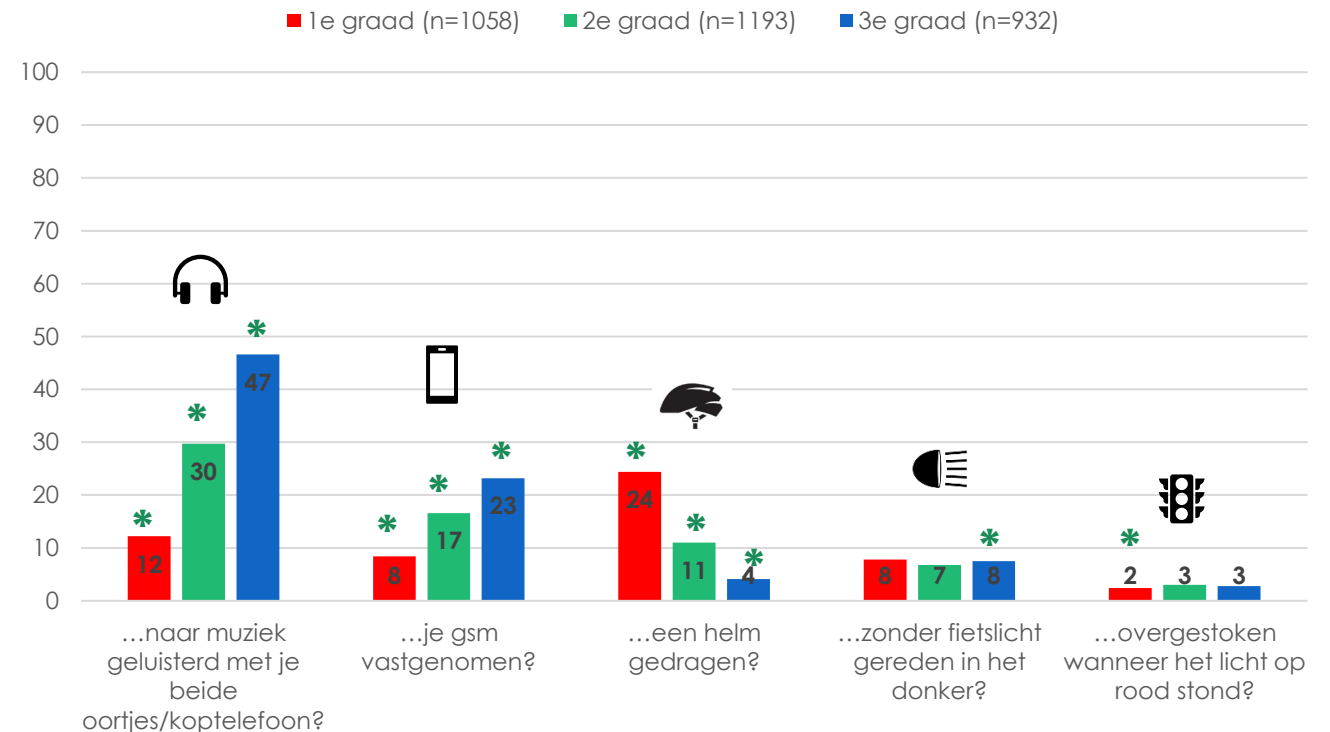
Hoe ouder ze worden, hoe meer jongeren zich risicovol gedragen op de fiets.

Hoe ouder, hoe vaker:

- **muziek** wordt geluisterd via een koptelefoon of oortjes
- **de gsm** gebruikt wordt
- ze **door het rood** fietsen
- ze **zonder fietslicht** fietsen
- ze **onder invloed** fietsen

Hoe ouder ze worden, hoe minder vaak ze een helm dragen

Hoe vaak heb je de voorbije maand... (% (bijna) elke keer)

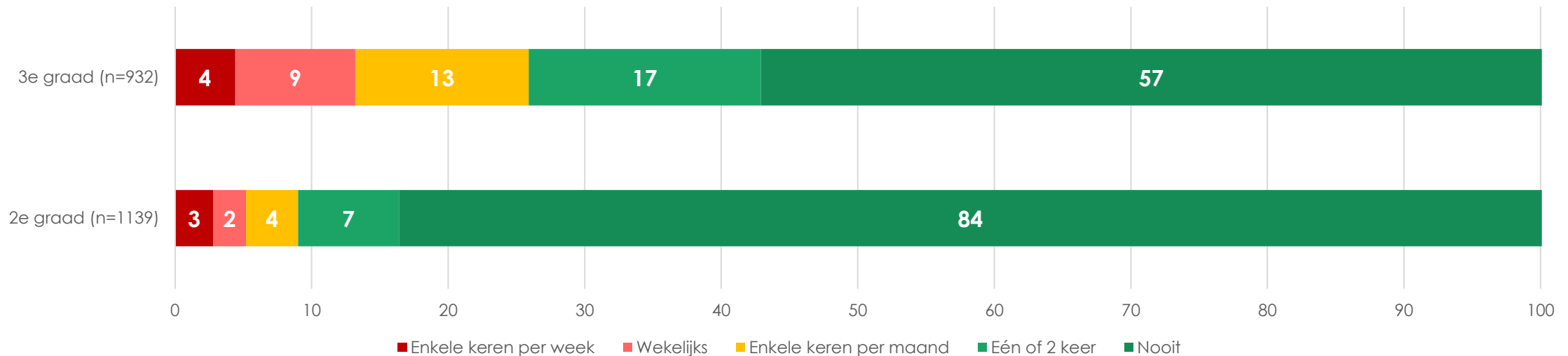

Verschillen in graad

- Jongeren uit de 3^e graad rijden vaker onder invloed op de fiets dan jongeren uit de 2^e graad.
 - **13%** van de jongeren uit de **3^e graad** rijdt minstens wekelijks onder invloed op de fiets.
 - **5%** van de jongeren uit de **2^e graad** rijdt minstens wekelijks onder invloed op de fiets.

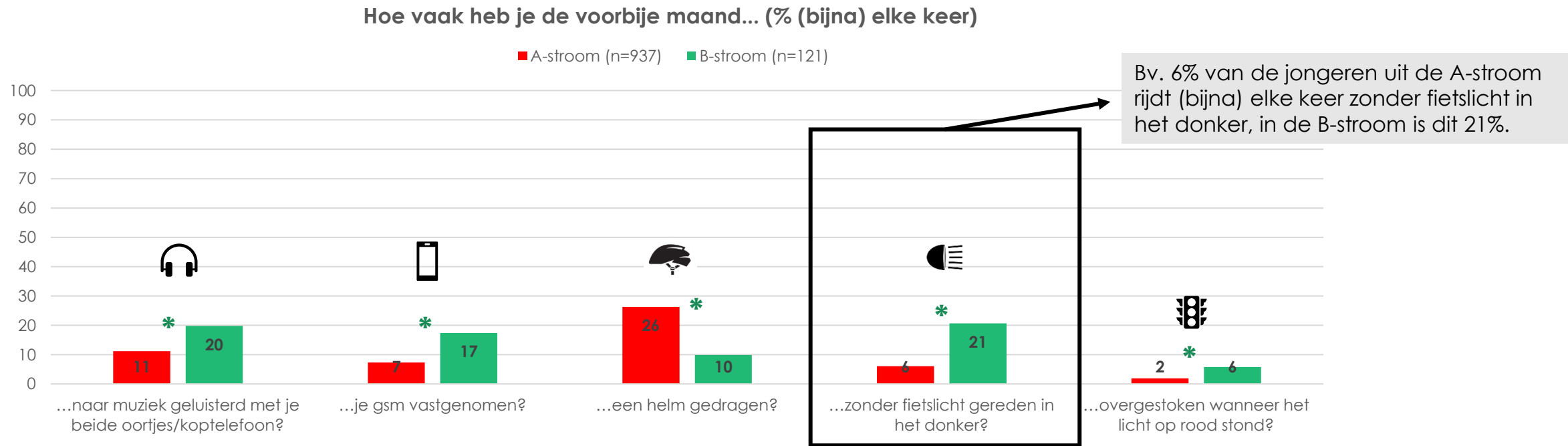
Hoe vaak heb je in de voorbije maand met de fiets gereden nadat je te veel alcohol of drugs had genomen? (%)

A-stroom vs B-stroom

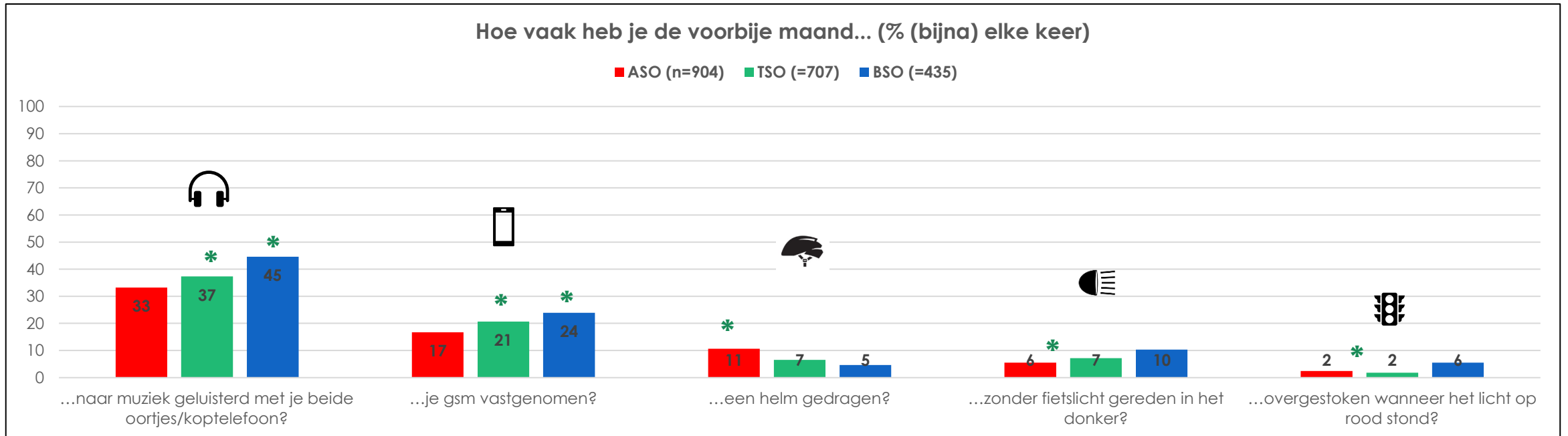
Jongeren uit de **B-stroom** vertonen op de fiets **vaker risicogedrag** dan jongeren uit de A-stroom.

ASO vs TSO vs BSO

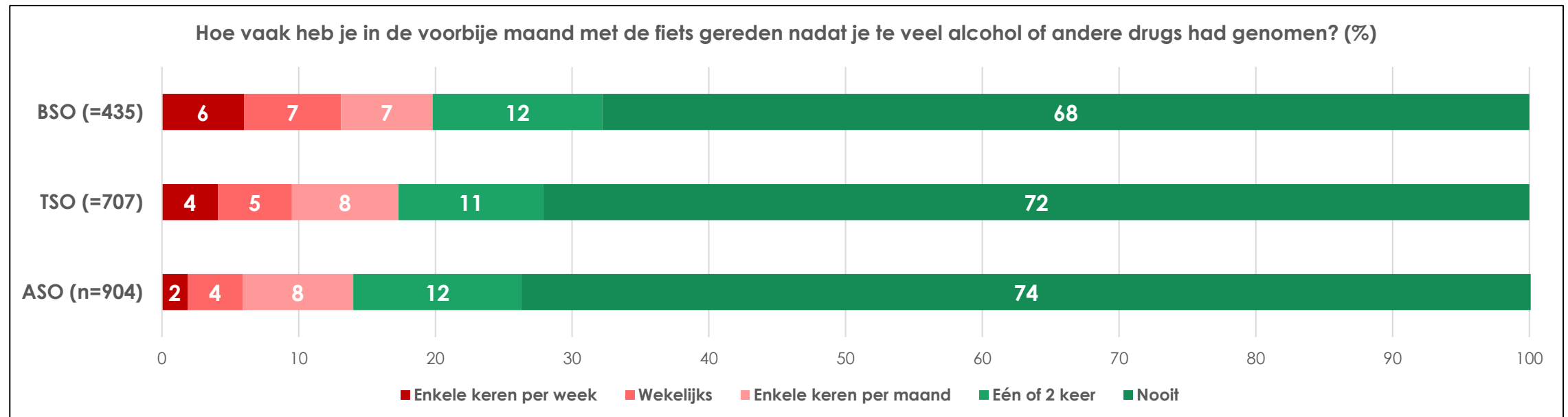
Jongeren uit **BSO** en **TSO** vertonen **vaker risicogedrag** dan jongeren uit ASO.

ASO vs TSO vs BSO

Jongeren uit **BSO** rijden **vaker onder invloed op de fiets** dan jongeren uit ASO en TSO.

Fietser: conclusies

Algemeen

De mate waarin jongeren zich veilig gedragen als fietser verschilt naargelang het gevraagde gedrag:

- **Minder dan 1 op 10** jongeren geeft aan (bijna) elke keer door het rood over te steken of zonder fietslicht te rijden in het donker.
- **1 op 10** jongeren rijdt minstens wekelijks **onder invloed** op de fiets.
- **2 op 10** van de fietsende jongeren **neemt (bijna) elke keer tijdens het fietsen zijn gsm** vast.
- **3 op 10** van de fietsende jongeren luistert (bijna) altijd naar muziek via een **koptelefoon of beide oortjes**.
- **8 op 10** draagt (bijna) nooit een helm.

Meer dan de helft van de jongeren zet zich in een **dodehoeksituatie** niet op een veilige plek achter de vrachtwagen.

Geslacht

- **Jongens** fietsen vaker door het rood, zonder fietslicht en onder invloed op de fiets.
- **Meisjes** gebruiken vaker een koptelefoon, beide oortjes en gsm op de fiets.

Leeftijd

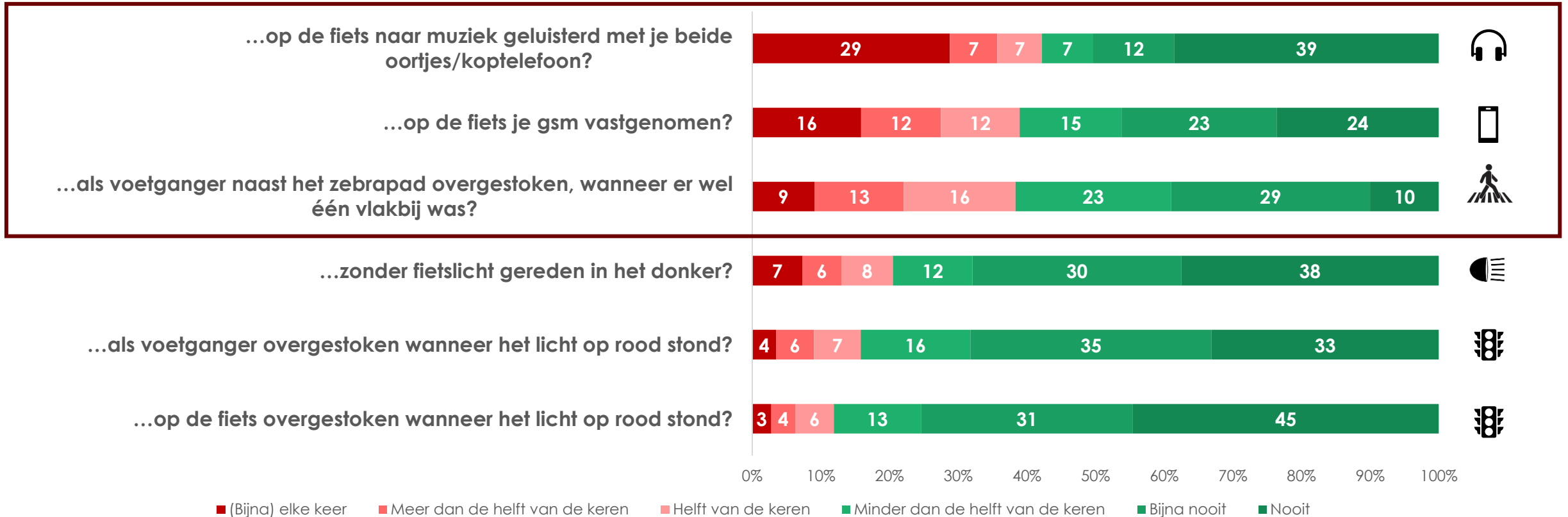
- **Hoe ouder** ze worden, **hoe meer risicogedrag** jongeren op de fiets vertonen

Onderwijsvorm

- Jongeren uit de **B-stroom, BSO** en **TSO** vertonen **vaker risicogedrag** dan jongeren uit de **A-stroom en ASO**.

Overzicht risicogedrag als voetganger en fietser

Hoe vaak heb je de afgelopen maand... (%)

3. Hoe gedragen jongeren zich in het verkeer?

Autopassagier

VSV

veilig verkeer

Hoe gedragen jongeren zich?

Als autopassagier

- Oversteken door rood
- Naast een zebrapad oversteken

- Oversteken door rood
- Muziek luisteren
- Gsm vastnemen
- Zonder helm rijden
- Zonder fietslicht rijden
- Dode hoek
- Rijden onder invloed*

- Gordel vooraan
- Gordel achteraan

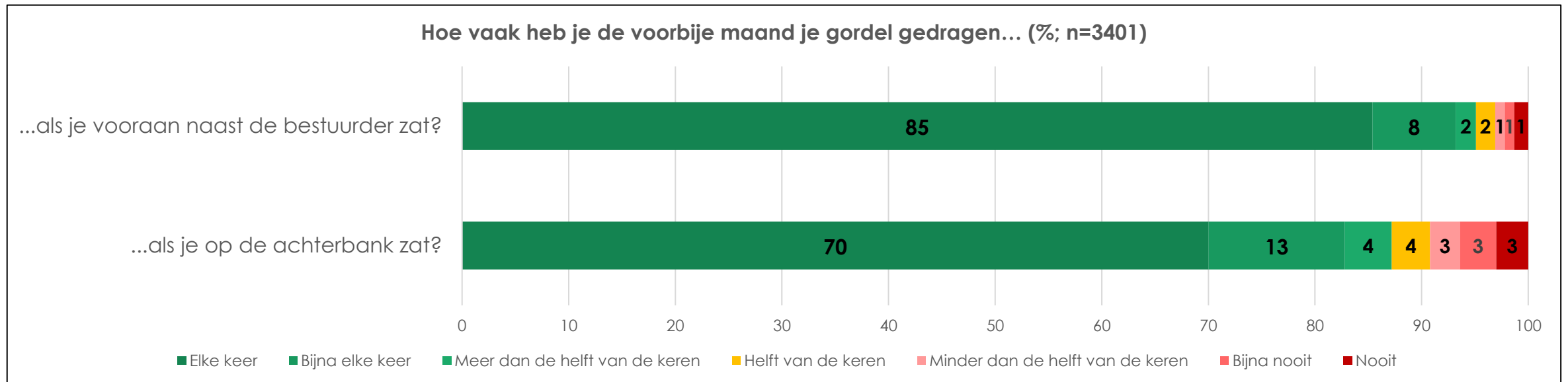
- Met 2 personen rijden*
- Muziek luisteren*
- Gsm vastnemen*
- Zonder helm rijden*

Autopassagier

Jongeren dragen hun gordel **minder vaak achteraan** dan vooraan.

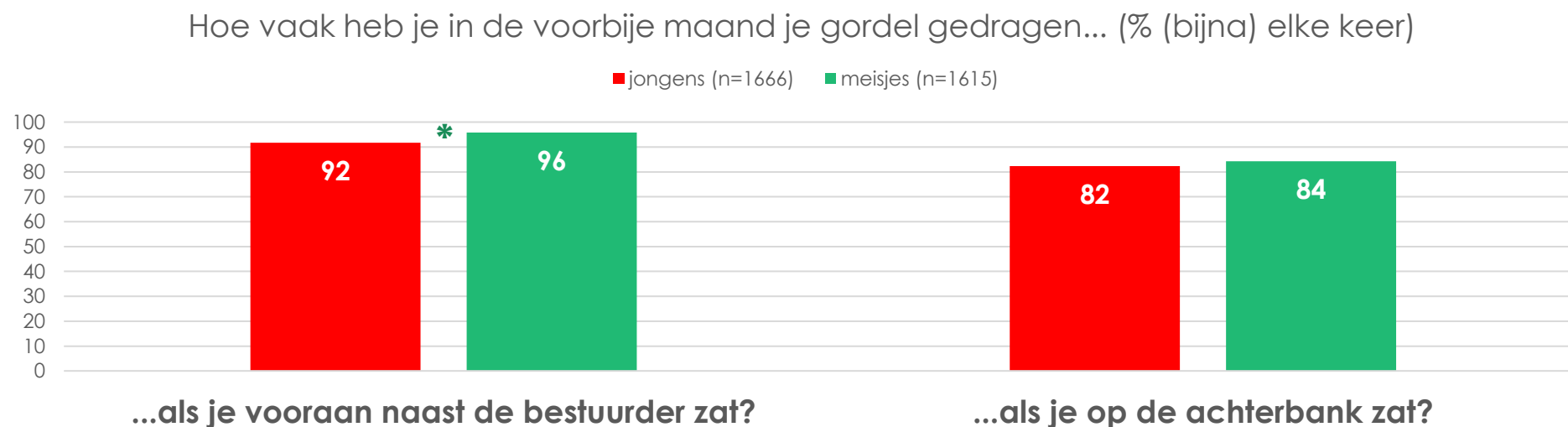
- **9 op 10** jongeren draagt hun gordel (bijna) altijd **vooraan**.
- **8 op 10** jongeren draagt hun gordel (bijna) altijd **op de achterbank**.

Jongens vs. meisjes

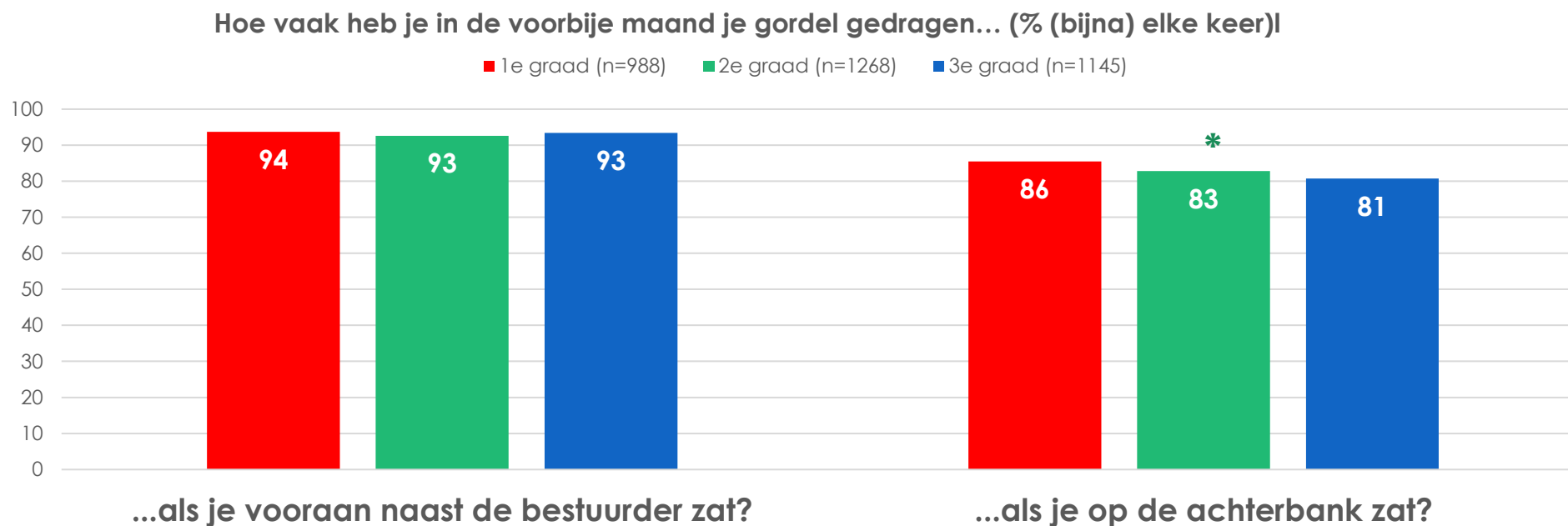
Jongens dragen hun gordel vooraan minder vaak dan meisjes.
Voor gordeldracht achterin is er geen verschil tussen jongens en meisjes.

Verschillen in graad

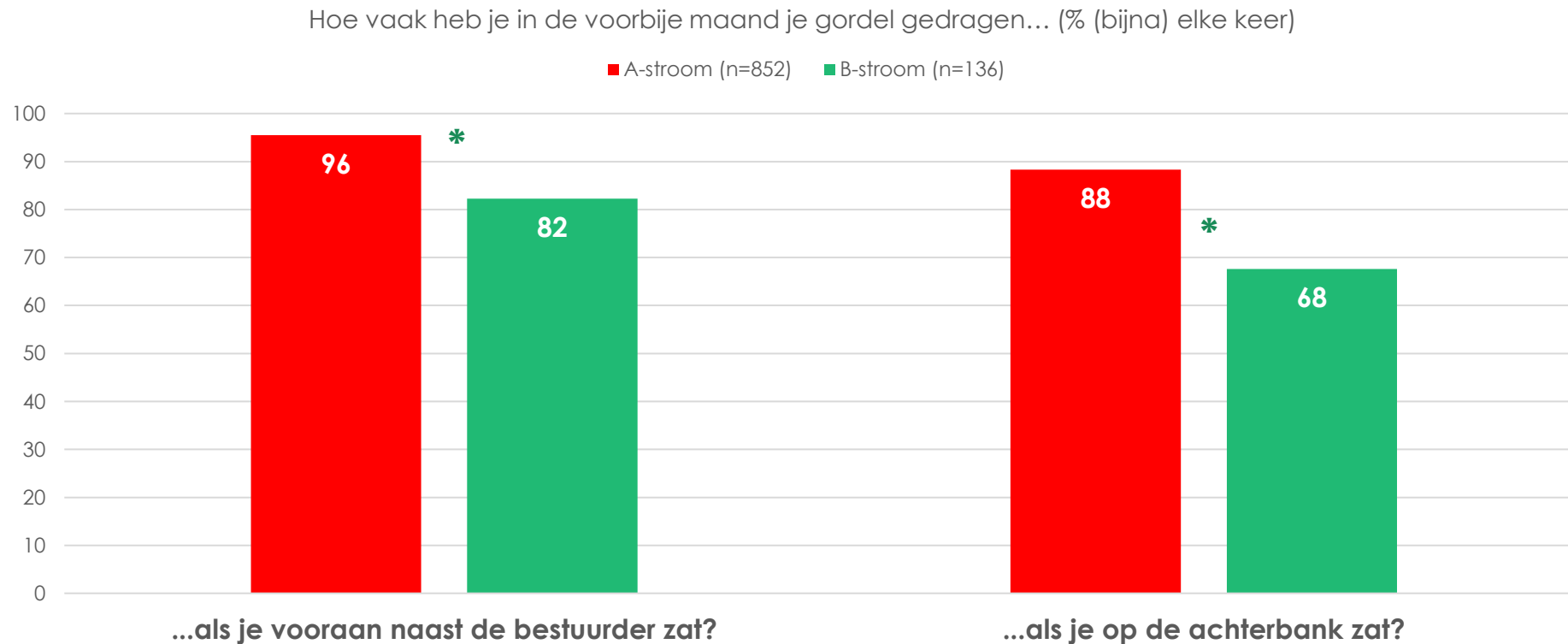
Jongeren uit de 3^e graad dragen hun gordel achteraan minder vaak dan jongeren uit de 1^e graad. Vooraan is er geen verschil tussen graden in gordeldracht.

A-stroom vs B-stroom

Jongeren uit de A-stroom dragen hun gordel zowel vooraan als achteraan vaker dan jongeren uit de B-stroom.

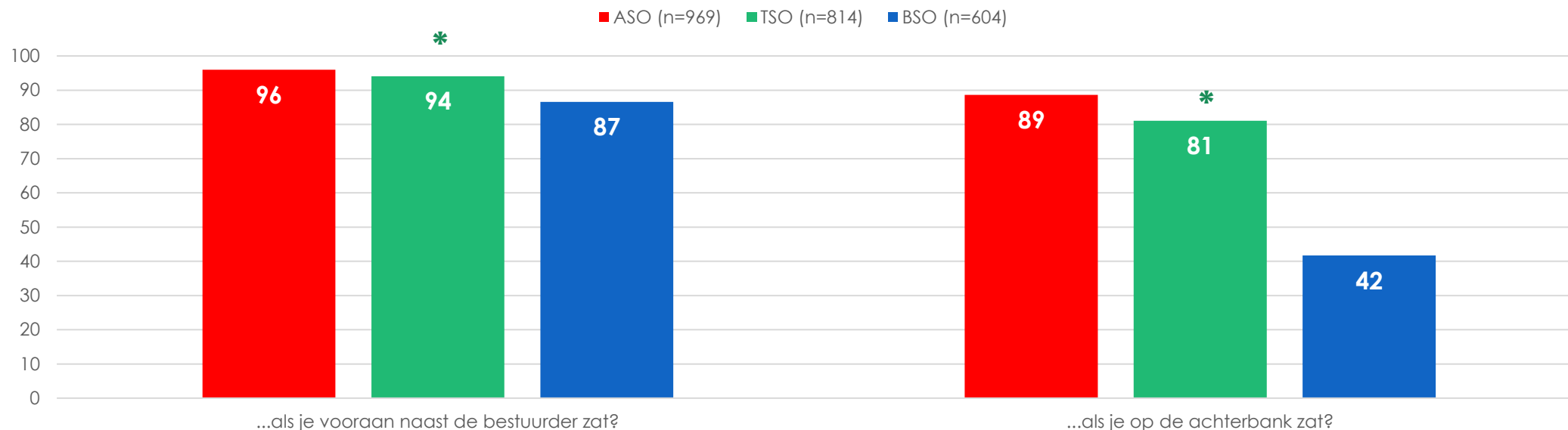

ASO vs TSO vs BSO

Vooraan dragen jongeren uit ASO en TSO dragen hun gordel vaker dan jongeren uit BSO. Op de achterbank dragen jongeren uit ASO hun gordel het vaakst, gevolgd door jongeren uit TSO. Jongeren uit BSO dragen hun gordel het minst vaak.

Hoe vaak heb je in de voorbije maand je gordel gedragen... (% (bijna) elke keer)

Autopassagier: conclusies

Algemeen

- De grote meerderheid van de jongeren draagt de gordel . Achteraan wordt hij minder gedragen dan vooraan.

Geslacht

- Jongens dragen hun gordel vooraan minder vaak dan meisjes.

Leeftijd

- Jongeren uit de 3^e graad dragen hun gordel achteraan minder vaak dan jongeren uit de 1^e graad.

Onderwijsvorm

- Jongeren uit de A-stroom dragen hun gordel vaker dan jongeren uit de B-stroom.
- Jongeren uit BSO dragen hun gordel het minst vaak.

3. Hoe gedragen jongeren zich in het verkeer?

E-step

VSV

veilig verkeer

Hoe gedragen jongeren zich?

Op de e-step

- Oversteken door rood
- Naast een zebrapad oversteken

- Oversteken door rood
- Muziek luisteren
- Gsm vastnemen
- Zonder helm rijden
- Zonder fietslicht rijden
- Dode hoek
- Rijden onder invloed*

- Gordel vooraan
- Gordel achteraan

- Met 2 personen rijden*
- Muziek luisteren*
- Gsm vastnemen*
- Zonder helm rijden*

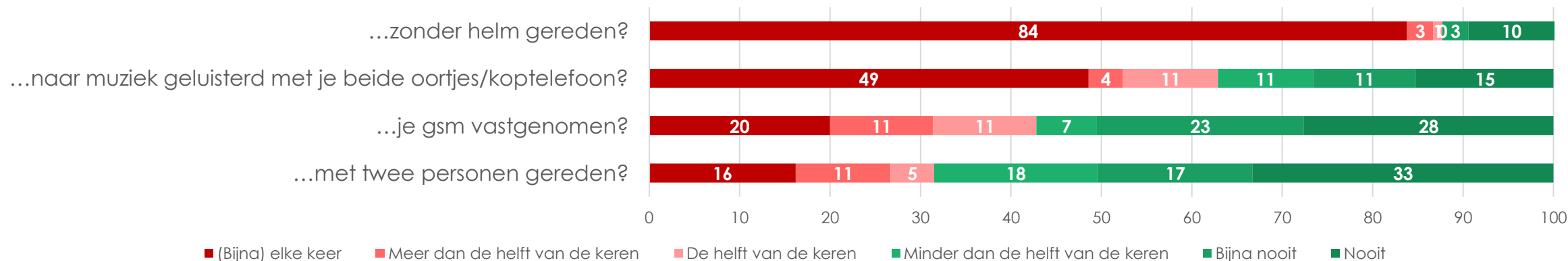
E-step

Jongeren die met de e-step rijden vertonen vaak risicogedrag.

- **8 op 10** van de e-steppers rijdt (bijna) elke keer **zonder helm**.
- **De helft** van de e-steppers rijdt (bijna) elke keer **met oortjes/een koptelefoon**.
- **1 op 5** e-steppers neemt (bijna) elke keer zijn **gsm vast**.
- **16%** rijdt (bijna) elke keer **met 2 personen** op de e-step.

Hoe vaak heb je de voorbije maand op de e-step... (%; n=105)

Verschillen

- Er zijn geen verschillen tussen jongens en meisjes
- Er zijn geen verschillen in onderwijsvorm
 - Uitgezonderd helmdracht: jongeren uit ASO dragen vaker een helm op de e-step dan jongeren uit TSO.

E-step: conclusies

Jongeren die met de e-step rijden vertonen vaak risicogedrag.

- De meeste jongeren rijden zonder helm.
- **De helft** van de e-steppers rijdt (bijna) elke keer **met oortjes/een koptelefoon**.
- **1 op 5** e-steppers neemt (bijna) elke keer zijn **gsm vast**.
- **Iets minder dan 1 op 5** rijdt (bijna) elke keer **met 2 personen** op de e-step.

Er zijn geen verschillen in geslacht of onderwijsvorm.

- Uitgezonderd helmdracht: jongeren uit ASO dragen vaker een helm op de e-step dan jongeren uit tSO.

3. Hoe gedragen jongeren zich in het verkeer?

Conclusies

VSV

veilig verkeer

Hoe gedragen jongeren zich in het verkeer?

Conclusies

Algemeen

De meeste jongeren gedragen zich veilig in het verkeer maar er zijn enkele risicogedragingen die vaker voorkomen:

- Gsm-gebruik op de fiets
- Gebruik van koptelefoon of oortjes op de fiets
- Gedrag in een dodehoeksituatie

Slechts een kleine groep gebruikt de e-step maar ook zij gedragen zich onveilig door gsm-gebruik en het gebruik van koptelefoon/oortjes op de e-step.

Geslacht

- Jongens rijden vaker zonder fietslicht en vaker onder invloed op de fiets.
- Meisjes gebruiken vaker hun gsm en luisteren vaker naar muziek via een koptelefoon of beide oortjes op de fiets.

Leeftijd

- Hoe ouder, hoe meer risicogedrag men vertoont.

Onderwijsvorm

- Jongeren uit de B-stroom en BSO vertonen het vaakst risicogedrag, gevolgd door jongeren uit TSO. Jongeren uit de A-stroom en ASO vertonen het minst vaak risicogedrag.

Inhoud

I. Inleiding

II. Methode

III. Resultaten

1. Hoe verplaatsen jongeren zich?

2. Hoe staan jongeren tegenover verkeersveiligheid?

3. Hoe gedragen jongeren zich in het verkeer?

4. Waarom nemen jongeren risico's in het verkeer?

- Belangrijkste gedragsbepalers
- Groepsdruk

IV. Conclusies

VSV

veilig verkeer

4. Waarom nemen jongeren soms risico's?

Belangrijkste gedragsbepalers

VSV

veilig verkeer

Belangrijkste gedragsbepalers

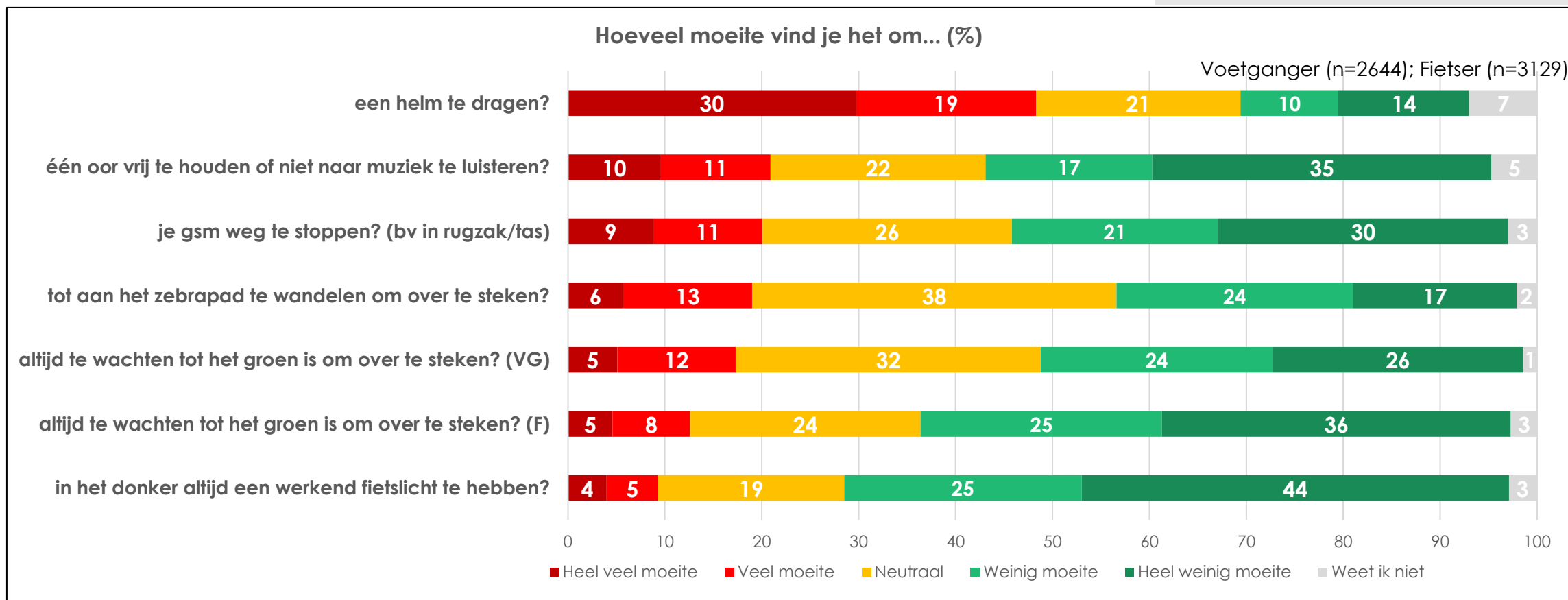
Hoe komt het dat sommige jongeren meer risicogedrag vertonen in het verkeer?

1. Het kost **moeite** om het veilige gedrag te vertonen
2. Ze **twijfelen** of het gewenste gedrag echt veiliger is
3. Ze zien hun **vrienden** het risicogedrag vertonen
4. Ze onderschatten het gevaar
5. Ze vinden het saai om de verkeersregels te volgen
6. Ze willen zelf bepalen wat ze doen, zonder rekening te moeten houden met de regels

1. Het kost moeite

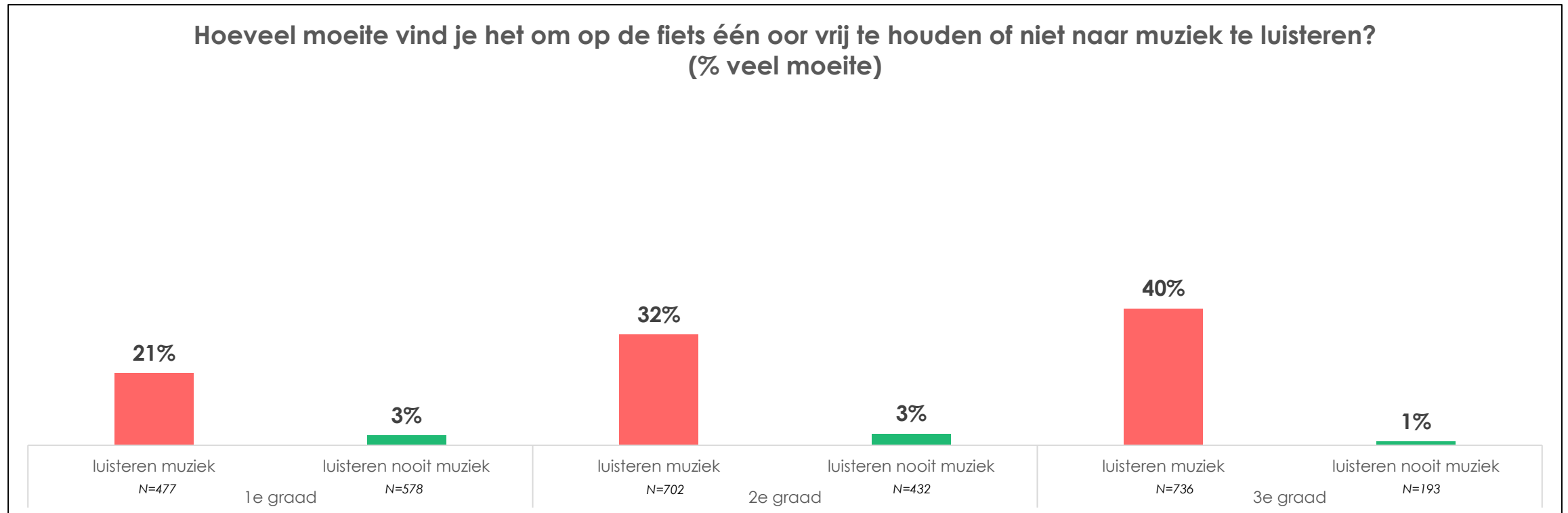
Algemeen overzicht

Een helm dragen kost het meeste moeite, gevolgd door geen muziek luisteren en je gsm wegstoppen.

1. Moeite

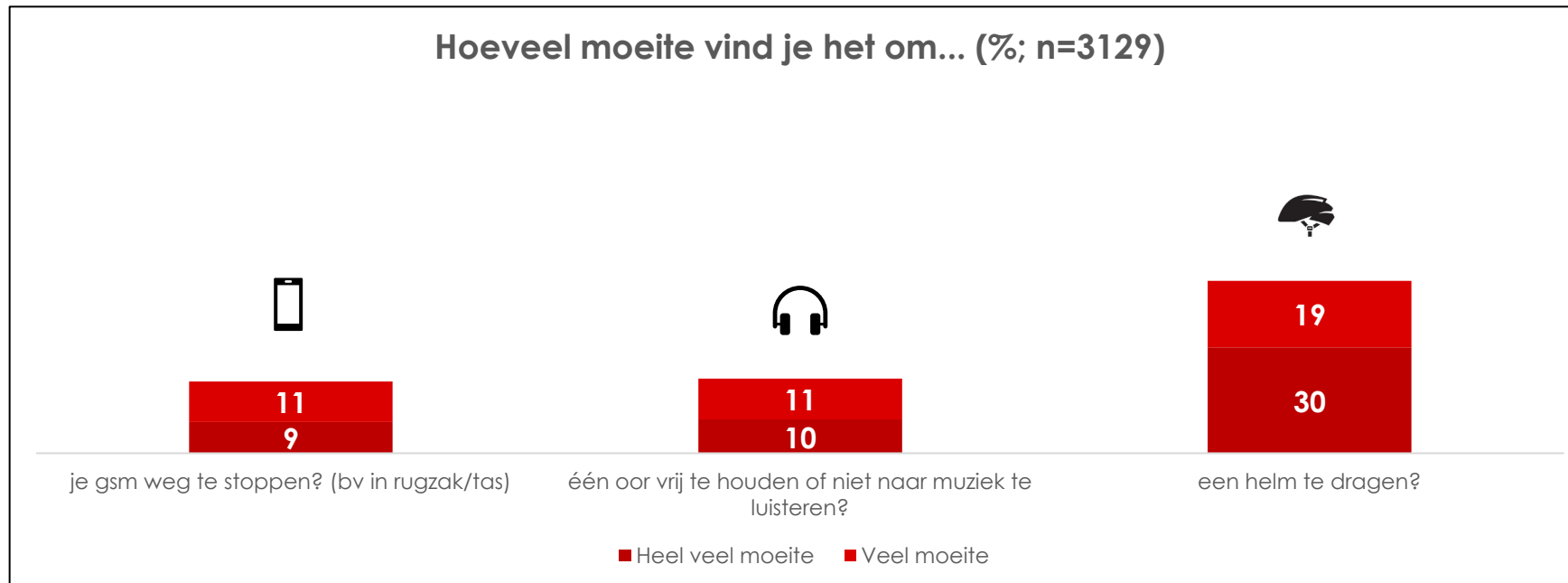
Jongeren die risicogedrag vertonen, vinden dat het meer moeite vraagt om zich veilig te gedragen, dan jongeren die geen risicogedrag vertonen.

1. Moeite

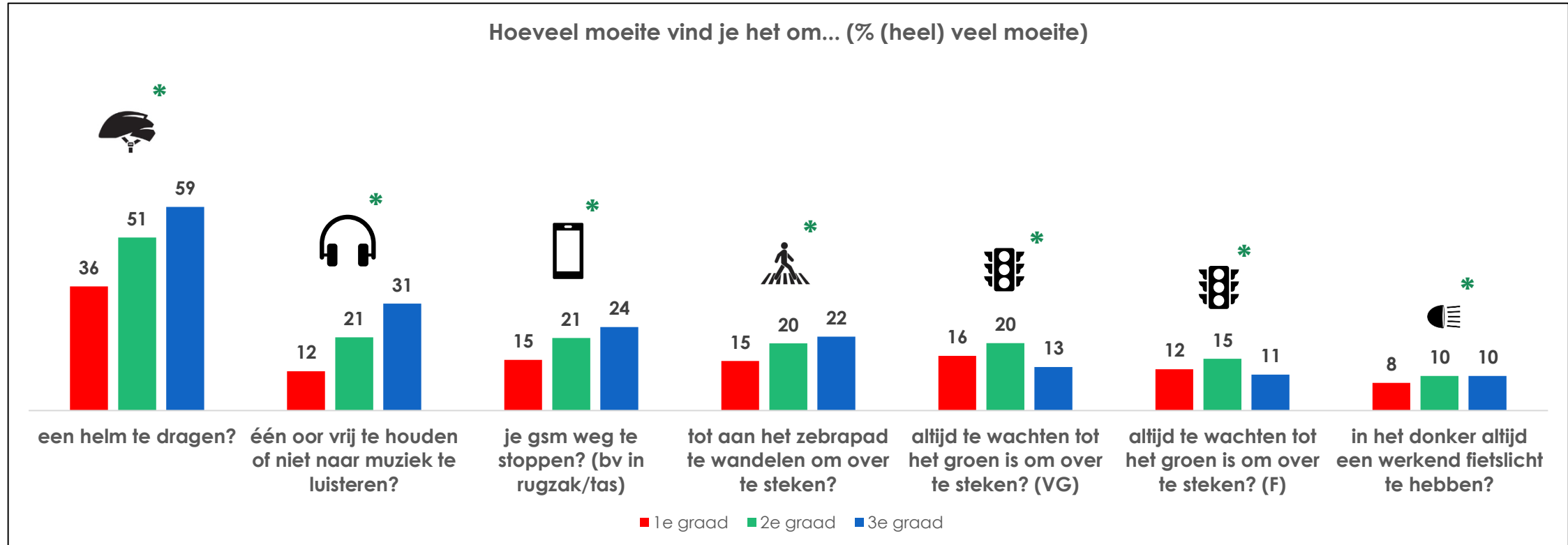
1 op 2 jongeren vindt dat een helm dragen (heel) veel moeite kost.

1 op 5 jongeren vindt dat het (heel) veel moeite kost om op de fiets hun gsm weg te stoppen, één oor vrij te houden of niet naar muziek te luisteren.

1. Moeite

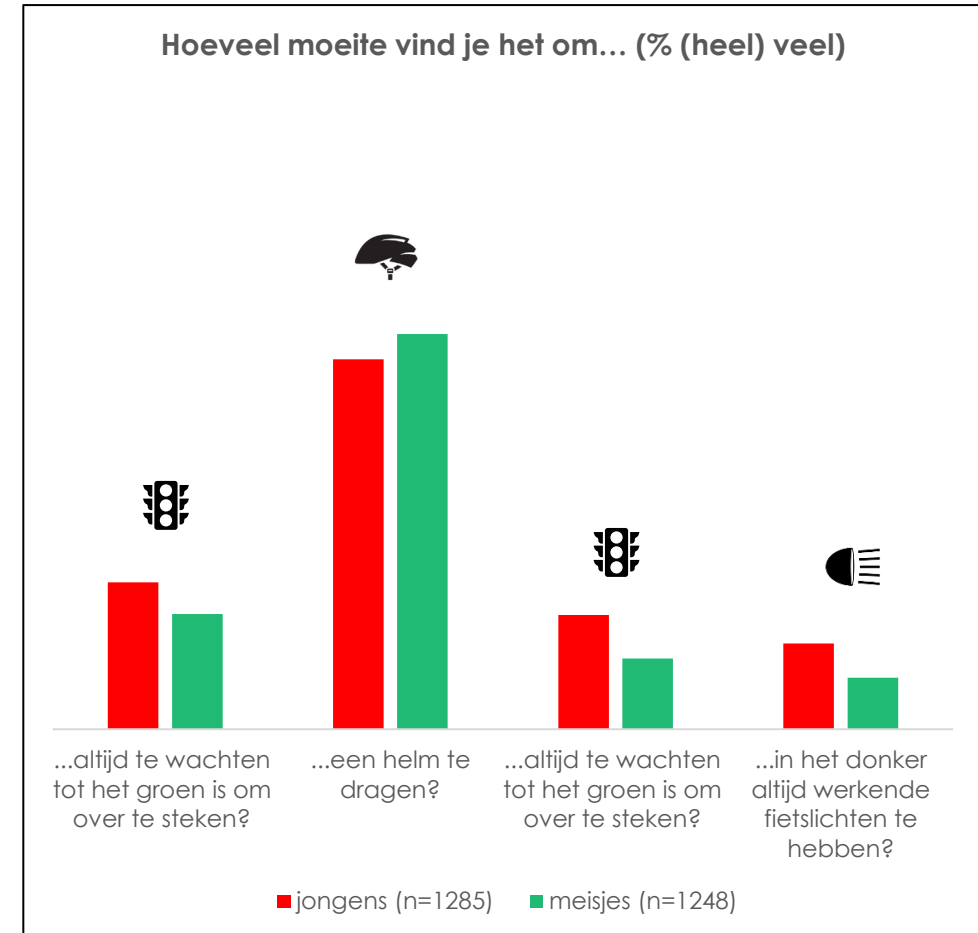
De hoeveelheid moeite die het kost, verschilt naargelang de graad waar men in zit.

🚲 n	1081	1160	953
🚶 n	633	972	1033

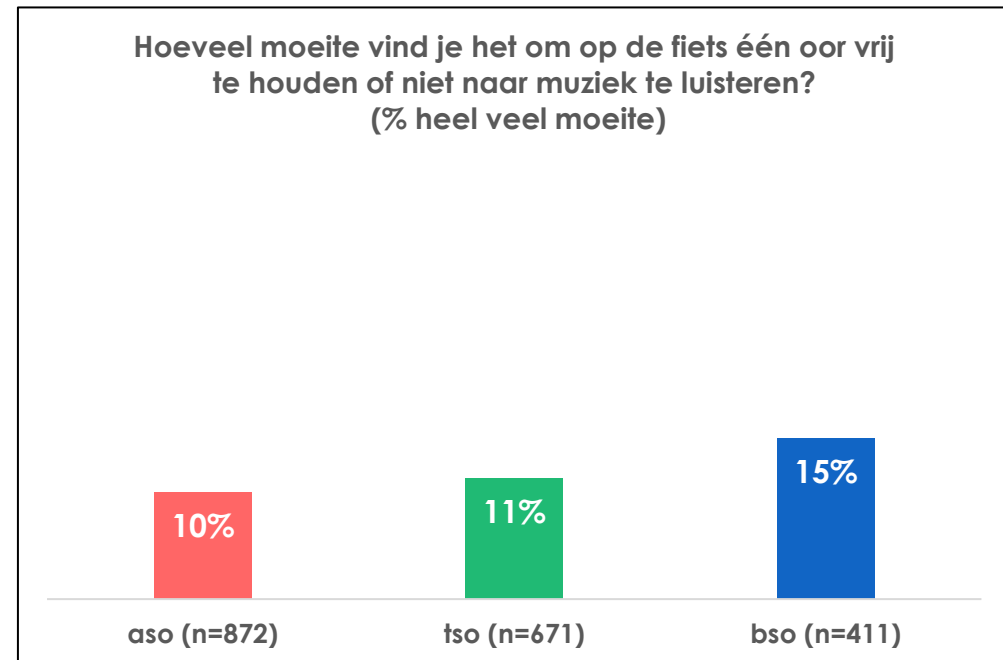
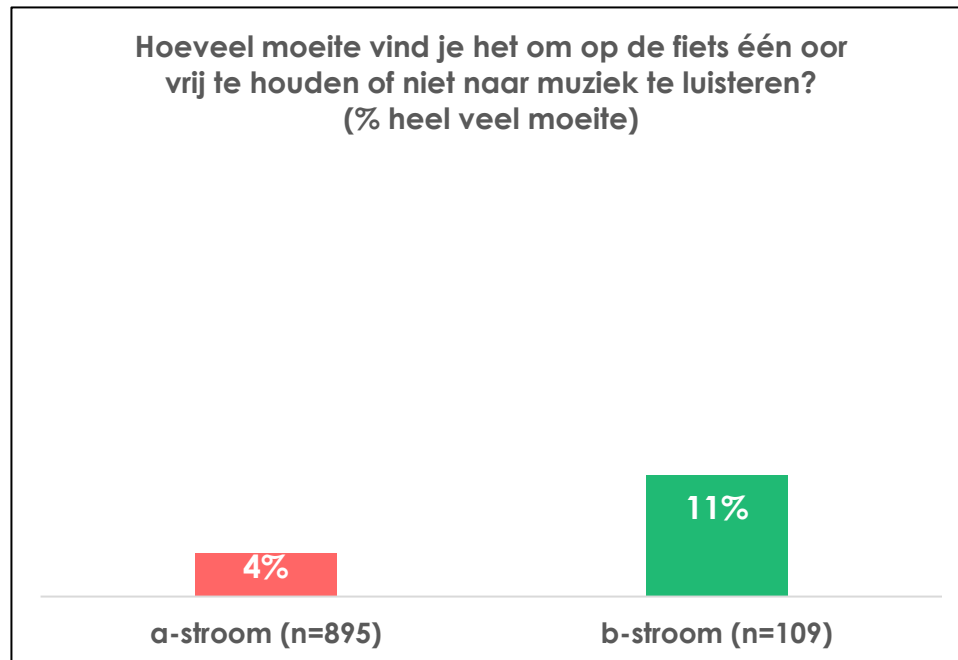
1. Moeite

- Het kost **jongens** meer moeite om
 - altijd op groen te wachten om over te steken (als fietser en als voetganger)
 - om altijd een werkend fietslicht te hebben.
- Het kost **meisjes** meer moeite om
 - een helm te dragen.

1. Moeite

Het kost jongeren uit de **B-stroom** en **BSO** meer moeite om het veilige gedrag te vertonen dan jongeren uit de **A-stroom**, **ASO** en **TSO**.

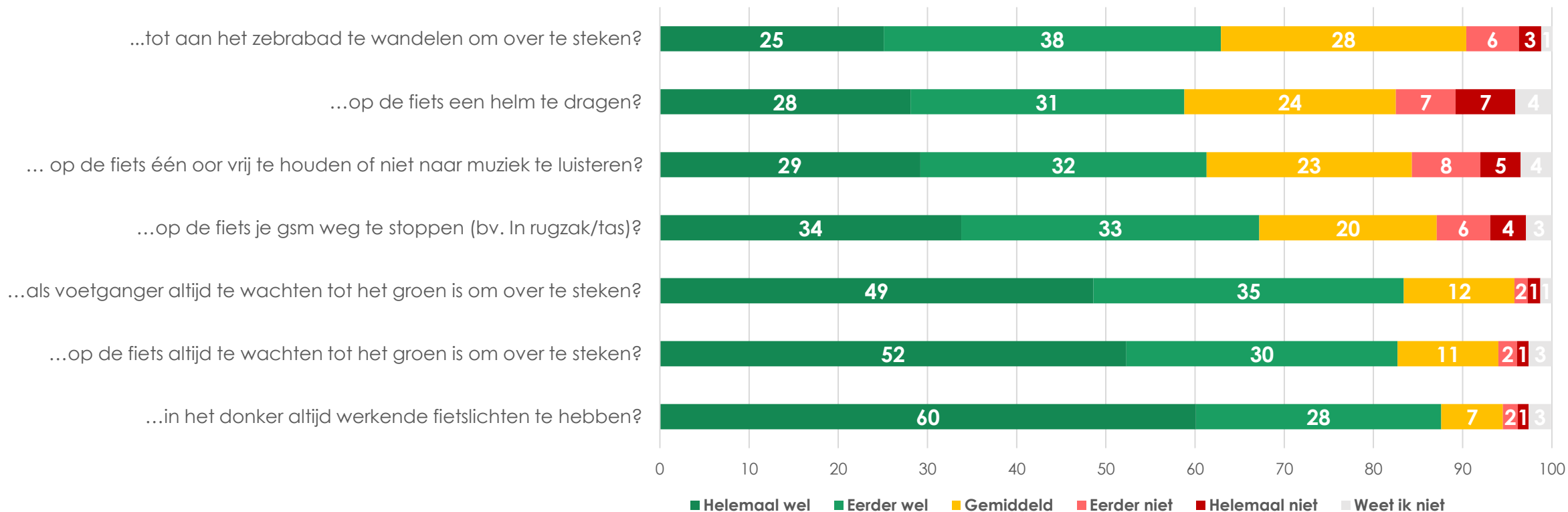

2. Ze twifelen of het gedrag wel echt veiliger is

Algemeen overzicht

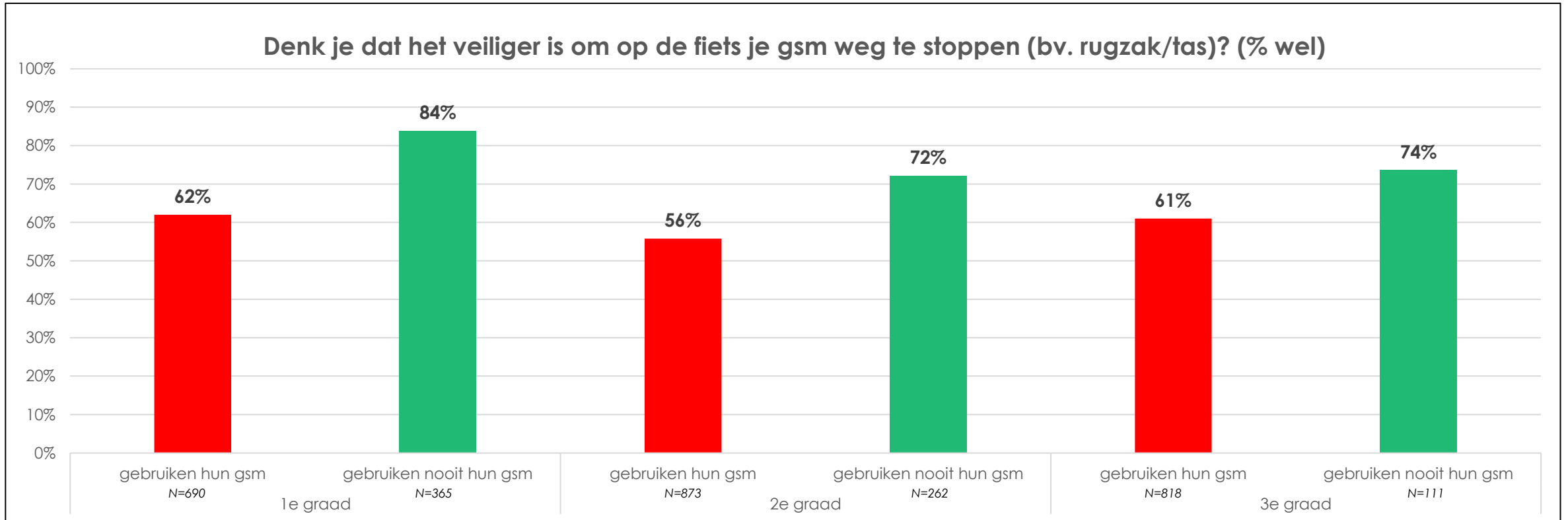
Denk je dat het veiliger is om... (%)

Voetganger (n=2644); Fietser (n=3129)

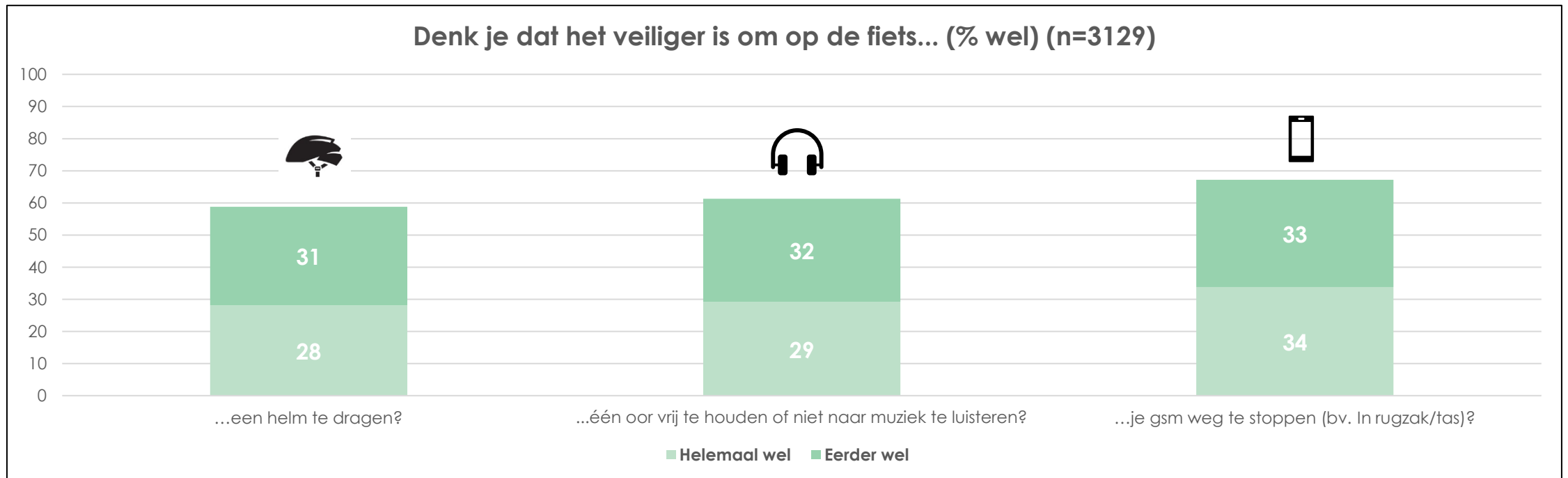
2. Twijfel

Jongeren die risicogedrag vertonen, twijfelen harder of bepaald gedrag wel écht veiliger is, dan jongeren die geen risicogedrag vertonen.

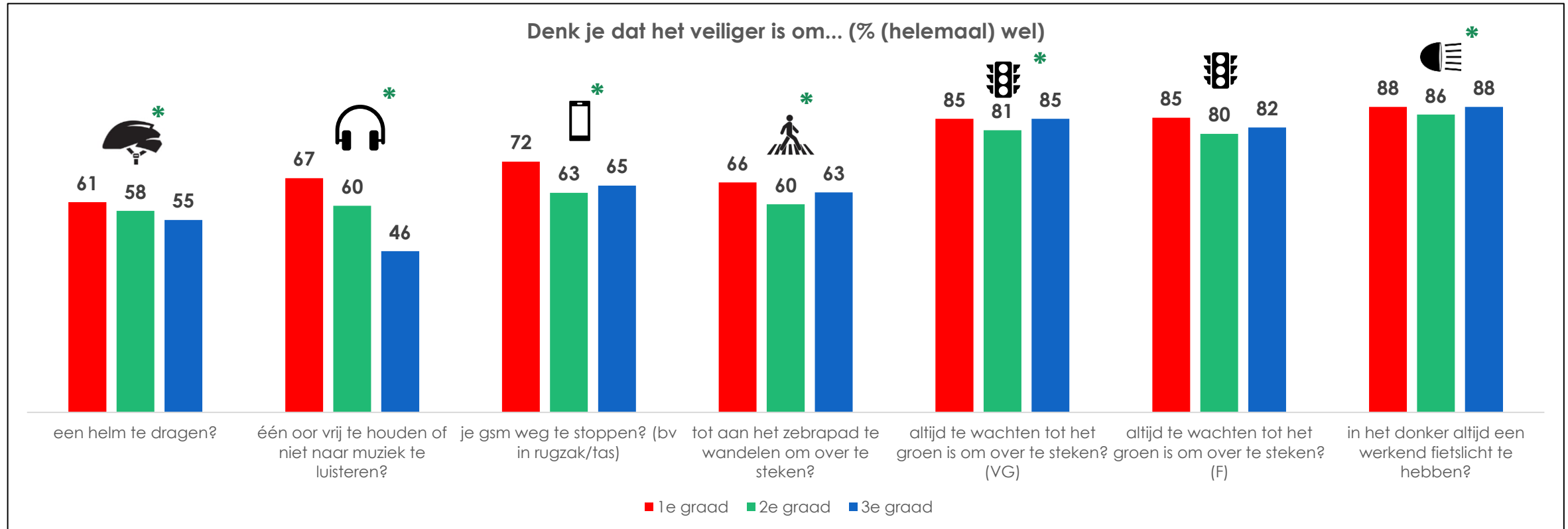
2. Twijfel

Ongeveer **1 op 2** jongeren twijfelt eraan of het echt veiliger is om een helm te dragen op de fiets, één oor vrij te houden, niet naar muziek te luisteren, of de gsm weg te stoppen.

2. Twijfel

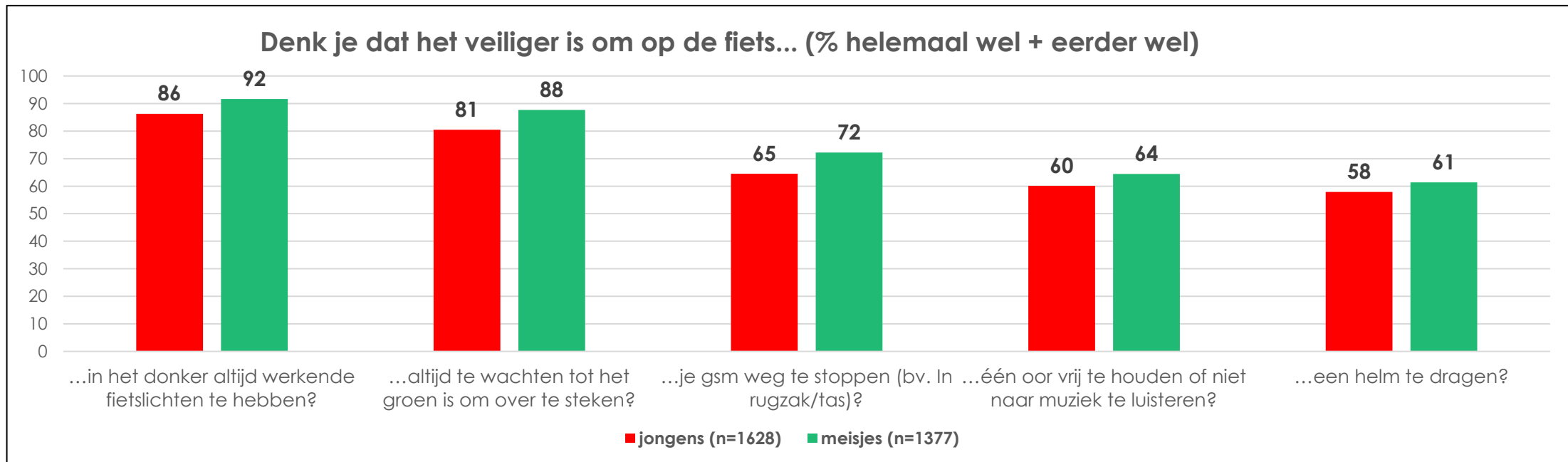
Voor helmdracht, muziek luisteren, gsm-gebruik en wachten op groen als fietser geldt dat hoe ouder men wordt, hoe meer men twijfelt over de (on)veiligheid.

🚲 n	1081	1160	953
🚶 n	633	972	1033

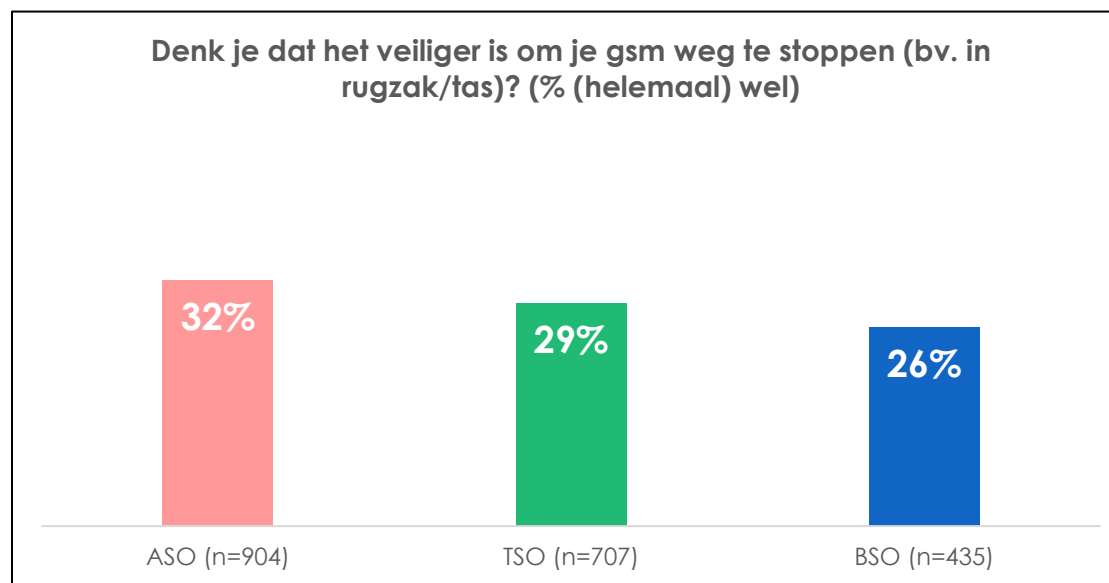
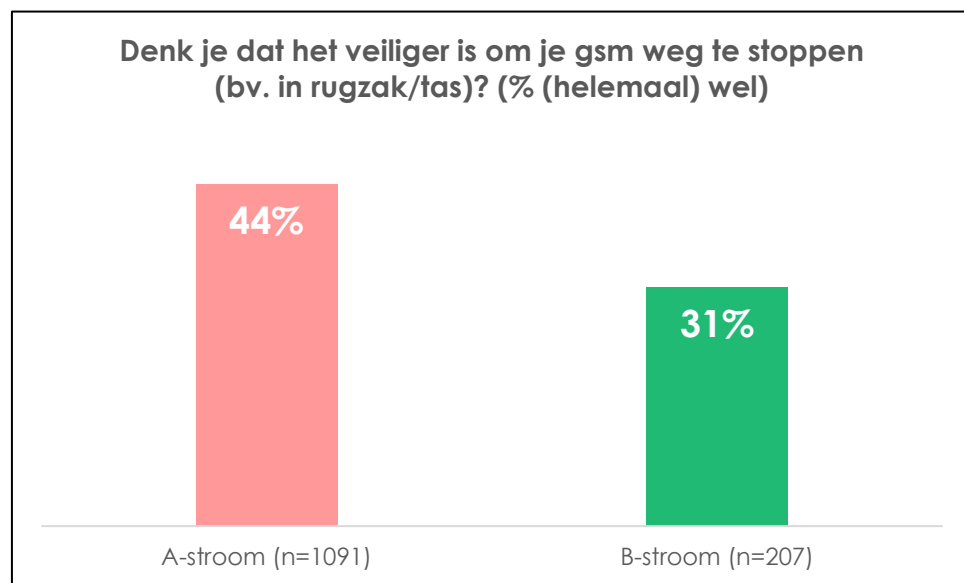
2. Twijfel

- **Jongens twijfelen meer** dan meisjes of het gewenste gedrag wel echt veiliger is.

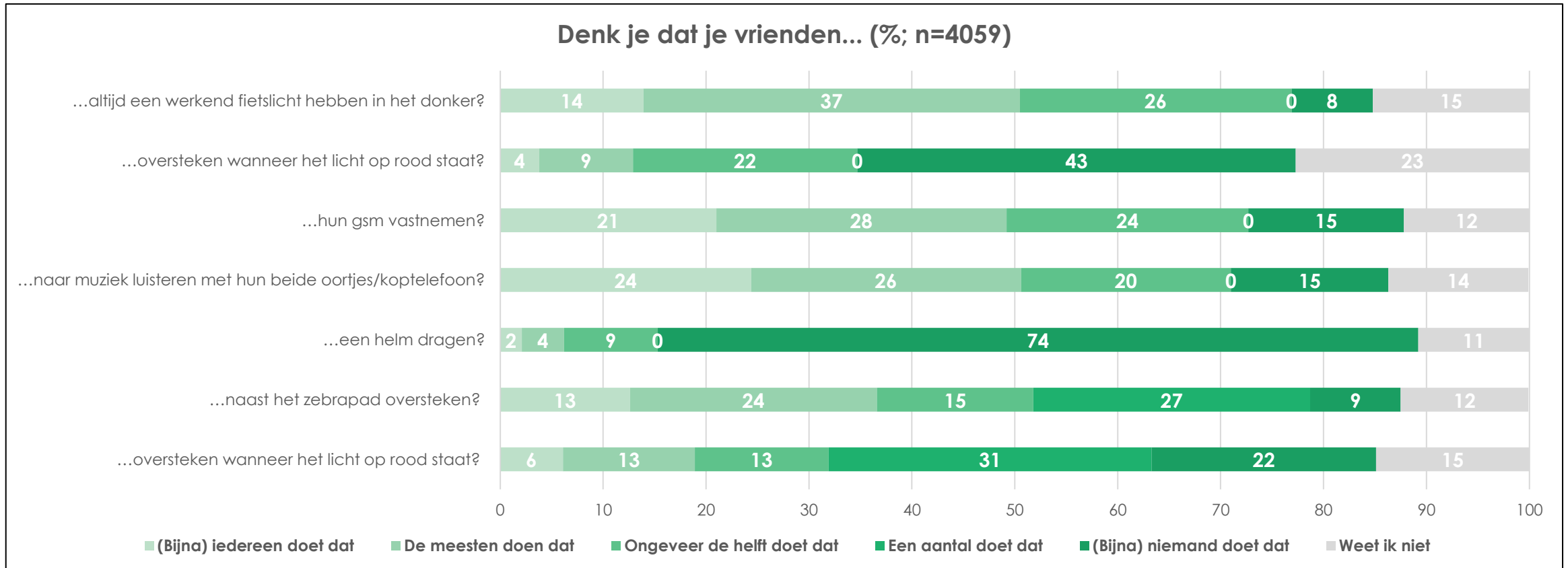
2. Twijfel

- Jongeren uit de **B-stroom** en **BSO** twifelen meer dan jongeren uit de A-stroom, ASO en TSO.

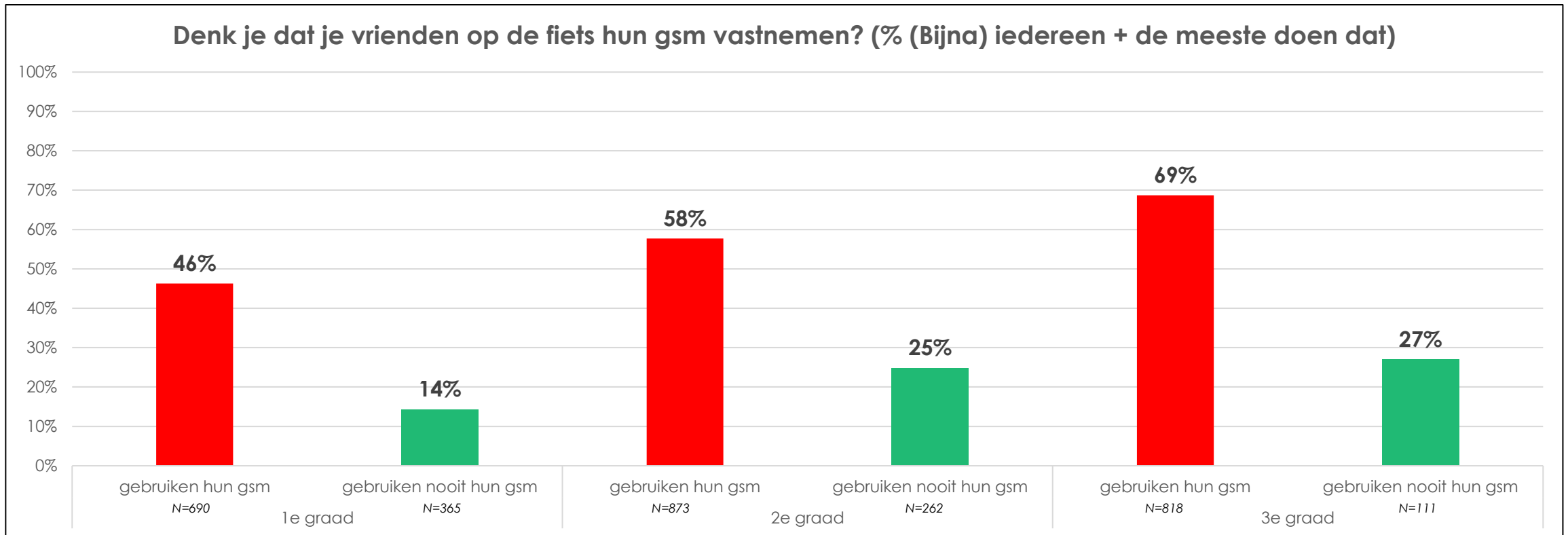
3. Ze zien het gedrag bij hun vrienden

Algemeen overzicht

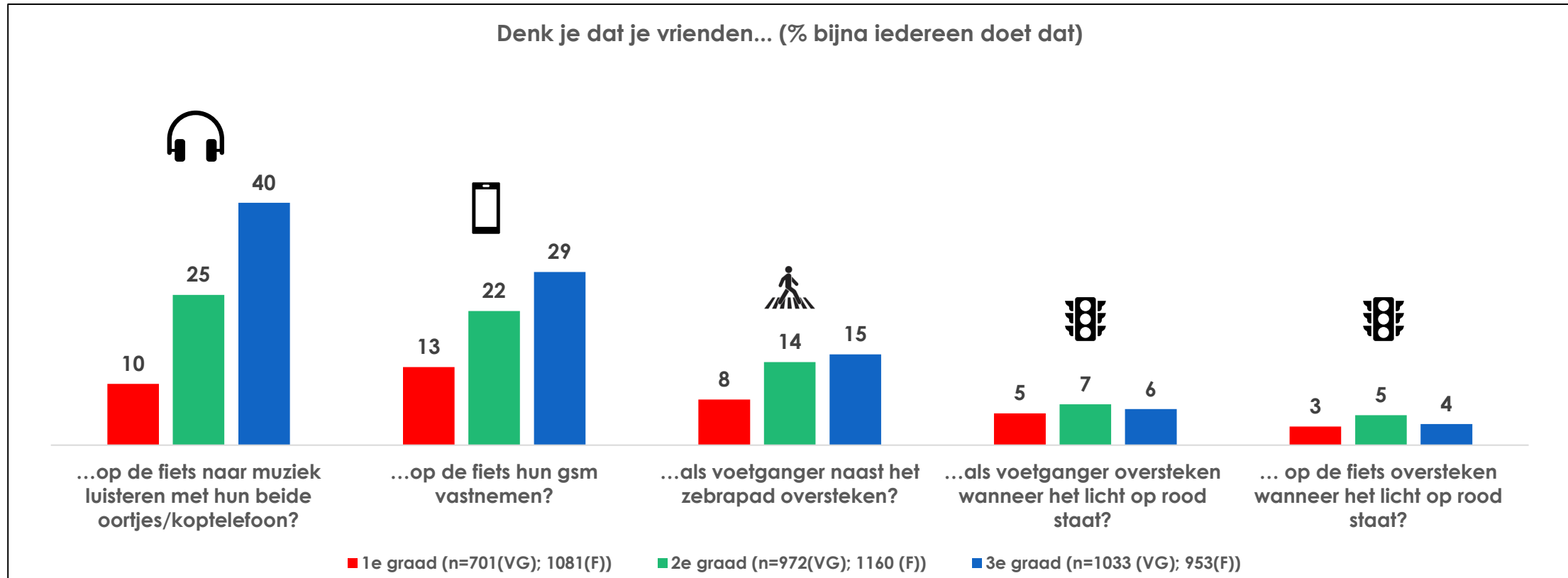
3. Vrienden

Jongeren die risicogedrag vertonen, zien hun vrienden vaker risicogedrag vertonen, dan jongeren die geen risicogedrag vertonen.

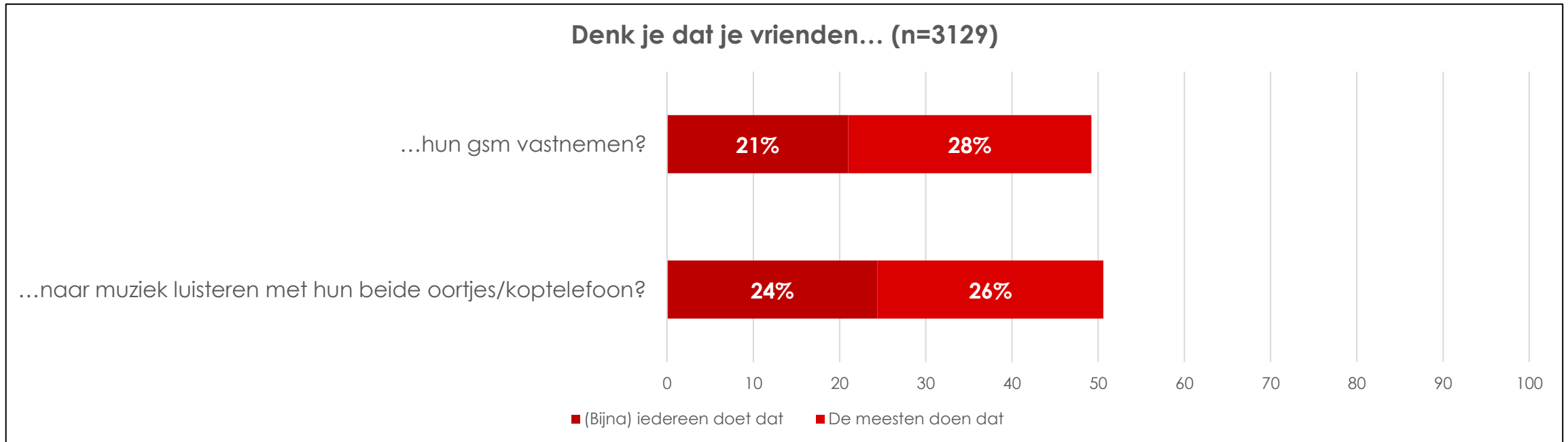
3. Vrienden

Hoe ouder men wordt, hoe meer vrienden met het risicogedrag ziet vertonen.

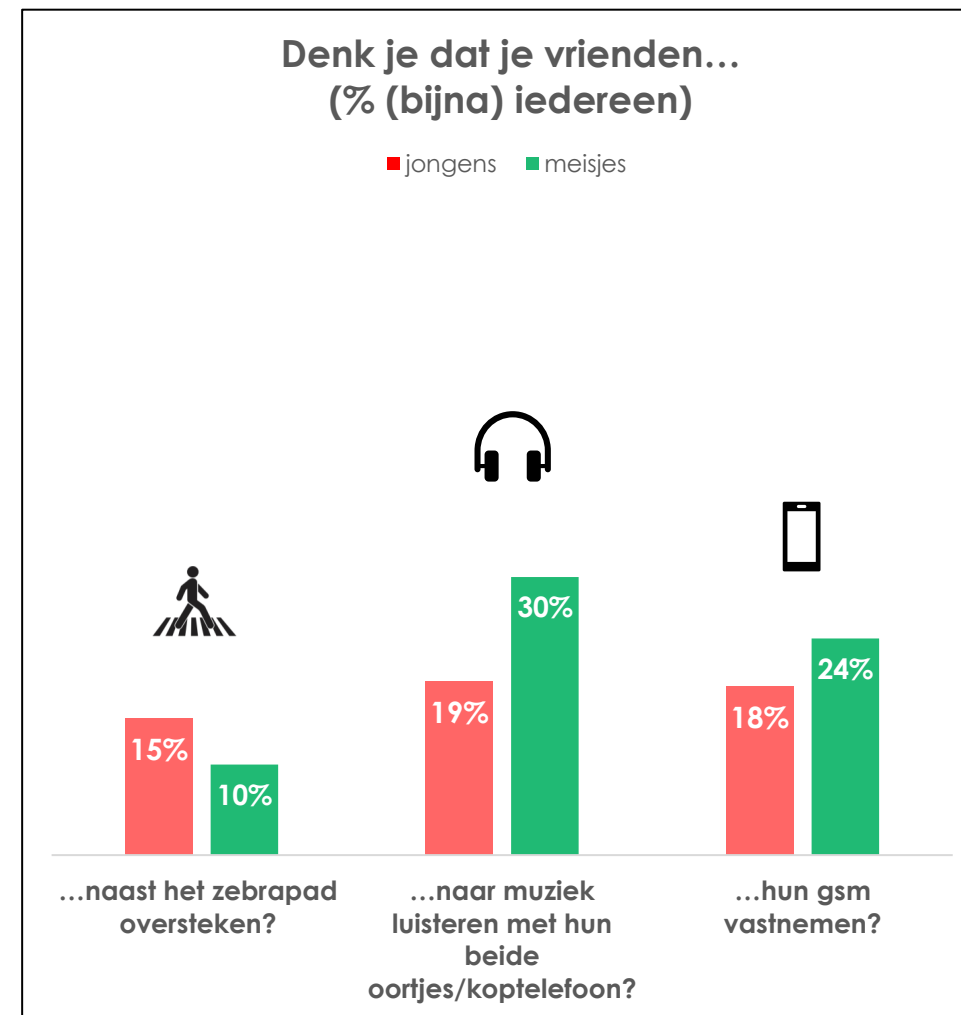
3. Vrienden

1 op 2 jongeren denkt dat (bijna) iedereen of de meesten van hun vrienden op de fiets hun gsm vastnemen of naar muziek luisteren met een koptelefoon of beide oortjes.

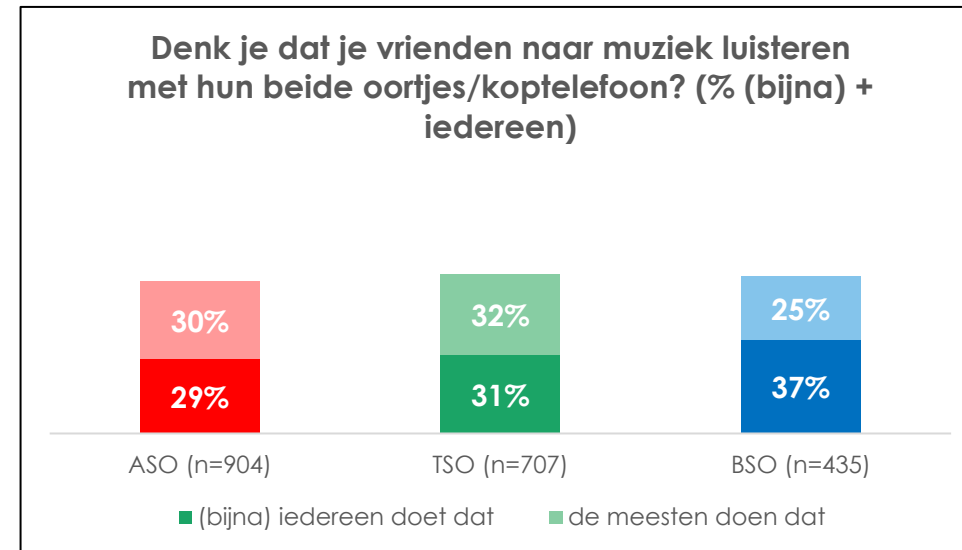
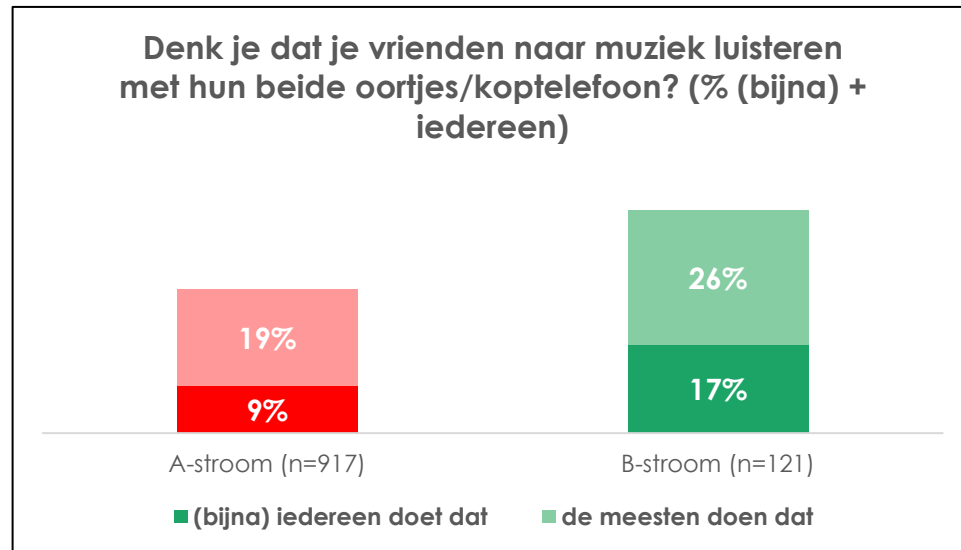
3. Vrienden

- **Jongens** denken vaker dat
 - hun vrienden naast het zebrapad oversteken.
- **Meisjes** denken vaker dat
 - hun vriendinnen muziek luisteren
 - gsm gebruiken op de fiets

3. Vrienden

- Jongeren uit de **B-stroom** denken vaker dat hun vrienden zich onveilig gedragen, dan jongeren uit de A-stroom.
- Jongeren **BSO en TSO** denken vaker dat hun vrienden zich onveilig gedragen, dan jongeren uit ASO.
 - Uitgezonderd helmdracht, hier is geen verschil tussen onderwijsvormen

Belangrijkste gedragsbepalers: conclusies

De drie **belangrijkste gedragsfactoren** die bepalen waarom jongeren (on)veilig gedrag vertonen zijn:

1. De moeite die het vraagt
2. Twijfel over (on)veiligheid
3. De sociale omgeving

Geslacht

Jongens vinden dat het meer moeite kost om zich veilig te gedragen, twijfelen meer over de (on)veiligheid en zien vaker dat vrienden zich risicovol gedragen.

- Hierop zijn enkele uitzonderingen
 - bv. meisjes zien dat hun vriendinnen vaker een gsm gebruiken op de fiets
 - bv. het kost meisjes meer moeite om een helm te dragen

Leeftijd

Hoe ouder jongeren zijn, hoe meer moeite het kost om zich veilig te gedragen, hoe meer ze twijfelen over de (on)veiligheid en hoe vaker ze denken dat hun vrienden zich ook onveilig gedragen.

Onderwijsvorm

Jongeren uit de B-stroom en BSO vinden dat het meer moeite kost om zich veilig te gedragen, twijfelen meer over de (on)veiligheid en zien vaker dat vrienden zich risicovol gedragen.

4. Waarom nemen jongeren soms risico's?

Groepsdruk

VSV

veilig verkeer

Groepsdruk

1 op 3 jongeren lijkt in een gevaarlijke verkeerssituatie **onderhevig te zijn aan groepsdruk**. Ze geven aan mee te doen met de rest, terwijl ze dit **eigenlijk liever niet** zouden doen.

Beeld je een situatie in waarbij je samen met een groepje jongeren van jouw leeftijd fietst. Zij steken over door het rode licht. Wat doe je?

ongevaarlijke situatie (n=1298)

gevaarlijke situatie (n=1437)

- Ik fiets mee door het rode licht.
- Ik fiets mee door het rode licht maar zou liever wachten tot het groen wordt.
- Ik wacht tot het licht groen wordt.

(1^e en 2^e graad)

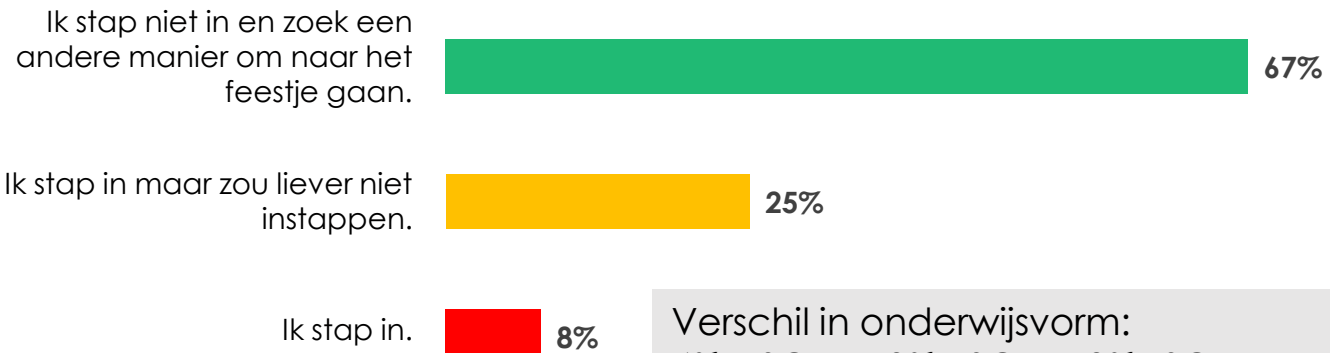

Groepsdruk

1 op 4 jongeren geeft aan dat ze mee zouden instappen bij een dronken bestuurder, terwijl ze dit **eigenlijk liever niet** zouden doen.

Beeld je in dat je bij iemand thuis afspreekt voor je met de auto naar een feestje vertrekt. Wanneer jullie willen vertrekken merk je dat de bestuurder te veel heeft gedronken. Je andere vrienden stappen mee in de auto.

Wat doe jij?

Verskil in onderwijsvorm:
4% ASO vs 10% BSO en 9% TSO

(n=1324 – 3^e graad)

De meeste jongeren vinden risicogedrag in het verkeer dom en kinderachtig

1^e graad

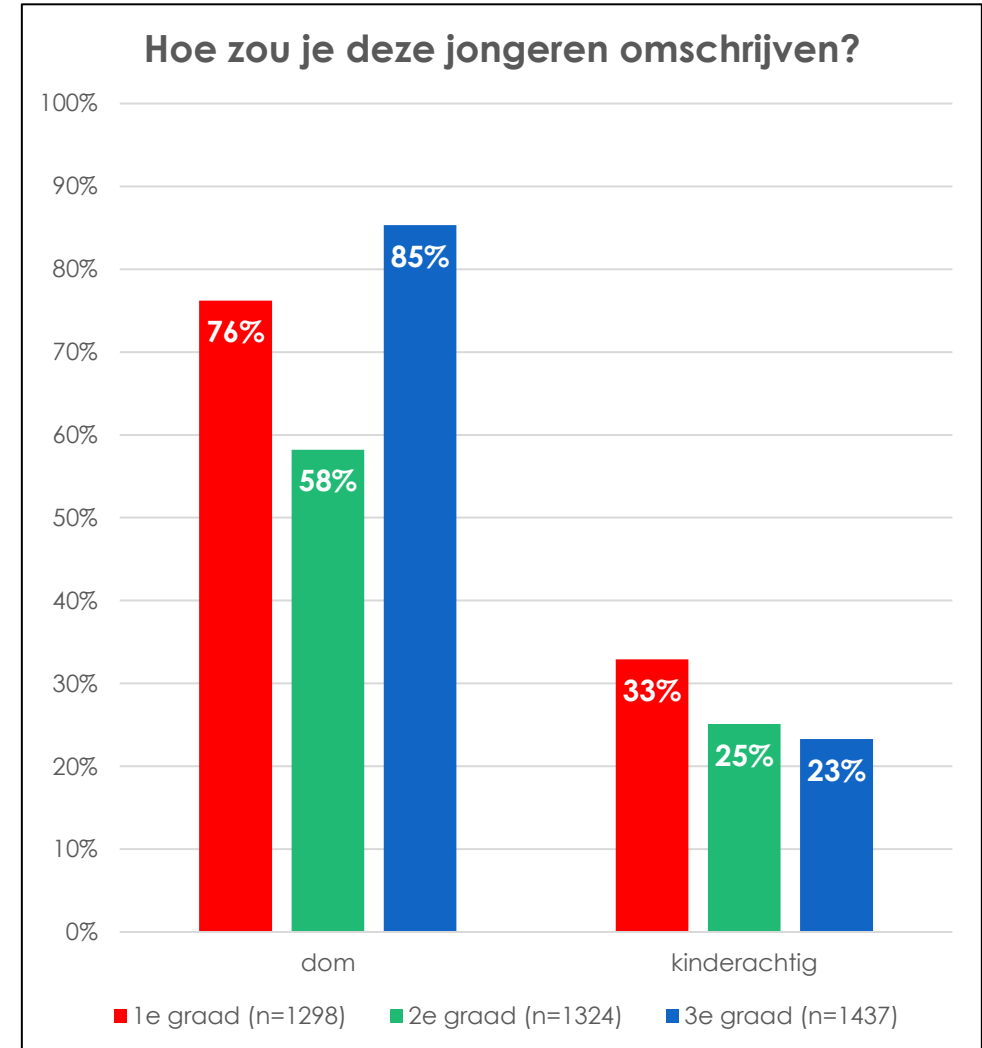
Beeld je een situatie in waarbij een groepje jongeren van jouw leeftijd met de fiets aan een verkeerslicht komen. Er komen auto's aan, maar ze beslissen om net voor de aankomende auto's de straat over te steken en dus door het rode licht te rijden.

2^e graad

Beeld je een situatie in waarbij een groepje jongeren van jouw leeftijd door het rode licht fietst.

3^e graad

Beeld je een situatie in waarbij je na een feestje naar huis gaat. Je ziet dat enkele leeftijdsgenoten instappen in de auto van iemand die je doorheen de avond redelijk wat alcohol of andere drugs hebt zien gebruiken

Groepsdruk: conclusies

- Ook in het verkeer zijn jongeren **onderhevig aan groepsdruk**.
- Een grote groep jongeren (1 op 3 tot 1 op 4) geeft aan dat ze zich onveilig zouden gedragen **omdat hun leeftijdsgenoten dit ook doen**, terwijl ze dit **eigenlijk liever niet** zouden willen.
- De meeste jongeren vinden risicogedrag in het verkeer **dom en kinderachtig**.

Inhoud

I. Inleiding

II. Methode

III. Resultaten

1. Hoe verplaatsen jongeren zich?
2. Hoe staan jongeren tegenover verkeersveiligheid?
3. Hoe gedragen jongeren zich in het verkeer?
4. Waarom nemen jongeren risico's in het verkeer?

IV. Conclusies

VSV

veilig verkeer

Resultaten: algemene conclusies

- Jongeren verplaatsen zich het vaakst met de **fiets**.
 - Tegelijk is er een aanzienlijke groep die nooit fietst: 3 op 10 jongeren.
- Ondanks dat maar een klein percentage van de jongeren zich met een **bromfiets** verplaatst hebben zij verhoudingsgewijs het **vaakst een ongeval**.
- Over het algemeen gedragen jongeren zich veilig in het verkeer.
 - Wanneer ze zich toch onveilig gedragen is dit vnl. door **afleiding op de fiets** via een gsm of koptelefoon/oortje en in een dodehoeksituatie.
- De helft van de jongeren zet zich in **een dodehoeksituatie** niet op een veilige plek achter de vrachtwagen.
- Jongeren uit de **b-stroom, bso en tso** vertonen vaker risicogedrag en hebben vaker verkeersongevallen.
- **Jongens** vertonen vaker risicogedrag dan meisjes en zijn vaker betrokken in verkeersongevallen.
- **Hoe ouder** men is, hoe vaker men risicogedrag vertoont.
- De **belangrijkste gedragsbepalers** voor onveilig verkeersgedrag zijn:
 - Twijfel over (on)veiligheid
 - Moeite
 - Sociale omgeving
- **Groepsdruk** speelt een belangrijke rol bij hoe jongeren zich gedragen in het verkeer.

Bijlages

VSV

veilig verkeer

Gedragbepalers obv regressie-analyse

							
	Intentie (gsm wegsteken)	Intentie (1 oor vrij)	Intentie (helm)	Intentie (groen licht)	Intentie (fietslicht)	Intentie (groen licht)	Intentie (zebrapad)
Adjusted R²	0,568	0,568	0,506	0,485	0,348	0,446	0,428
B-coëfficiënts							
Inertia (moeite)	0,45	0,51	0,48	0,29	0,29	0,19	0,288
Scepsis (responseffectiviteit)	0,30	0,25	0,23	0,29	0,29	0,28	0,263
Descr norm	0,29	0,28	-0,57	0,24	-0,10	0,26	0,209
Risicoperceptie	0,16	0,16	-	0,16	0,08	0,15	0,135
Saai	0,09	0,06	-	0,07	0,04	0,11	0,095
Belang	-	0,08	0,07	0,06	0,10	0,07	0,078
Autonomie	-	-	0,07	0,05	0,06	-	-
Ernst gevolgen schade fiets	-0,04	-	-	-	-	-	-
Ernst gevolgen eigen verwondingen	0,06	-	-	-	-	0,08	0,06
Ernst gevolgen boete	-	-	-	-	-	-	0,039

Gedragbepalers obv correlaties

r < 0,3
r = 0,3-0,4
r = 0,5-0,6
r = 0,7

Intentie	Gedrag	Scepsis	Inertia	Descriptieve norm	Risico-perceptie	Belang	Autonomie	Saai	Respons-effectiviteit	Aversie	inschatting ernst gevolgen_schade	inschatting ernst gevolgen_zelf gewond	inschatting ernst gevolgen_ander gewond	inschatting ernst gevolgen_politie
rood licht (voetganger)	0,7	0,5	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	0,2	0,2	0,01	0,2	0,3	0,1
zebrapad	0,6	0,5	0,5	0,4	0,3	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,02	0,2	0,2	0,1
helmdracht	0,7	0,4	0,4	0,3		0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,01	0,1	0,1	0,1
rood licht (fietser)	0,6	0,6	0,5	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,001	0,2	0,3	0,1
gsm	0,6	0,5	0,6	0,4	0,4	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,06	0,2	0,2	0,1
fietsverlichting	0,5	0,5	0,4	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,03	0,2	0,3	0,1
muziek	0,6	0,5	0,5	0,4	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,04	0,2	0,2	0,1

Tatiana Degheldere & Stijn Dhondt

Gedragsonderzoekers

+32 15 68 61 03

+32 15 44 32 64

tatiana.degheldere@vsv.be

stijn.dhondt@vsv.be

VSV

veilig verkeer

